

XVIII. ÉVFOLYAM

12. SZÁM.

BUDAPEST, 1928

ÁPRILIS 20.

ESENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS
SEGÉDSZERKESZTŐ: MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS
MEGJELENIK HAVONTA HÁROMSZOR
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, I., ORSZÁGHÁZ UTCA 30. SZ.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS, SEGÉDSZERKESZTŐ: MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egész évre 12 pengő,
félévre 6 pengő, negyedévre 3 pengő.

Megjelenik
havonta háromszor

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, I., Országház-utca 30.

Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.

Amen.

„Bremen“

Még egy esztendeje sincsen annak, hogy Lindbergh amerikai kapitány — most már ezredes — repülőgépén egymagában nekivágott a hatezer kilométeres Amerika-Európai utnak és szerencsésen átkelt az Oceánon, máris újra hangos a világ három ember nevétől, akik ezuttal majdnem ugyanazt az utat tették meg visszafelé, Európából Amerikába. Ha valóban istenkisértés volt a Lindbergh kapitány vállalkozása, akkor ezé a két németé és egy iré méginkább az, hiszen közismert, hogy az az ut, amit megtettek, sokkal nehezebb és veszélyesebb, mint az ellenkezője, mert a természet ezer nehézségei mellett még hatalmas ellenzéssel is meg kellett küzdeniök.

Az egész világ annak a csodálatraméltó teljesítménynek a lenyűgöző hatása alatt áll, amelyet most a német repülők produkáltak. A »Bremen« sorsáért való aggodalmat és kínos bizonytalanságot mindenütt öröm és lelkesedés váltotta fel, mikor az első híradások tudtul adták, hogy a bátor repülők mégsem jutottak nem kevésbé bátor elődeik sorsára, hanem amerikai parton szerencsésen földet értek. Harminchét óra alatt szeltek át kelet-nyugati irányban a mérhetetlen Oceánt; Eckener kapitány vállalkozása óta, aki a Z. III. lég-hajóval tette meg ezt az utat, Lindbergh, Chamberlin és Byrd eljutottak ugyan leszállás nélkül Amerikából Európába, de az eddigi összes kísérletek, amelyek ennek az utnak visszafelé való megtételére irányultak, mind szerencsétlenül végződtek. Németország valóban büszke lehet a német hősiességre, szellemnek és technikának erre a közös eredményére és győzelmére, amelyhez foghatót eddig még a világ egyik nemzete sem tudott felmutatni.

A »Bremen« utasai, kik most az egész amerikai kontinens egyik legkisebb, legelhagyatottabb és legzordabb szigetén, a világítótorony örének kis szobájában pihenik ki a lélekölő ut fáradalmait, nagy dicsőséget szereztek a német nemzetnek, mely a transz-oceáni nagy vetélkedés történetében eddig is tagadhatatlanul a legrokonszenvesebb szerepet töltötte be. Mert tévedés lenne azt hinni, hogy azért, mert a hírért, a dicsőségért és elsősorban a nemzeti becsületért vívott nagy nemzetközi vetélkedésben még egyetlen német pilóta sem tűnt el nyomtalanul az Atlanti-oceán hullámsírjában, hogy azért a német aviatikának nem voltak eddig is hősei, akik minden képességüket az Oceán átrepülésének szolgálatába állították s ma-

gukat férfiak módjára feláldozták. Igenis voltak; csak nem vágtak neki könnyelműen, törekény és tökéletlen légibárkákön a viharos Oceánnak és nem bízták gépüket és létüket a megvadult elemek szeszélyére, hanem a gépnek, ennek az ember által életrehívott, megbízhatatlan és álnok szörnyetegnek a járombatörésén gyárakban és laboratóriumokban csendesen, de annál szorgalmasabban és kitartóbban dolgoztak. A gépnek végül is engedelmeskednie kellett, ők pedig megérdemelték a sikert.

Nem véletlen, hogy Európa összes nemzetei közül éppen annak a nemzetnek a fiai szereztek meg hazájuknak ezt a kétségtelenül világra és örök időkre szóló dicsőséget, amelyet az ugynevezett békeszerződéssel éppen úgy törölni akartak a kulturnemzetek sorából, mint minket magyarokat. A békeszerződéseknek kínos agyafurtsággal kieszelt rendelkezéseinek mindenike csak egyetlen célt tart szem előtt: megszabadulni a versenytárostól, ha másként nem lehet, hát megfosztani őt mindama lehetőségektől, melyek szellemi, politikai, de főként gazdasági és technikai vonatkozásban a versenyképességnek, az együttthaladásnak nélkülözhetetlen kellékei.

A német repülőipart a békeszerződés guzsba kötötte. A német repülőgépek nagy részét szétrombolták és betiltották új gépek előállítását. A tilalmi időszak azonban lejárt és a német akaratot nem sikerült letörni. Hogy a félelmetes rivális előretörését mégis megakadályozzák, súlyos műszaki korlátozásokat léptettek életbe. Több mint két éven át tartott a német repülőiparnak ezen kálváriája. Am lehetett a repülőipart vasabroncsok közé zárni, de nem a törhetetlen német energiát. Sőt! Ez a kiapadhatatlan, elpusztíthatatlan energiaforrás mintha kétszeres erőre kapott volna a tilalmi és korlátozási időszak alatt.

Mikor azután alig 2 éve a párisi egyezmény — nem találván már módot a megbénításra — felszabadította a német repülőipart a korlátozások alól, a pattanásig feszült energiátömeg az alkotnivágyás hatalmas lendületével újból elfoglalta méltó helyét és amennyire a dolgok mai állásából következtetni lehet, rövidesen el fogja foglalni újból vezetőszerepét. Legalább is a »Bremen« világraszóló csodás teljesítményéből méltán következtethetünk erre.

Tanulhatunk ebből mi magyarok is, kik könnyen hajlunk a csüggedésre. A türelem és lankadatlan kitartás meghozzák előbb-utóbb a maguk gyümölcsét s ha ezen két erényt, hasznos tulajdonságot, tarsítani tudjuk a meglevőkhöz; a lelkesedéshez, a bátorsághoz, akkor nincs okunk tulságos aggodalomra, a többi mind idő kérdése. S az idő, ha lassan is, de halad.

A »Bremen« százhatvan kilométeres gyorsaságát az ellenszél nyolcvanra csökkentette — s a »Bremen« mégis partot ért.

Kerékpár, motorkerékpár és ló a csendőrség szolgálatában.

Irta: NAGY ISTVÁN százados (Makó.)

(Befejező közlemény.)

A ló.

A csendőrség közbiztonsági szolgálatában a ló a harc és a közlekedés eszköze.

A mély fekvésű, agyagos, illetve homokos talajjal vagy a fejlett tanyarendszerrel bíró vidékek azok, ahol a közbiztonsági szolgálat eredményes ellátói csak lovas csendőrök lehetnek.

A mély fekvésű talajok általában vizesek, amit részben a szivárgó talajviz, részben a nedves évszakokban összegyülemlett hó és esővíz összefutása idéz elő. Egyes vidékek talajviz mennyiségét befolyásolja még az a körülmény is, hogy folyók mentén feküdvén aszerint, amint a vízállás a folyó medrében magasabb vagy alacsonyabb, a talajviz is több, vagy kevesebb. Nagyon határozottan jelentkezik ez pl. a Bodroghözön. Nem kis szerepet játszanak a kiöntések sem, mint amilyenek a közelmúlt években különösen Borsodban, a Tisza folyó áradásai következtében voltak. Mi sem természetesebb, hogy a talajviz, ha kiöntésekkel is találkozik, mocsarakat alkot.

A mély fekvésű talajokon már októberben jelentkezik a talajviz és csökkenése csak áprilisban válik érezhetővé, de viszont erre az időtartamra esik az esős évszak. Most ha a talaj még agyagos is, a sár

rendkívül ragadóssá válik, ugyannyira, hogy amennyiben járművekkel kell közlekedni, különösen fekete, kötött agyagtalajon gyakran ökrös fogatolásu öt küllős taligákkal találkozunk. Ugyanis a szabványos küllőszámu kocsikerék sárral mihamar beragadván, óriási sajthoz lesz hasonlónak és így a sár a kerék forgását is megakadályozza. Foltoként szik is jelentkezik, amely felázott állapotban a közlekedés megnehezítése terén az olvasztott szurokkal vetekedik.

A homok által okozott közlekedési nehézségek, mint a gyalog emberre nézve rendkívül fárasztók, még a száraz évszakokban is zavarólag hatnak.

A talaj- és esővíz jelentkezése igen érdekes pl. a kunszentmiklósi és peszéradacsi örsök körleteiben. Itt ősszel és tavasszal kilométereket lehet menni egyfolytában egy-két ujjnyi talaj, illetve esővízben. Gyakran kilométer hosszúságban huzódnak mocsarak, melyek helyenként keskenyek és lóval jól gázolhatók.

Ezen területek közbiztonsági szolgálatának lebonyolítására gyalog örsök alkalmatlanok. Ugyanis a felázott, sáros, ragadós agyagtalajon — lett légyen az csak egy jó nyári eső okozta felázás is — a kis 40 kilométeres őrzőjáratok leportyázása is olyan fárasztó, hogy azt tartósan még a legerősebb szervezetű gyalogcsendőr sem bírná. A megerőltetés következtében korábban vagy később, de biztosan jelentkeznek a különböző viszer-, tudó- és szivtágulások. A sok sártól és víztől átázott, esetleg megmerült láb-beli, — mely az egész őrzőjáraton át többé ki nem száritható — egyéb meghülésből folyó betegségek mellett, különböző csúzos és rheumatikus bántalmakat, valamint gyomor bajokat idézhet elő.

Már magában az a körülmény, hogy ezen terü-

Egy főszolgabíró emlékeiből.

Falusi ellenforradalom.

Irta: R. O.

Meggyőződésem szerint, a proletárdiktatura egyik legfőbb gyöngesége abban rejlett, hogy sok régi tisztet, hivatalt és közeget megtartott szolgálatában, akik kevés kivétellel ellenségei voltak és az örlő szű szerepét vitték az amugy is puha, pudvás és csak kívülről érdes kérget mutató törzsben. Az alábbiakban látni fogjuk, hogyan dolgoztak az ugynevezett tanácsköztársaságban a főszolgabíró, a járásorvos, a jegyző és a csendőrök.

A járásomhoz tartozó K. községben egy kis ellenforradalom volt, amennyiben az atyafiak elkergették a munkástanács tisztújítására megjelent járási direktoriumi tagot. Emiatt nagyobb számú vörösörség szállt ki a faluba, hivatalos verzió szerint nyomozás végett, a valóságban azonban sarcolni, harácsolni. Egy odavaló mészáros látta el őket hussal, a bevásárlás azonban nehézségekkel járt, mert a nép nem igen akart állatjaiért fehérpénzt elfogadni. A mészáros megtudta, hogy a szomszédos N. községben egy eladó borju van, átment tehát, meg is alkudott a tulajdonosnővel, de borju nélkül volt kénytelen hazamenni, mert az asszony kékpénzt követelt. A szovjet-rendszer ebben büntetendő cselekményt látott, azért nyomban átment 5 szuronyos vörösör, hogy a borjut karhatalommal elhozzák. Az asszony az erőszaknak engedett és fájo szivvel elfogadva a falun értéktelen kommunista pénzt, odaadta a borjut. A vörösörök erre a borju elszállításához kocsit is akartak rekvirálni, de mivel erőszakosságuk mellett gyávák is voltak, erre a célra is olyan házat választottak, ahol a férfi, a

tulajdonos nem volt otthon. Már sötétedett, amikor a borjuval a rekvirált kocsin hazafelé hajtottak, de vesztükre utközben a gazdával találkoztak, aki a sötétben is felismerte hóka lovát. Különös véletlen folytán a tulajdonossal együtt jött H. munkástanács tag, aki talán az egyedüli ember volt a faluban, ki valamelyest huzott a kommunizmushoz. A lovak gazdája ő hozzá, mint »hivatalos« emberhez fordult, hogy ne engedje elvinni a lovait. H. meg akarta mutatni hivatalos hatalmát és megfogva a lovak zabláját, nem engedte a vörösörököt távozni, mire az egyik leugrott a kocsiról a kocsiról és szó nélkül keresztülszurta. De már visszaülni nem tudott a kocsira, mert az eset hírére vasvillával, fejével tódultak ki az emberek a házakból és négy társa saját bőrét igyekezvén menteni, elvágtatott a sötétben. Az ottrekedt gyilkos olyan helyzetbe jutott, mint a róka a körben, mert félreverték a harangokat és bármerre igyekezett menekülni, utját állták az egyébként csendes svábok, akik azonban, ha feldühödnek, rettenetesen tudnak lenni. Puskáját elvették és valósággal meglincselték.

A jegyző jelentette a dolgot a járási tanácsnak, melynek, mint főszolgabíró, előadója voltam. Tudomásul vettem a dolgot és nem csináltam semmit. A jegyző telefonált, küldöncöt küldött, de ennek dacára három nap is eltelt minden intézkedés nélkül, pedig májusi meleg idő volt és a két hulla temetetlenül feküdt. Azaz, hogy a vörösör hullája már egyszer el volt temetve, miután a földühödött lakosság a kritikus éjszakán elásta a dögtéren, de a jegyző, nehogy a megtorlókat ezzel is még jobban felingereljék, igen helyesen kiásatta és a hullaházban helyeztette el. A polgári egyén holtteste lakásán feküdt, mert a jegyző azt sem engedte eltemetni, míg a vizsgálatot le nem folytatják.

A harmadik napon végre táviratot kaptam valami Pollák vagy Politzer nevű politikai biztostól, hogy forradalmi tör-

letek gyalogos portyázása a legénységet erején felül veszi igénybe és idő előtt elhasználja, parancsolólag követeli meg, hogy azok kizárólag lovas csendőrök által portyáztassanak, azonban emellett még számos egyéb, a közbiztonsági szolgálatot igen közelről érintő indokra kell rámutatni. Ezen vidékek rendszerint igen fejlett tanyarendszerrel is bírnak s így a járőröknek nyomozásaikkal kapcsolatosan, viszonylagosan tulnagytakat kell megtenniök. Ahol a falurendszer a divó és valamely községben bűncselekmény fordul elő, ott az előjáróság közbenjöttével, a kikérdezendőket a járőr a község házában kényelmesen összegyűjti. Ha valakinek ismételt kikérdezése válik szükségessé, úgy a községből nagyon könnyen állhat újra rendelkezésre.

Ha a nyomozás más helyekre, illetve községekre is kiterjed, ez esetben is meglehetősen egyszerű a helyzet a körülményekhez és a nyomozás sürgősségéhez mérten. Az egyes községeket vagy nagyobb telepeket rendszerint legalább is tűrhetőnek nevezhető utak kötik össze. Nem ritka a vasut- vagy az autóbusszjárat s így a kérdés nem okoz nehézséget.

Másként áll ez azonban a tanyarendszernél. A tanyák általánosságban nem a község szélén veszik kezdetüket, mert a közel eső földek a községből is könnyen és jól kezelhetők. A tereptárgy olyan sok, hogy addig, míg a gyalog őrsöknek a nem tanyarendszerű körleteikben fejtörést okoz, hogy a szükséges számú tereptárgyat összeszedjék, itt viszont olyan sok a tereptárgy, hogy a télen-nyáron lakott tanyáknak is csak egy bizonyos hányadát lehet az őrsjárat beosztásokba felvenni.

A tanyarendszerű községek rendszerint igen nagy határral is rendelkeznek. Most, ha valamely tanyán

nyomozás adja elő magát, a nagy területen, szétosztottan lakó kikérdezendők nem gyűjthetők egybe, hanem azokat a járőrnek egyenként kell felkeresnie. Esetleg az egyik-másik kikérdezendő egyént a járőr nem is találja otthon s így mehet esetleg további 20 tanyát utána. Vagy midőn a járőr valamelyik kikérdezett egyént elhagyta, a további 10 kilométer után kikérdezett másik tanutól oly körülményeket tudott meg, amelyek szükségessé teszik, a már kikérdezett tanu újbóli kikérdezését. Ez megint 20 kilométerrel több utat jelent. Nem nehéz elképzelni, hogy ez az eljárás a gyalogcsendőrnél roppant fáradsalmakat és időpazarlást jelentenek, különösen, ha tekintetbe vesszük még azt is, hogy a lovasok gázlóit nem használhatván, egyes tanyák megközelítése céljából kilométereket kénytelen kerülni. Végeredményként ezek majdnem mindig az eredményt is hátrányosan befolyásolják. A gyalogcsendőr kizárólagos jármódja a lépés, amely nem fokozható. Ezen hiányokat kiküszöbölni és a kérdést megoldani csak a ló képes.

Felteszem az esetet, hogy fáradságos és sikertelen nyomozás után, egy további 15—20 kilométeres ut talán némi halvány reményre nyujtana kilátást. A teljes szellemi és fizikai kimerültségben levő, derék gyalogcsendőr — tekintve az előtte álló rendkívüli fáradságot — általános emberi gyarlóságból kifolyólag, mérlegeli az előrelátható 98 százalékos eredménytelenséget. Vele szemben a lovascsendőr, a ló nyujtotta nagy portyázási készségéből kifolyólag, mérlegelés nélkül elmegy és a helyzet kulcsa esetleg éppen itt kerül a kezébe.

A lovascsendőrnek nem jelent fáradságot akár őrsjáratot portyázik, akár nyomozni indul, sőt örül,

vényszék elé állit, ha nyomban nem intézkedem. Erre aztán kiszálltam a járásorvossal. A község házára érkezve ott találtam M. elvtárs vörösör-századparancsnokot, aki bemutatkozásunk után gunyosan megjegyezte: »Elég későn jönnek az elvtársak!« Én erre azt válaszoltam, hogy csak a forradalmi törvénytörésekkel való fenyegetés hatása alatt szálltam ki, mert véleményem szerint, ha katonai egyént követ el emberölést vagy katonai egyént ölnek meg és jelen esetben mindkettő megtörtént, a polgári hatóságoknak nemcsak nem kötelességük eljárni, hanem joguk sincs hozzá. M. elvtárs ebben megnyugodott és én kértem, tájékoztasson a történetekről részletesen. Ő erre — és ez is jellemző — azt mondta, hogy három napja itt van ugyan már, de nem tud semmit, hanem van itt két öreg szakasparancsnok, mindkettő volt csendőraltiszti, azok vezetik a nyomozást, azok mindent tudnak és nyomban hivatja őket, hogy álljanak rendelkezésemre.

Csakhamar megérkezett az egyik, minden katonai tartás nélkül hanyagul tisztelgett »előjárójának« és azután kezet nyujtva neki kérdezte, hogy mit akar. A századparancsnok elvtárs erre azt mondotta, itt van a volt főszolgabíró, mondja el annak a szóbanforgó esetet. Amikor az idősebb csendőr a »főszolgabíró« szót hallotta, azonnal feszes vigyázásban jelentkezett és felhívásomra késznek nyilatkozott, hogy a két emberölés színhelyére elvezessen. A folyosón egy bajtársa várt, aki a járásomban volt őrsparancsnok és boldog mosollyal az arcán, tisztelgett.

Azután elindultunk együtt és a két régi csendőr elmondotta, hogy egy u. n. vörösör-csapattal vannak itt, — emlékezetem szerint egy gyenge század volt — céljuk kinyomozni az eset részleteit és azután bosszút állni a falun. Ők érthetőleg nem igen igyekeznek ezt előmozdítani, sőt azon vannak, hogy megmentsek a becsületes lakosságot.

A helyszíne jó messze volt és az uton beszélgettünk a

régi dolgokról és a mostani állapotokról. Óvatosan körülnézve megkérdeztem tőlük, eltették-e jól a tollas kalapjukat, mert arra nemsokára szükségük lesz ismét. Mindkettő ragyogó arccal igenlő választ adott. Azután még sok mindenről beszélgettünk, de már kezdett az ut tulhosszunak feltűnni, már majdnem a szomszéd falu határába értünk, azért megkérdeztem, hol van hát az a hely, ahol a vörösört agyonverték, mert először oda akartunk menni. Akkor eszméltek fel kísérőim, hogy nem jó helyen járunk, vagyis a nyomozást vezető két alparancsnok a harmadik napon még az eset színhelyét is alig találta meg. Meg is vallották őszintén, hogy nem nagyon igyekeznek kideríteni a tetteiket. A lakosok utbaigazítása alapján végre mégis odataláltunk, ahol a bosszuért lihegő emberek körülkerítették és agyoncsapták a gyilkos vörösört. Rettenetesen nézett ki a színtér, a fű teljesen össze volt taposva és a közepén csupa véres iszap volt, látszott, hogy 30—40 ember üthette a szerencsétlent, kinek minden porcikáját összezúzták. Azután elmentünk oda, hol a munkástanácstagot keresztülszúrta a vörösör, de ez a kocsiút közepén történt és így ott már semmi nyom sem volt.

Visszamentem a község házára és tárgyaltunk a századparancsnok elvtárral és a járásorvossal, hogy most már mit csináljunk. A parancsnok azt mondotta, hogy ő mindaddig itt marad csapatával, amíg a vörösör gyilkosainak kiléte kiderítve nincs, mire én gunyosan azt mondtam a jegyzőnek, szerezzen az elvtársnak jó lakást, mert ilyen körülmények közt előreláthatólag hosszú ideig lesz kénytelen a községben tartózkodni. Nem is derült ki soha egyetlen tettesnek a neve sem.

Az emberek azt mondták, hogy bizonyosan vidékiek ütötlék agyon, sőt talán cigányok lehettek. Mindenki tudta, hogyan történt a dolog, de nem lehetett semmit sem cs-

hogy lovával a szabadba mehet és az év nagyobb részében valóban élvezzi a természetet. Az igazi lovas csendőr ezekben az időkben a portyázását nem is munkának, hanem kellemes feladatnak tekinti. Portyázó lovasát a ló ösztönösen támogatja. Megtanulja az őrsjáratok tereptárgyainak egymás után következő sorrendjét. Ködben, nappal, vagy sötét éjjeleken, a hosszú szárra engedett portyázó csendőrlő megbízhatóan húz a következő tereptárgyhoz, sőt még lovasa esetleges tévedését is jelzi. A sok éjjeli portyázás alatt különösen szagló és halló érzékei mind jobban kifinomodnak s így ember vagy más élő lény, esetleg rendkívüli elváltozások jelen- vagy közellétét megérzi és ösztönösen jelzi.

A gyalog ember ezzel szemben ködben vagy nagy sötétségben csak ott nem téved el, ahol árokkal vagy fasorokkal szegélyezett utakon jár. Egy példához a 12 lovassal rendszeresített tiszapolgári lovas őrsöt veszem alapul, amelynek körlete csaknem 10 négyzetkilométerrel több, mint a nyíregyházai lovas őrsé. Körletében fekszik az egri székes főkáptalannak 80.000 kat. holdat kitevő birtoka. Az ugynevezett káptalani tanyák, de csakis a vasutvonal körül, 4—6 kilométerre fekszenek egymástól. Utakat szegélyező árkok vagy fasorok nincsenek, általában az utak is csak nyári utaknak tekinthetők, mert az emberek télen, a vetéseket kivéve, mindenütt járnak, ahol könnyebb. Nem ritka eset, hogy este pár kilométer távolságra gyalog küldöncöt küld egyik intéző a másikhoz és a küldönc nagy késéssel érkezik meg, mert utközben ismételtelen eltévedt. A küldönc ugyanazon tanyán született, 30—35 éves férficseléd. A tiszapolgári lovas őrs lovainak 50 százaléka valóságban rendelkezésre áll,

nálni, mert az emberek összetartottak. Erre elhatároztuk, hogy fel kellene boncolni a hullákat. A járásorvos azonban kijelentette, hogy ő csak másodmagával boncolhat a törvény értelmében. Én felvilágosítottam, hogy a jelenlegi egész állapot ellenkezik a törvénnyel, tehát ne csináljon nehézséget, mert a Pollák vagy Politzer politikai biztos forradalmi törvényszék elé állit bennünket, mire a doktor beadta a derekát. Erre a parancsnokot megkérdeztem, garantálja-e, hogy a boncolás zavartalanul fog lefolyni, mert már tudtam, hogy a megöltnek két testvére van a terrorcsapat soraiban és ismertem a nép ellenszenvét hozzátartozójuk felboncolásával szemben. A parancsnok fölényes mosollyal biztosított, csapata annyira fegyelmezett, hogy semmitől sem kell tartani. Én egy kissé kételkedtem ebben, de elvégre ő kívánta a boncolást és csak kárörömmel vettem volna tudomásul, ha az nem sikerül. Elmentünk tehát először a munkástanácstag lakására és a járásorvos hozzákészült a boncolásnak. Megmondtam neki, hogy ne nagyon erőltesse meg magát.

A századparancsnok elvtárs leginkább a gyomor tartalmára volt kíváncsi, mert azt akarta bizonyítani, hogy a polgári egyén ittás volt, a vörösör pedig józan. Amikor erről beszéltünk, az udvaron egyszer csak ottermett egy öles vörösör, marcona arccal és kihívóan kérdezte: »Ki az, aki az én öcsémet fel akarja koncolni?!« Én gunyosan kérdeztem a parancsnok elvtársat, mi lesz most a nagy fegyelemmel, mire ő gyorsan félrehívta a mérges katonát, kezét nyújtott neki és kérlelte, ne csináljon botrányt, mert valójában nem is lesz boncolás, csak a formáknak kell eleget tenni stb., stb. A járásorvos nem volt valami bátor ember és így elhiheti nekem az olvasó, hogy nagyon rövid és felületes volt a boncolás, inkább a jegyzőkönyv lett terjedelmesen felvéve.

míg a hiányzó 6 lovas 6 fő gyalog csendőrrel van pótolva. Októbertől vizes, sáros, ködös este van, a 6 főnyi gyalog legénység az egy községben nyomozással, karhatalmi szolgálattal és helyi ügyelettel a szükséges szolgálati órákat össze nem gyűjtheti, tehát az őrsparancsnok kénytelen őket külszolgálatba vezényelni. Tornázhatik szellemileg, hogy mit csináljon. A terep nem gyalog embernek való, mert sáros, vizes, ragadós, nappal is nagy megerőltetést okoz, de most sötét és köd is van, tehát még nehezebben mozog. A tanyán született küldönc 5 kilométer távon ismételtelen eltéved, mi lesz az ő gyalog járőrével? A járőr ugyanis eltévedése esetén válogathat és pedig vagy helyben marad, hogy esetleg nagy távoból valami kutyaugatást meghall vagy pedig az egyik tanyáról a másikra menő valaki véletlenül rájuk akad és utbaigazítja, vagy találmra továbbmegy, mely esetben, ha lábai bírják, elkerülhetne a Nagyhortobágyra, Debrecenbe vagy még messzebb is, anélkül, hogy valamelyik tanyára bevetődne.

Felszólított szolgálattal kapcsolatos elővezetéseknel, valamint a honvéd parancsnokságok megbízásainak eredményes elintézésénél ugyanazon nehézségek mutatkoznak, mint a nyomozásnál. A könnyű és megbízhatóan eredményes megoldás ismét csak a lovas csendőr kezében van.

Ha a járőrnek azonnali gyors megjelenése szükséges, úgy erre az ilyen őrskörletben nem a kerékpár, hanem a ló alkalmas, mert az év bármely szakában éjjel és nappal, bármely terepen és időjárás mellett való megbízhatósága abszolút.

A lovas nem kénytelen a lába alá tekinteni, így magas üléséből a portyázott terepet legjobban ellenőrzi. Lóhátról kardot, pisztolyt, karabélyt egyaránt

Innen elmentünk a hullaházhoz, de itt már nem is lehetett boncolást végezni, mert a szó szoros értelmében puhára csépelte szegény vörösör holtteste valósággal széjjel folyt. Arra emlékszem, hogy nagyon rossz hatással volt rám, amikor láttam, hogy régi előírásu fekete nadrág volt rajta piros szegéllyel.

Mikor visszajöttünk a község házára, valami 20—25 vörösör csoportosult ott fegyveresen, részben hatalmas, bivalyerejű, marcona legények, részben nyiszlett, kajlafülű, nyulszájú vagy félszemű csöcselék. Megremegtem attól a gondolattól, hogy ezeket rábocsátja bosszúból a falura, de végeredményben ezt még sem merték megkockáztatni.

Hogy ettől a sorstól megmentsem a községet, így keztem mindenben a bosszuvágytól lihegő két testvér kedvében járni, akik, úgy láttam, vezérszerepet játszottak a bandában és a parancsnok is félt tőlük. Így többek közt a jegyző aggodalmait eloszlátva minden törvényes forma mellőzésével hullaszállító levelet állítottam ki, hogy öccsük holttestét hazaszállíthassák szülőföldjükre. Ugyanis nagyon háborogtak, mert a jegyző azt mondta, hogy azt nem lehet, mert a törvény rendelkezik e kérdésben, de nekem erre megint az volt a válaszom, hogy maga a tanácsköztársaság ellenkezik a törvénnyel és kizárólag a célszerűséget tartottam szem előtt, az pedig azt kívánta, hogy az izgalmat okozó hullát mielőbb vigyék ki a faluból.

Ez még az éjjel meg is történt és másnap elvonult a terrorcsapat is, anélkül, hogy valakinek egy hajaszála meggörbült volna. Allítom, ha ebben a járásban a főszolgabíró, a járásorvos, a jegyzők és a csendőrök nem maradtak volna helyükön, másképp végződött volna a dolog, mint ahogy tudjuk, hogy más helyen egész más, sokkal szomorubb fejlemények keletkeztek az ilyen esetekből.

használhat. A menekülőket minden terepen, késelem nélkül eredményesen üldözi. Lábas erdőben is vágta-ban lovagolhat.

Képviselőválasztásoknak, népgyűléseknek és ehhez hasonló egyéb alkalmaknak speciális értékű karhatalma. Legjobban imponáló és félelmetes. Kevés számú lovas nagy tömegeket vér nélkül szór szét vagy oszlat fel. Az államrendőrség — jóllehet lovasait nem tudja egytizedrészben sem olyan mérvben kihasználni, mint a csendőrség — felismervén a lovasrendőr speciális értékeit és kiváló karhatalmi alkalmazhatóságát, nagy előszeretettel tartja fenn és fejleszti tovább, még a városokban is.

Az összes eddig felsoroltak voltak különösképen azon indokok, melyek a világháború kitöréséig egy kiváló lovas csendőrség beállítására és felépítésére vezettek. Ez a lovas csendőrség egy félszázadon át próbáltatott ki olyan eredménnyel, amely minden tárgyilagosságot teljes mértékben bir el.

Az eddigiek alapján kimutattam, hogy a lovas területeken a lovat a gyalog létszám érdemi vonatkozásban nem pótolja. A gyalog pótlás foglalkoztatásának nehézségeit elsősorban az érdekelt lovas őrsparancsnokok ismerik, melyek egyébként oly természetűek, hogy itten való tárgyalásra nem is alkalmasak.

Mindezek dacára a lovas csendőrség fejlődése — pénzügyi nehézségek miatt — a szolgálat kifejezhetetlen kárára nem látszik kielégítőnek. Ha bármely intézménynek, így magának a csendőrségnek is, a háború és forradalmak utáni restaurálását, valamint továbbfejlesztését percentuális alapokon vizsgáljuk, úgy soha nem képzelt számokhoz és eredményekhez fogunk jutni. Egyedül a ló és lovas szolgálat az, amely visszasesést mutat. Kétségen kívül álló, hogy az elhatározásra illetékes pénzügyi körök, igen nehéz helyzetben vannak és még talán meggyőződés ellenére is a merev elutasító álláspontot kell elfoglalniok.

Pénzügyi részről elhangzó ama vélemények, hogy az egyes örskörletek kisebbek lettek, viszont létszám-emelések történtek, nem helytállóak. Ugyanis a területet jellemző sajátosságok nemcsak ugyanazok maradtak, hanem még fokozódtak is. Így részben a természetes fejlődés folyamánya, részben a földbirtokreform következtében a tanyák nagymérvű szaporodása állott elő. Folytatólagosan a határszélé vált Szatmár, Szabolcs, Bihar, Békés, Csanád és Pest-megyék lovas csendőrségének közbiztonsági jelentősége rendkívül megnövekedett.

Az örskörletek kisebb vagy nagyobb volta a jellegét nem befolyásolja, csak a létszámot. Hogy egy örskörletnek két vagy hat őrzárata van-e, az a szolgálat szempontjából csak annyi differenciát idéz elő, hogy egyiknek létszáma 6, a másiké 15 lovas. Ha két, egyenként 6—6 őrzáratot és 15—15 lovassal rendszeresített örskörletből hármat csinálunk, úgy kapunk három örskörletet 4—4 őrzárattal, a legfontosabb őrsállomást 12, a két kevésbé mozgalmasat 9—9 lovassal.

Az őrzáratok nagysága rendszerint egyforma akár 2, akár 6 őrzáratos örskörletet veszünk alapul. A portyázó csendőrnek úgy az előbbi, mint az utóbbi örskörletben havi 180—180 óra külszolgálatot kell teljesítenie ugyanazon a terepen, ugyanazon speciális körülmények között. Az ő fizikai teljesítménye tehát ugyanaz 6 fős, mint 24 fős létszám mellett. Így mindazon okok, melyek egy őrs lovasítását szükségessé tették, változatlanul állanak fenn. Nem helytálló álta-

lában azon érvelés sem, hogy a lovas létszám megfelel Nagymagyarországnak, tehát a kérdés bőkezűen van megoldva. Figyelmen kívül van hagyva, hogy az átszatolt területekkel a gyalog őrsök területe kisebbedett és ha egyébként minden óriási mértékben fejlődött, miért nem szabad éppen csak az alföldi közbiztonság eme legfontosabb bázisának fejlődnie?

Vegyes őrsöknek csak ottan van létjogosultságuk, ahol a csendőrség ugynevezett városi szolgálatot lát el: pl. 27 gyalog csendőr a város belterületére és 9 lovas a külterületre. Ez is csak egy szükséges rossz, amelyen változtatni nem lehet. Hogy a vegyes őrsök fegyelmi, valamint szolgálati szempontokból milyen károsak, azt a hosszú gyakorlat igazolta és aki ezeken a helyeken szolgált, személyesen is tapasztalta.

Trianon előtt a honvéd lovasság évente nagyszámú lovat vásárolt, ezeknek azonban csak egy bizonyos százalékát tartotta meg. A többit idomítás után, használat ellenében, vállalkozóknak adta ki tartásra és évente csak egyszer vonta be, pár hetes gyakorlatra. Ha a vállalkozó a lovat 5 éven át kifogástalan állapotban mutatta be, úgy a ló korlátlan tulajdonába ment át. Jelen cikkemnek nem célja, hogy az eljárás indokait fejtegye, csak annyit jegyzek meg, hogy senkinek sem lehet kételye olyirányban, hogy az eljárás bölcs, célravezető és a gyakorlat által igazolt volt. Kétségtelen, hogy mihelyt a honvéd lovasság elhatározásaiban korlátozva nem lesz, — pénzügyi nehézségeire való tekintet nélkül — első elhatározásainak egyike, ismét a vállalkozó lovak kiadása lesz.

Senki sem vonhatja kétségbe a csendőrség eredményes közbiztonsági szolgálatának rendkívüli fontosságát, mert végeredményében ezen épül fel minden. De ugyancsak nem vonhatja kétségbe senki a csendőrségnek az önmegtartóztatásán is tulmenő, szinte közmondásos szerénységét sem. A csendőrség loállománya egy oly minimumban állapított meg, melynek elosztását valósággal mesterien kellett eszközölni, hogy az egyensúly biztosítható legyen. Azonban még ez a minimális létszám sem áll rendelkezésre. Ennek illusztrálására csak egyetlen konkrét esetet hozok fel, melynek adatai rendelkezésemre állanak és pedig a makói osztályét. Köztudomású, hogy az ellenséges megszállások előtt Csanád-megyében mindössze 2 gyalog őrs működött, melyeknek lovasítását a háború kitörése akadályozta meg. Ma a makói osztály rendszeresített loállományának csaknem 80 százaléka hiányzik.

A csendőrségi hiányzó loállomány kiegészítése könnyű lenne, mert miután a magyar gazda katonai célokra alkalmas hátraszó anyagát eladni piac hiányában nem képes, az árak példátlan módon lemorzsolódtak. Konkurencia nélkül, kitűnő anyagot, aránylagosan nagyon olcsón lehetne összevásárolni. A pénz az országban marad, segít a magyar gazdán, aki az eladási lehetőségek hiányában a híres magyar lótenyésztéssel már-már felhagyni kényszerül, a csendőrség és a közbiztonsági szolgálat pedig megkapná a csaknem 10 év óta várt és hallatlan erőfeszítések árán nélkülözött hátraszókat.

A helyzet ismertetése után, utalva különösen a vállalkozó lovakra, kérdezem, hogy helyes és megengedhető-e, hogy a hiányzó hátraszó állomány továbbra is nélkülöztesse? Legjobb meggyőződésem szerint erre csak a leghatározottabb »nem«-el lehet válaszolni. Eljött az ideje annak, hogy eme kérdés ne csak tovább ne mellőztesse, hanem amint eddig, ennek terhére más

kérdések nyertek megoldást, most a viszonyosság elvé-nél fogva is, ennek felépítéséhez járuljanak a többiek támogatólag hozzá.

Ezekben kívántam az érdeklődőknek ismertetéssel szolgálni. A ló, valamint lovas szolgálat ismerőseinek és barátainak a figyelmét pedig arra szeretném felhívni, hogy a lovas szolgálat körébe vágó kérdések méltatására a Csendőrségi Lapokat alaposabban használják ki.

Ezt követőleg bátor leszek lapunkban a lovas csendőrségnek elgondolásom szerint való restaurálásáról is értekezni.

A korszerű honvédelem gondolatának ápolása a lakosságban.

Írta: MANDL VINCE.

A világháború nemcsak a világ képét változtatta meg, hanem a korszellemet is. A fősúly ma szociális gazdasági és technikai téren nyugszik.

A hatalmas megrázkódások semmilyen teret sem kimélték meg és még olyan országok kormányait is rákényszerítették, hogy a háborús kérdéshez megváltozott álláspontot foglaljanak el, amelyek távolabb állottak az ádáz tusától. Sőt maga a nép különböző rétegeinek felfogása a háborúról — mint az állami élet nélkülözhetetlen eszközéről — is figyelemreméltó változáson ment át. A polgári lakosság kénytelen volt a saját kárán megtanulni, hogy a védelmére kötött konvenciók szükség esetén nem váltak be. Nemcsak hogy a polgárság sok helyen minden vagyonát és tulajdonát elveszítette, hanem kétségbeesett helyzetekben az illető hadvezetőség által harci ténykedésekre is kényszerítettett, aminek sajnálatraméltó következményeiről még valamennyien jól emlékszünk.

A hadviselő felek nagyon is gyors tempóban és végzetes módon kezdték a különböző nemzetközi konvenciókat saját céljaiknak megfelelően magyarázni és már néhány héttel az ellenségeskedések megkezdése után gyermekeket, asszonyokat és aggokat látunk a harci események folytán a pusztulásnak közvetve vagy közvetlenül kitéve.

Ezen emlékek behatása következtében és ilyen tapasztalatokon okulva, ma majdnem valamennyi állam lakosságának minden rétegében azzal a nyílt szándékkal és kívánsággal találkozunk, hogy a polgári lakosság ne csak az ország modern védelmi felkészültségéről nyerjen folytonos tájékoztatást, hanem ismertessék meg teljes mértékben és leplezetlenül azokkal a veszélyekkel is, amelyeknek a nem fegyverképes polgári lakosság háború esetén ki van téve.

Hogy a közgazdaság ezt a törekvést csak oszthatja, azt nem kell külön kiemelni. A súlyos jelentőségű technikai és vegyi hadiszerek ellen nem a hivatásos katonák léptek fel elsősorban, hanem polgári feltalálók. A katona többé-kevésbé meghajolt az új harcmodor kényszere előtt. A technika, közgazdaság és a tudomány fokozódó hatállyal kezdték a honvédelem gondolatát befolyásolni, ami a hivatásos katonának most még talán nem egészen kellemes, úgy látszik azonban, hogy minden arra irányul, hogy a jövő háboruját minél *rövidebbre* lehessen szabni és ezáltal úgy az emberanyagot, mint a nép javait lehetőleg kimélni.

Ezt a célt szolgálja a *gép*, amely mindenütt, ahol csak lehet, az embert pótolni van hivatva és azután a *mérgező gáz*,

melynek segítségével nagy tömegeket lehet harcképtelenné tenni és ezáltal gyors döntést elérni, anélkül, hogy azok pusztulására kellene törekedni.

A lehető gyors lebonyolításra célzó honvédelmi törekvések nemcsak a nagytőkénél, a közgazdaságban és az iparnál találnak hathatós pártfogásra, hanem még a politikailag radikálisan balfelé orientált államok parlamentjei is szívesen szavazzák meg az e célra elkerülhetetlenül szükséges pénzüsszegeket.

Míg régebben a katonai hadvezetőség minden egyéb irányzattól teljesen függetlenül, több vagy kevesebb ügyességgel, de teljesen önállóan szervezte meg az ország védelmét, addig abban ma a töke, a tudomány, a technika, a közgazdaság és mindezekkel együtt a lakosság is szavazati jogot kapott. Azon vesszük észre magunkat, hogy higgadt tudósok, technikusok és nemzetgazdászok haditudományokkal foglalkoznak. A honvédelem ilyen megváltozott felfogásából kiindulva a hadügyminisztériumok ugyan küldenek fiatal tiszteket az egyetemekre és technikákra, de ezáltal még nemcsak hogy nem képesek az exakt tudományok munkáját és befolyását észrevehetően korlátozni, hanem ellenkezőleg, nem bírják azokat nélkülözni. Ahol pedig a hadvezetőség a saját képességeit tulbecsülve azt mégis megpróbálná — rosszul tenné.

Katonai szempontból mindenesetre a legcélszerűbb a polgárság ezen hatalmas érdeklődését, ezen mindenre kiterjedő közreműködését az ország érdekében értékesíteni.

E téren Amerika, Anglia és a Szovjetunio uttörő munkát végeznek. Egy magasabbrangu német tiszt, aki tanulmányuton járt Amerikában, elbeszélte nekem, milyen népszerűek ott a gáztámadási és elhárítási gyakorlatok, dacára, hogy azokat főleg nagyvárosokban tartják, miáltal a forgalom néha órák hosszán át félbeszakad. De nincs is ott sok titkolózás. Egy új ködfeltesztő készüléket többször helyeztek működésbe, hogy mindenki láthassa miképpen dolgozik. Hiszen bármelyik polgár abba a helyzetbe kerülhet, hogy kénytelen lesz azt kezelni.

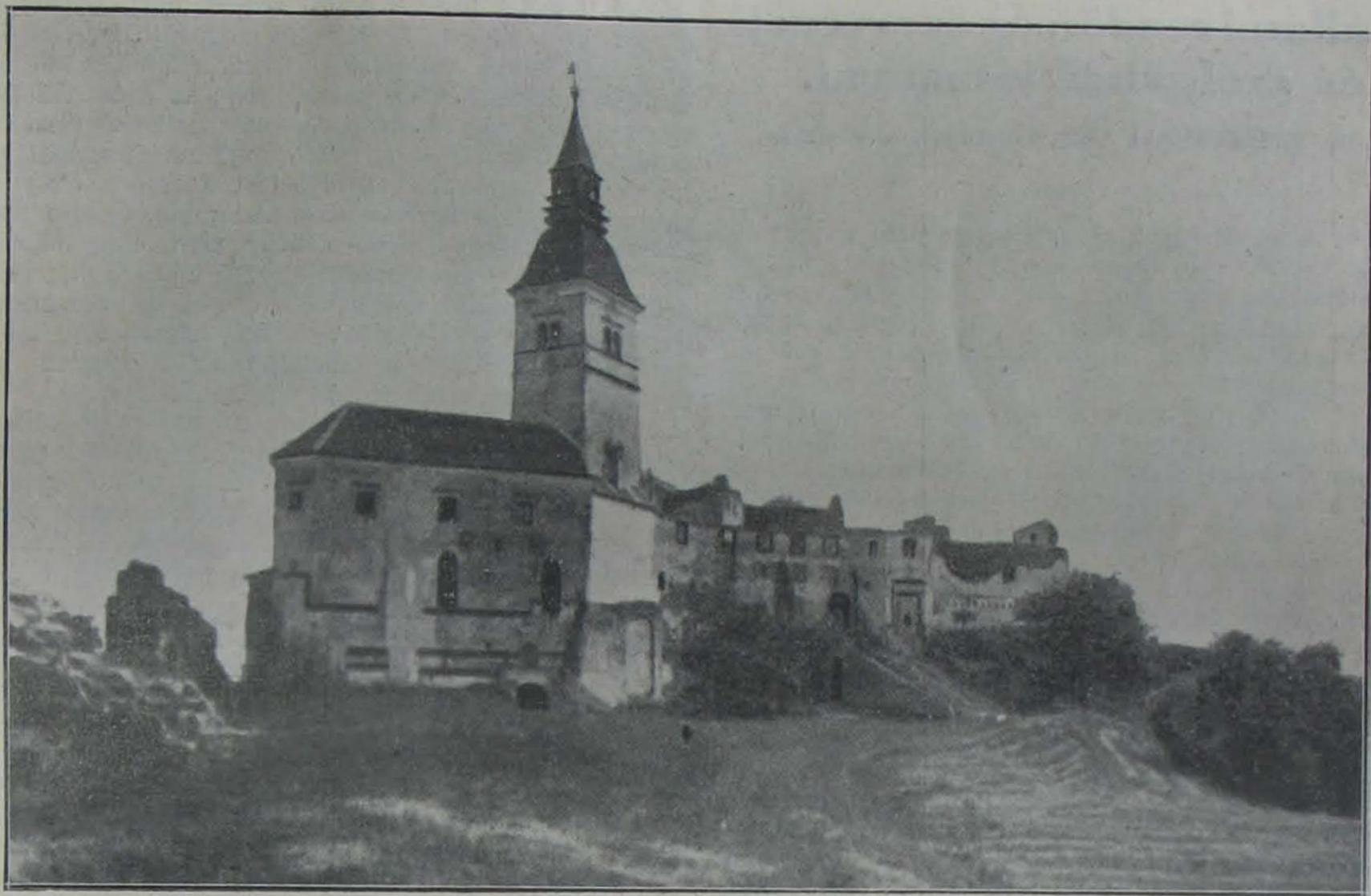
Útalok az utolsó londoni légi gyakorlatokra is. Szakemberek véleménye szerint az egész nem volt egyéb, mint egy jól megszervezett, nagyarányú propaganda, látványosság a polgári lakosság számára, hogy annak tudásszomja honvédelmi kérdések iránt ki legyen elégítve és annál könnyebben szavazzon meg újabb pénzüsszegeket a légi készülődésekre.

Néhány hét előtt alkalmam volt a Szovjetunióból egy fényképfelvételt látni, amelyen egy moszkvai gázgyakorlat volt látható. Meglátszott a képen, hogy milyen nagy mértékben vett részt a gyakorlaton a polgári lakosság is.

A védelmi rendszabályok mai állapotára, valamint a többi államokban fennálló és a védelemre berendezett polgári szervezkedésekre már előbbi dolgozataimban mutattam rá.*)

Az eddigi fejtegetésekből egyrészt a tudomány és technika azon elvitázhatatlan joga domborodik ki, hogy a honvédelem fejlesztésének művében résztvegyenek, másrészt a nagyközönség széles köreibe befészkelődött érdeklődés minden iránt, ami a hon modern, újszerű védelmének gondolatával összefügg. Igaz, hogy mindkét tény egészséges önfentartási ösztönből ered, melynél főleg az a mérvadó, hogy a polgári lakosság rájött az őt fenyegető hadiveszélyek és különösen a gáztámadások veszedelmes voltára, de azért mégsem volna helyes ezen alapjában igen értékes érdeklődés további kifejlését önmagára bízva elhanyagolni.

*) „A közgazdaság a hadvezetőség szolgálatában” - Közig. közlemények 1927 6. füzet. „Gáztámadások kivédése” - Kat. közlöny 1926 11-12. füzet.

Amit vissza kell szereznünk: Némelujvár.

Eltételezve attól, hogy készakarva helytelen beállítás, különösen a nép kevésbé civilizált rétegeiben kárt is okozhatna, mégis el lehet gondolni egy olyan esetet, hogy ezen a téren egy párhuzamos akció fejlődik ki, amely alkalomadtán nyílt oppozícióban nyilvánulhatna meg, ha egy megfontolt szervezés nem ápolja és irányítja az együttműködést. Mert azt nem lehet kétségbe vonni, hogy addig, míg a jövő háború lehetőségeiről terjesztett hamis fogalmak már az első légi vegytámadásoknál pusztító pánikot lesznek képesek a lakosságnál előidézni, a hadvezetőség számára igen előnyös lesz, ha a hadműveletek területén a városok lakossága fel van világosítva, megfontolt és tudja, hogy miképpen kell viselkednie támadások esetén. Lengyelországból nemrég érkezett hírek arról szólnak, hogy minden nem hadköteles »civil« is kötelességének tartja, hogy »gázálcot« szerezzen be magának. A civilpropagandának ez mindenesetre szép eredménye, ami a katonai vezetőségnek csak hasznára lehet. Lehet, hogy az idegen államok táborából nagyvárosok néhány óra alatti elgázosításáról terjesztett hírek tuzottak és a technika mai fejlettsége mellett legalább is túl koraiak. Azonban semmiesetre sem fognak ily nagymérvű akciók elmaradni és ha a városoknak vagy ipartelepeknek csak egyes részeit érintik is, hatásukban rettenetes pusztításokat végezhetnek. Ennek legjobb bizonyítéka, hogy a »győző« katoná államok nem sajnálják az óriási fáradságot, a pénzáldozatot és a propagandát, hogy a polgári lakosságnak képet nyújtsanak egy ilyen pusztítás valószínű lefolyásáról és hogy a saját védelmére szükséges ellenintézkedéseket vele megértessék.

Olyan ország helyzete kétszeresen nehéz, amely a legigazságtól minden lehetőségtől meg van fosztva, hogy teljes értékű védelemre rendezkedjék be. De azért kétségbeesnie sem kell. Az a kérdés, mit tehet a szervez-

kedés és a propaganda a rákényszerített lehetőségek határain belül, hogy egy netaláni légi vegytámadás esetén a polgári lakosság teljesen ki ne legyen téve a romlásnak. Íme néhány indítvány:

a) A lakosság felvilágosítása az új technikai, vegyi és villamos fegyverekről és azok hatásairól a sajtó, szaklapok, népies naptárak, röpiratok útján és népies előadások által (felolvasások az egyetemeken, iskolákban).

b) Magán »Repülő egyesületek« alapítása, melyek egyrészt a repülést fejlesztik, másrészt a gáztámadások esetén nyújtandó magatartás oktatásával is foglalkoznának. A kormánynak csak érdekében állana az ilyen egyesületeket tehetősége szerint gyámolítani.

c) Gyűjtések és sorsolások**) hazafias alap létesítésére, melyből gázálcokat és később talán repülőgépeket lehetne beszerezni, a közönség iskoláztatására. Népszerű repülőmeetingek rendezése. (Kiállítások.)

d) Mérgező gázok alkalmazása iskolai célokra az erdőszetben és mezőgazdaságban ártalmas rovarok kiirtására, mint pl. Bajorországban. (Ködfejlesztés reklámcélokra.)

e) Megfelelő képzettségű külföldi személyiségek megbízása megfigyeléssel és szakszerű jelentésadással. (Érintkezés specialistákkal.)

f) Az időjárás megfigyelésének, mint rendkívül fontos faktornak, különösen gondos fejlesztése.

g) Földalatti gázbiztos menedékek építése. (Földalatti fényszínházak.)

Egyiket sem lehetetlen keresztülvinni, csak akarni kell. Akarni pedig kell, mert ezek nélkül ma már háboruszkodni nem lehet.

**) Ujabbán Szovjetországban bevezelve.

Az állami rendőrség szervezeti és szolgálati viszonyai.

Irta: Dr. SZELECSÉNYI ANDOR belügymin. s. titkár.

(Befejező közlemény.)

Ha a rendőri csapat zárt osztágban vonul fel, szintén kerülhet oly helyzetbe, hogy fegyverét kelljen használnia, de csak tömeg ellen. Ennek is a végső szükség az előfeltétele. A zárt osztág fegyverhasználatáért a parancsnok a felelős. Szabály szerint a fegyver használatának elrendelése előtt alkalmas figyelmeztető jel — kürtjel vagy dobszó — elhangzása után egyenruhás rendőröknek »a törvény nevében« hangozó szóval oszlásra kell a tömeget fölhívnia és egyben közölni kell, hogy ellenkező esetben a fegyverekkel szerez érvényt a rendelkezéseknek. Ha ez sikerre nem vezet, elsősorban a kard használatával kell elrendelni, löfegyverét csak akkor, ha fegyveres támadás ellen kell fellépni.

A rendőrség és a rendőrközegek fegyverhasználati joga tehát, amint láttuk, meglehetősen szűk keretek közé van ékelve.

Nézzük csak mennyivel jobban áll e tekintetben a csendőr. Az 1927. évben kiadott szolgálati és szervezeti utasítás a m. kir. csendőrség számára, e tekintetben bőséges tájékoztatással szolgál. A nagyvenkilencedik szakasz a csendőr jogosult fegyverét használni bárkivel szemben a jogos védelem eseteiben (Btk. 79. §.) és ezenkívül is: az ellen, aki a csendőrt szolgálati ténykedésében — a fegyverhasználattal való fenyegetés dacára — tettelesen akadályozza, a felfegyverzett egyén ellen, ha az fegyverét felszólítás dacára le nem teszi, ha a gonosztevő menekül és felszólítás dacára meg nem áll, ha a néptömeg felszólítás és fenyegetés dacára szét nem oszlik, háboru idején, ha a gyanus egyén felszólításra kielégítő válasz nélkül elszalad, országhatáron stb., stb.

A rendőrszemélyzet fegyverhasználati jogának bővítése a szolgálat eredményesebbé tétele érdekében sürős és nagyfontosságú feladat. Való azonban, hogy a szolgálati viszonyok, a szolgálati hely különleges viszonyai (városi forgalom stb.) a rendőri fegyverhasználat tágabbá tételét erősen megnehezíti. Talán a fegyvert magát kellene megváltoztatni s ez célszerű szabályokkal meghozná az eredményt. A gummibot pompásan bevált fegyvere a modern nyugati államok rendőrségeinek.

A rendőrszemélyzet gazdasági és szociális helyzete.

A m. kir. állami rendőrség legmagasabb előjárójának is többször hangoztatott véleménye, hogy különösen a rendőr-örszemélyzet tagjainak szociális és gazdasági helyzete ma még nem kielégítő.

A rendőr tisztikar helyzete sem jobb, sem rosszabb, mint bármely más polgári közhivatali ágazat tisztviselőié. A felügyeleti díjat, amit a helyzettel nem ismerős laikusok a rendőrtisztviselők szemére hányani szoktak, nem képviselnek még számszerűleg sem lényeges összeget, jövedelemnek pedig egyáltalán nem nevezhetők.

A fogalmazási és felügyelő karbeli tisztviselő ügyeleti díjak címén nyáron 20—40 pengőt, télen 60—100 pengőt keres havonta. Ezért az összegért azonban havonta négy-öt mozgósínházi ügyelet (délután 4 órától éjfélig), két-három bált, táncmulatságot vagy mu-

latóbeli ügyelet (este 8 órától reggel ötig), számtalan ingyen kivezénylést, kerületi és központi ügyeket és egyéb külön szolgálatokat kell ellátni. Csak rá kívánok mutatni néhány szóval, hogy az egész délután és az éjszaka egy részét, sőt sokszor az egész éjszakát igénybevevő ügyeletek, amellet, hogy terhes szolgálatot jelentenek, számottevő készkiadást (vacsora stb.) is okoznak. Ezek a készkiadások pedig bizony alig maradnak az ügyeleti díjak összege alatt. Egy délután 4 órától éjfélig tartó mozgósínházi ügyelet díja például három pengő hatvan fillér, amiből uzsonnázni, vacsorázni kell és kapupénzt is kell fizetni. Egy színházi előadás után hatvannégy fillér felügyeleti díj jár, hangverseny után nem is egészen két pengő.

Némi kárpótlást jelentenek a rendőri pótdíjak, amelyek a számtalan ingyenes szolgálat (gyűlések (gyűlések, készenlét, razzia, kerületi és központi ügyelet stb.) ellenértéke fejében járnak. Végeredményben szintén alig fedezik a rendkívüli szolgálatok alkalmával fölmerülő készkiadásokat.

Az örszemélyzet illetményei nagyjából azonosak a csendőrlegénység illetményeivel. A rendőrök is zsoldrendszer szerint kapják javadalmazásukat. A rendőr-örszemélyzet legénységi állományu tagjai a szolgálati idejüknek megfelelő ugynevezett automatikusan emelkedő zsoldilletményt élveznek. Így emelkedik a zsold a 2., a 7., a 9. és 11. évben. A rendes zsoldon felül van lakáspénz, családi pótlék, rendőri pótdíj, közétkezési átalány, ideiglenes pótdíj. A legmagasabb rangú rendőraltiszti nyugdíjba számító illetménye havi száznegyven pengő, a próbaidős rendőré ötven pengő. A kétgyermekes I. osztályú felügyelőhelyettes összes jövedelme Budapesten — lakáspénz és ügyeleti díjak nélkül — kereken 248 pengő.

A pénzbeli illetményeken felül minden rendőrnek igénye van természetbeni egyenruhaellátásra.

A rendőr-örszemélyzet egyenruháit a kincstár központilag szerzi be és adja ki az egyes rendőrhatóságoknak szétosztás céljából. A rendőrök maguk tehát a rendőrkapitányságuktól veszik át az egyenruhákat, kivéve Budapesten, ahol az egész örszemélyzet felszerelését az ugynevezett főparancsnoksági anyagraktár bonyolítja le, ami a Mosonyi-utcai rendőrlaktányában van elhelyezve.

A ruházati és felszerelési szabályzat szerint minden rendőrnek a következő egyenruházati és felszerelési cikkekre van igénye:

évenként: 1 pár cipő, 1 darab zubbony, 1 darab pantalló, 1 darab sapka, 2 pár alsó fehérnemű, 2 pár keztü, 1 darab nyakravaló, 1 darab kardbojt;

2 évenként: 1 darab téli zubbony, 1 darab téli csizmanadrág, 1 pár csizma;

3 évenként: 1 darab köpeny, 1 darab esőgallér és

5 évenként: 1 darab bunda (Budapesten), 1 darab bekecs (vidéken).

Egyéb felszerelési cikkek (kardkötő, derékszíj, stb.) és fegyverzetet a rendőrök a szükséghez képest kapnak.

A szabályzatban megállapított idő (kihordási idő) nem azt jelenti, hogy az említett ruhákat ilyen időközökben kell kiadni. Ha a viselés alatt levő ruha, cipő, stb. az előirt idő eltelte után is hordozható, jó állapotban van és a rendőri állás tekintélyének sérelme nélkül tovább viselhető, helyette új darabot nem adnak ki.

Minden ilyen ruházati és felszerelési cikk a kincstár tulajdonát képezi, azt elhordás, nyugdíjaztatás vagy

A Kormányzó Úr Öfőméltósága vadászaton.

leszerelés után be kell szolgáltatni. Ha valaki a nála lévő kincstári cikket gondatlanságból vagy hanyagságból, pláne vétkessen megrongálja, elveszti, szóval, amikor kell, beszolgáltatni nem tudja, nemcsak a ruha teljes értékét köteles megfizetni, de fegyelmi büntetésben is részesül. Komolyabb esetekben sikkasztás, hűtlen kezelés, stb. miatt bünvádi eljárást is lehet indítani. rendőrnek egyenruházati könyvecskéje van, ami a nála lévő kincstári cikkek ellenőrzésére szolgál.

A rendőrök egyenruháit, lábbelijeit általános méretek (sablonok) szerint készítik és csak a rendkívüli természetű (abnormális méretű) rendőrök kapnak mérték utáni ruhát, lábbelit.

Mindezek, az eddig említettek, a szolgálati egyenruhákra vonatkoznak. Az államkincstár mostani nyomasztó helyzetében díszegyenruhák, sisakok általános beszerzésére sor még nem kerülhetett. Minden rendőrhatóságnak van ugyan a raktárában bizonyos mennyiségű, legnagyobb részben még a háborúelőtti időkben beszerzett, esetleg azóta átalakított sisakkészlete és néhány diszatillája is, de ezeket csak egészen kivételes alkalmakra adják ki használatra. A budapesti főkapitányság elég nagy raktári készlettel rendelkezik díszruhákban is, de szintén csak ünnepies alkalmakra.

A lovasrendőri szolgálatban szükséges lovakat legnagyobb részben a kincstár adja; némely helyen, de csak kivételesen, megtaláljuk a saját-lőrendszert is. Ez abban áll, hogy a lovasrendőr saját költségén vehet sorozásra lovat és ha a lovatató-bizottság megfelelőnek találja, azon teljesít szolgálatot. Az ilyen saját lovakat is a kincstár istállózza, élelmezi és tartja állatorvosi kezelés, ellenőrzés alatt. A saját lovat csak szolgálati célokra lehet használni.

Természetbeni illetmények közé sorolhatjuk a rend-

őrök orvosi kezelését, gyógyíttatását betegség esetén. A beteg rendőrök gyógyíttatása — mint a beteg csendőröké — az államkincstár terhét képezi.

A budapesti rendőrfőkapitányság mellett külön rendőrorvosi kar működik, amely a rendőrök orvosi vizsgálatát is végzi. A gyógyítást a budapesti rendőrkórház, valamelyik honvéd és közrendészeti kórház vagy közkórház is eszközölheti. A kórházi kezelés alatt álló rendőrök épp úgy, mint a lakásukon fekvők, ingyen gyógyszerellátásban is részesülnek.

A vidéki rendőrhatóságoknál nincsenek a rendőrtestület kebelébe tartozó rendőrorvosok. Ezeken a helyeken a rendőrorvosi teendőket, tehát a beteg rendőrök vizsgálatát és részben gyógyítását is, szerződött polgári orvosok végzik. A kórházba utalt és a lakásukon fekvő betegek kezelése és patikaszer ellátása ingyenes.

A tüdőbeteg rendőrök kezelése a debreceni és a gyulai szanatóriumokban történik. A különleges gyógykezelést igénylő betegek szanatóriumi ápolásban, fürdőzésben részesülhetnek. A balatonhévizi Rakovszky Iván üdülőtelep a rendőrtiszti kar és őrszemélyzet szolgálatában pompásan bevált intézmény.

A rendőrök beteg családtagjai semmiféle kedvezményes gyógyításban nem részesülnek.

*

A rendőrök gazdasági helyzetével szorosan összefüggenek azok szociális intézményei, különböző kulturális, sport stb., stb. alakulatai.

Egyik legnehezebb szociális kérdés — főleg Budapesten — a rendőr-őrszemélyzet lakásügye.

A forradalmak lezajlása után egyidőbe esik a budapesti főkapitányság őrszemélyzetének megrostálása és a létszámemelés. Azt lehet mondani, hogy a buda-

pesti rendőr-örsemélyzetnek alig negyedrésze olyan, amely a háboru előtt már a testületnél szolgált.

Az 1919. és 1920. években kellett tehát a létszámnak horribilis fölemelését, majd az ezt követő két-három évben többszöri selejtezését és kiegészítését keresztülvinni. Tudvalévő dolog, hogy a rendőrség vezetői főleg kiszolgált katonákból, tehát a falu népéből választották legszivesebben a fiatal rendőröket. Ezeknek Budapesten természetesen lakásuk nem volt és a fővárosban legjobban akkor (1920—1925) dühöngő lakásinség miatt nem is tudtak keríteni. Mit tehettek egyebet, mint tömegszállásokon, albérleti helyeken igyekeztek lábukat megvetni. Ebben a körülményben óriási veszélyek rejtőztek, mert tartani lehetett attól, hogy a rendőr nem hozzá illő környezetbe kerülve, az erkölcsi romlás következhetik be. Ehhez járult, hogy a nős, családos rendőrök hozzátartozóikat nem hozhatták magukkal, fizetésükből két háztartás terheit kellett viselniük.

A fölöttes hatóságok féltő aggodalommal figyelték ezeket a jelenségeket és minden eszközzel azon igyekeztek, hogy a helyzet jobbrafordulását elősegítsék.

Amíg a szolgálat érdekei engedték, lehetővé tették az örszobán, laktanyában lakást. A fölösleges férőhelyeket laktanyában, iskolában örszemélyzeti lakásokká alakították át. Ezenfelül az illetékes lakásügyi hatóságoknál való közbenjárás útján számtalan rendőr jutott lakáshoz. 1928. év tavaszán Budapesten, a Lágymányoson megindul egy rendőrségi lakótelep építkezése, ahol kétszobás lakásokban nyolcvan családos és negyven nőtlen rendőr fog olcsó, egészséges lakáshoz jutni.

A fölöttes hatóságok gondoskodása folytán a lakás nélküli rendőrök száma 1000-ról 400-ra csökkent.

Vidéken a rendőrlegénység lakásügye szintén nem kielégítő, mindenesetre azonban lényegesen jobb a budapesti kartársaik helyzeténél. Közeljövőben nagyobb vidéki gócpontokban a rendőri lakótelepek létesítése fog tárgyalás alá kerülni.

Ebben a tekintetben a csendőrség tagjai szerencsésebb helyzetben vannak, mert minden nőtlen csendőr elhelyezést kap a laktanyában, vidéken pedig a nősök is inkább juthatnak lakáshoz, mint Budapesten.

*

A budapesti rendőrfőkapitányságon több nyugdíjpótló és segélyező egyesület működik, amelyek szociális téren jelentős működést fejtenek ki.

Szándékosan hagytam utolsónak a rendőrszemélyzet szociális helyzetének ismertetésével kapcsolatosan az ügyeleti szolgálatokat, illetőleg az ezzel összefüggő kérdéseket.

A tisztviselői ügyeletelnél föntebb már említettem, milyen terhes és mennyire nem jövedelmező szolgálatok ezek. Ha igaz ez a tisztviselőkre vonatkoztatva, százszorosán az az örszemélyzetre nézve.

A rendőrök tulnyomó része örszemszolgálatos, tehát három napos váltó időszakban egy nap örszem, egy nap tartalékos és egy nap szabad. Az »örszemes nap« jelenti azt, hogy 24 órából 12 órát poszton áll, legalább 6 órát jelentések irásával, előállítással tölt el, pihenőre esik tehát legfeljebb hat óra. Elképzelhetjük, hogy az ily hosszú és felelősségteljes, nehéz szolgálat által elcsigázott rendőr mennyire kívánja a pihenést. Ehelyett azonban, mint tartalékszolgálatosnak, rendőrkerületi szolgálatokat kell ellátnia. A rendőrkerületi szolgálatok a legkülönbözőbbek: karhatalom, készenlét, gyászkiíret, razzia, tolonckisíret, gyepmester mellett, küldönc és különböző felügyeleti szolgálatok.

Mindezek — a felügyeletek egy részét kivéve — díjtalan szolgálatok.

Szabadnapos rendőrt is be lehet hívni rendkívüli szolgálatra, de csak kivételesen. Dijas felügyeleti szolgálatot a szabadnapos rendőrök is teljesítenek. Riadó esetén — ami a fővárosban elég gyakori — mindenki azonnal bevonulni köteles.

Dijas felügyeleti szolgálatokat színházban, mozgószínházban, cirkuszban, kabaréban, bálban, stb. lát el a rendőr. Színházban egy előadásért 24 fillér, hangversenyen 80 fillér, versenyeken 80 fillértől 2 pengőig, moziban négy óránként 1 pengő 28 fillér, mulatóhelyen négy óránként 2 pengő felügyeleti díj jár.

Csekély, alig számbavehető összegek, melyek havonként átlag 10—16 pengőt tesznek ki. Nem olyan rózsás tehát a rendőr gazdasági helyzete sem.

*

Végezetül néhány szót a rendőrsportról.

A háboru után minden állam fokozott erővel vetette rá magát a sportolásra. Rájöttek arra, hogy mennyire igaz az »ép testben, ép lélek« mondás.

Budapesten és a vidéki kerületi rendőrfőkapitányságok mindenikénél van egy-egy sporttisz, aki az örszemélyzet sportbeli kiképzését és foglalkoztatását irányítja.

A rendőri sportoktatás is két célt szolgál: az egyik a test és testi ügyesség fejlesztése, a másik a rendőrök helyes irányban való szórakoztatása, foglalkoztatása. Rendőreink a sportnak jóformán minden ágával foglalkoznak már. A torna, az atletika különböző ágai, labdarugás, uszás, céllövészet, vivás, főleg ezek azok, amelyekre a sporttisztek a legnagyobb súlyt helyezik.

Budapesten több mint ezer rendőr van, kik versenyeznek.

Természetesen a sportolás nem mehet a szolgálat rovására és a legnehezebb kérdések egyike: hogyan lehetne a rendőr-örsemélyzet sportbeli foglalkoztatását megoldani úgy, hogy az a jól megérdemelt pihenőidőt se rövidítse, mert a legtöbb ember a maga kis szabadságidejét inkább pihenésre szeretné fordítani.

A multban megrendezett örszemélyzeti labdarugó mérkőzések, céllövő és uszó versenyek, atletikai versenyek eredményei mutatják, hogy a rendőrsport szép jövővel kecsegtet.

A rendőrtiszti sportot ma még főleg a Rendőrtisztek Athletikai Clubja reprezentálja, amely a budapesti főkapitányság és részben a budapestvidéki kerületi főkapitányság tisztviselőit gyűjtötte zászlója alá. Vidéken, nagyobb állomásokon, Szegeden, Debrecenben, Szombathelyen, Pécsen, Kecskeméten, szintén élénk sportélet van kifejlődőben, azonban főleg idegen klubok keretei között. A vidéki városok kis rendőrtiszti létszáma alig teszi lehetővé külön rendőrtiszti sportklub alapítását.

Annál nagyobb klubélet folyik a Rendőrtiszti Athletikai Clubban (Rac). A klubnak az óbudai dunaparton pompás klubháza, versenycsónak hangárja, kitűnő tennispályái vannak, ahol termeiben élénk társadalmi élet is bonyolódik le.

A Rac vivók európai viszonylatokban is elsőrangúak. Nemkevésbé ismertek és népszerűek a Rac-nak sok nemzetközi sikert aratott versenyevezősei. Tennisjátékosai között több elsőrangú versenyző akad. A detektívtestület külön atletikai klubban tömörült.

Az állami rendőrség fiatal testülete mindenesetre

nagy életképességéről tett tanuságot a sport terén elért eredményeivel is.

Említsük meg még a budapesti főkapitányság személyzetéből tömörült társasköröket, a sok sikert aratott népszerű rendőrzenekart és a vidéki városok némelyikében megalakított rendőrénekkarokat, könyvtárakat, melyek mind-mind a személyzet művelésére, szép-érzékének további fejlesztésére szolgálnak.

A vezetőkörök — kezdve a legmagasabb hatóságok vezetőitől — teljes tudatában vannak annak, hogy szociális téren is hóna alá kell nyulni a kismembeknek, ha valóban hasznos és tűzön-vizen keresztül megbízható polgárokat akarnak nevelni a Hazának.

Fegyelmi szabályok.

A m. kir. állami rendőrség polgári intézmény, a testület tagjai azonban szigorú, az őrszemélyzet tagjai pedig a katonasáéhoz hasonló fegyelmi szabályok alatt állanak.

Ebből következik, hogy a rendőrség tagjai politikai gyűléseken, felvonulásokon részt nem vehetnek, politikai vagy nemzetiségi színezetű egyesületnek, közalkalmazotti egyesüléseknek tagjai nem lehetnek, üzletet nem folytathatnak, rendőri felügyelet alatt álló üzletnek tagjai vagy alkalmazottai pedig még hozzátartozóik sem lehetnek.

A testület tagjait tehát megbízhatóság szempontjából is a legszigorubb szabályok alá vetették.

Ennek első alapja az, hogy a rendőrség minden tagja első kinevezésekor, alkalmazásakor esküt, illetőleg fogadalmat tesz le, amiről írásbeli okmányt állítanak ki.

Az esküvel fogadott hűség megtartására ösztönöznek a fegyelmi szabályok, amelyek tehát a szolgálati fegyelem fentartására szolgálnak. A fegyelmi szabályokat a belügyminiszter által kiadott Fegyelmi Szabályzat foglalja magában.

A szabályzat szerint fegyelmi vétséget az a rendőrségi alkalmazott követ el, aki:

1. hivatali kötelességét akár szándékosan, akár gondatlanságból megszegi;

2. aki korlátlan cselekvőképességét — betegség esetét kivéve — elveszti és emiatt kötelességeinek teljesítésére alkalmatlanná válik;

3. aki olyan életet él, amely az állását megillető tisztelettől és bizalomtól megfosztja vagy a rendőrség tekintélyét sérti;

4. aki büntetőtörvénybe ütköző cselekményt követ el;

5. aki felebbvalói iránti tiszteletet, engedelmisséget, fegyelmezettséget megszegi vagy kartársaival összeférhetetlen és

6. aki a közönség irányában szabályellenes vagy durva magaviseletet tanusít.

Aki fegyelmi vétséget követ el, az ellen fegyelmi eljárást tesznek folyamatba.

A fegyelmi eljárást hivatalból, följelentés alapján vagy az illetőnek saját kérelmére rendeli el az illetékes előjáró. Az eljárást írásban rendelik el.

A fegyelmi eljárás két részből áll, a fegyelmi eljárást megelőző vizsgálatból és a fegyelmi határozathozatalból. Aki ellen a vizsgálat folyamán olyan okok merülnek föl, hogy a szolgálat ellátásától való eltávolítása szükséges, azt akár a vizsgálat elrendelésével egyidejűleg is, állásától, illetőleg szolgálatától föl lehet függeszteni.

A vizsgálatot a vizsgálóbiztos teljesíti, aki a tény-

állást tanuk kihallgatása útján is tisztázza és annak alapján az összes iratokat kiadja az indítványozással megbízott tisztviselőnek, aki a büntetésre nézve indítványt tesz. Az vizsgálóbiztos és az indítványozó tisztviselőt — persze nem egyet-egyét, hanem többet — évenként a főkapitány nevezi ki.

Minden fegyelmi ügyet a tisztviselők köréből egy évre kinevezett fegyelmi tanács tárgyal le.

A fegyelmi büntetés többféle lehet. A rendőrség Fegyelmi Szabályzata a következőket ismeri: 1. dorgálás, 2. pénzbüntetés a fizetés tíz százalékának erejéig, 3. áthelyezés, 4. fokozatos előléptetési igény megvonása három évre, 5. lefokozás, 6. hivatalvesztés.

Az esetleges felfüggesztés egymaga komoly büntetésszámba megy, mert a felfüggesztett alkalmazott szolgálatot nem teljesíthet, egyenruhát, fegyvert nem viselhet, igazolványait be kell szolgáltatnia és fizetésének kétharmadától is meg van fosztva.

Fegyelmi eljárást nyugdíjasok ellen is lehet indítani.

Az őrszemélyzet a szolgálati fegyelem szempontjából saját parancsnokának (osztályparancsnok, főparancsnok, stb.) van alárendelve, akiknek közvetlen fenyegetési joguk van olyan kisebb szabálytalanságok, mulasztások esetére, amelyek miatt fegyelmi eljárást nem kell indítani. A közvetlen parancsnoknak ez a fegyelmi joga is többfokú. Így kihallgatás alkalmával rosszállását fejezi ki vagy szóbeli dorgálást alkalmaz, eltiltja a díjas felügyeleti szolgálatok tartásától, szabadnapokat vonhat el, büntetésből áthelyezést alkalmaz saját területén vagy végül négy napig terjedhető elzárást is alkalmazhat.

A fenyegetéseket napiparancsban is közzéteszik, ami oktatás tárgyát képezi és a rendőr törzskönyvi lapjára is rákerül. Az ilyen följegyzéseket három évi kifogástalan szolgálat után az illetékes főkapitány az érdekelt kérelmére a törzskönyvből töröltheti.

Ha egy rendőrségi alkalmazott ellen bünvádi eljárás is indul, a fegyelmi eljárást is folyamatba kell tenni. A fegyelmit azonban legtöbb esetben a bünvádi eljárás jogerős befejeztéig pihentetni szokták. A közigazgatási hatóság nem akar elébe vágni a független bíróság döntésének.

Jogában áll azonban a fegyelmi hatóságnak a birói eljárástól függetlenül is lefolytatni a fegyelmi eljárást és határozatot is hozni. Erre azonban csak kivételesen és csak a legsúlyosabb esetekben kerül sor.

A háborút megelőző időkben valamilyen, a szolgálattal kapcsolatos okból bünvádi eljárás alá vont rendőrnek a bíróság előtti védelmét az u. n. rendőrségi ügyész díjtalanul végezte. Ez a hasznos intézmény és gyakorlat ma, sajnos, már nem áll fenn. Pedig hány ártatlanul vagy valódi bűn nélkül törvény elé állított rendőr menekedne meg a bajtól ma is, melybe csak azért esik, mert nem tudja igazát kellőképpen előadni a bíróság előtt.

*

Visszatérve a fegyelmi szabályzatra, meg kell állapítanunk, hogy az abban foglalt rendelkezések kétségtelenül reformálásra szorulnak. Főhibájuk a rendkívüli bonyolult hosszadalmasság. Egy-egy fegyelmi ügy végleges elintézése a mai szabályzat alapján évekig is elhúzódhat. Ez pedig kétszeres és százszoros büntetést jelent. A fegyelmi eljárás alatt álló rendőr — különösen, ha fel van függesztve — a büntetéstől való örökös rettegésben él, előléptetésben nem részesülhet és végül, ha fel is mentik, ártatlanul meghurcolt

nevét többé nem kaphatja vissza. A büntetés pedig, hosszú idő múltán kiszabva, elveszti javító és megtorló jellegét, egyszóval gyakorlati jelentősége alig marad.

Olyan fegyelmi szabályzatra lenne tehát szükség, amely minden fölösleges időpocsékolás lehetővé tétele nélkül gyorsan és igazságosan büntet vagy ment fel.

Az eddigiekben hü képét igyekeztem adni a rendség történetének, fejlődésének, az állami rendőség szervezeti, szolgálati, fegyelmi szabályainak, a rendőrszemélyzet gazdasági, szociális helyzetének.

Hatalmas, nagy anyag az, amit összefoglalni igyekeztem. Ez a szűkre szabott ismertetésem tehát inkább csak mozaikszerű, egészen kivonatos tájékoztatás lehet mindazokról a témákról, amelyek a rendőri intézmény és szolgálat fő jellemzői. Figyelemmel igyekeztem lenni arra, jobban mondva abból a föltételből indultam ki, hogy olyan érdeklődők előtt ismertetem a rendőrséget és a vele összefüggő kérdéseket, akik azt ennyire közelről és részletesen nem ismerik.

A m. kir. csendőség testvérintézménye a m. kir. rendőségnek. Feladatuk, céljuk végeredményben azonos, de szervezetük, szolgálati, stb. szabályaik merőben mások. Az egyik katonai szervezet, a másik tisztára polgári jellegű, csupán az őrszemélyzet van a katonaihoz hasonló fegyelem alatt.

Miért nem lehetne katonai szervezet a rendőség is és miért nem polgári szervezet a csendőség? Kérdezhetné valaki.

A felelet egyszerű. A rendőri hatáskör végre mégis csak közigazgatási jellegű, amit csak a közigazgatási szervek közé ékelt polgári hatóságok láthatnak el. A rendőség tehát polgári intézmény kell hogy legyen, mert katonai szervezet nem láthatná el ily keretek között ezt a szolgálatot. A széleskörű diskrecionárius hatalom, kihágási birói jogkör, nem utolsó sorban még a fogalmazói személyzettől megkivánt képesítések miatt sem ruházható katonai hatóságokra és katonai személyekre, mert ez esetben a fölöttes hatóságok rendeltetési joga válnék problematikussá, a legsúlyosabb hatásköri összeütközések, minden szomorú következményeivel. Az ország rendjéért minden nyugati államban a közigazgatás feje felelős. Hogy lehetne felelős azért a belügyminiszter, ha a rend megteremtésére és fentartására hivatott szerv, a belügyminisztortól nagyrészt független, különleges szervezeti szabályok alá van vetve.

A csendőség vidéken, talun pompásan bevált intézmény. Hatásköre alig haladja meg a végrehajtást, mert hisz a közigazgatási hatóság felhívására jár el a legtöbb esetben. Ténykedéseiért csak egyéni felelőséggel tartozik, egyébként szolgálati ügyekben csak az illetékes közigazgatási hatóság felhívásait követi, melyekért az felel. Hatósági jogkört nem lát el, diskrecionárius joga és hatalma nincs.

Ilyen országos általános rendőri szervezetet elképzelni sem lehet, mert annak végeredményben a köz látná csak mérhetetlen kárát.

Kétségtelen, hogy mindkét intézmény fejlődni fog, mert jövő nagyságának csiráját magában hordja. A csendőség is, a rendőség is európai hirnévvel rendelkező intézmények, melyektől tanulhat akármelyik modernnek és nagynak kikiáltott nyugati állam.

Fejlődjenek és haladjanak is, ne csak számban és minőségben, de megbecsülésben és tagjaiknak gazdasági, szociális helyzetét illetőleg is.

A milánói pokolgép.

Irta: SZLADEK BARNA ny. százados.

Az az uralkodóház, melyből Viktor Emánuel a királyi méltósághoz jutott, azokban az elkeseredett, véres harcokban tette magát érdemessé a legmagasabb helyre, a trónra, mely harcokat az olasz nép csaknem egy évszázadon keresztül folytatott szabadságáért, elnyomója, Ausztria ellen. Viktor Emánuel egyike azon uralkodóknak, akikért az alattvalók rajonganak. Közismert nemes egyszerűsége és jó szive oly általános, mélyen gyökerező szeretetet biztosított neki a nép körében, mellyel nem minden uralkodó dicsekedhetett a történelemben.

Mussoliniról talán fölösleges egy szót is említeni. Ő a jelenkor történetében, a ma élő alakok között elvitázhatatlanul az első helyet foglalja el. Nevét, de főleg a minden helyett beszélő tetteit ismerik őt világ-részben, az olasz nép pedig bálványozza.

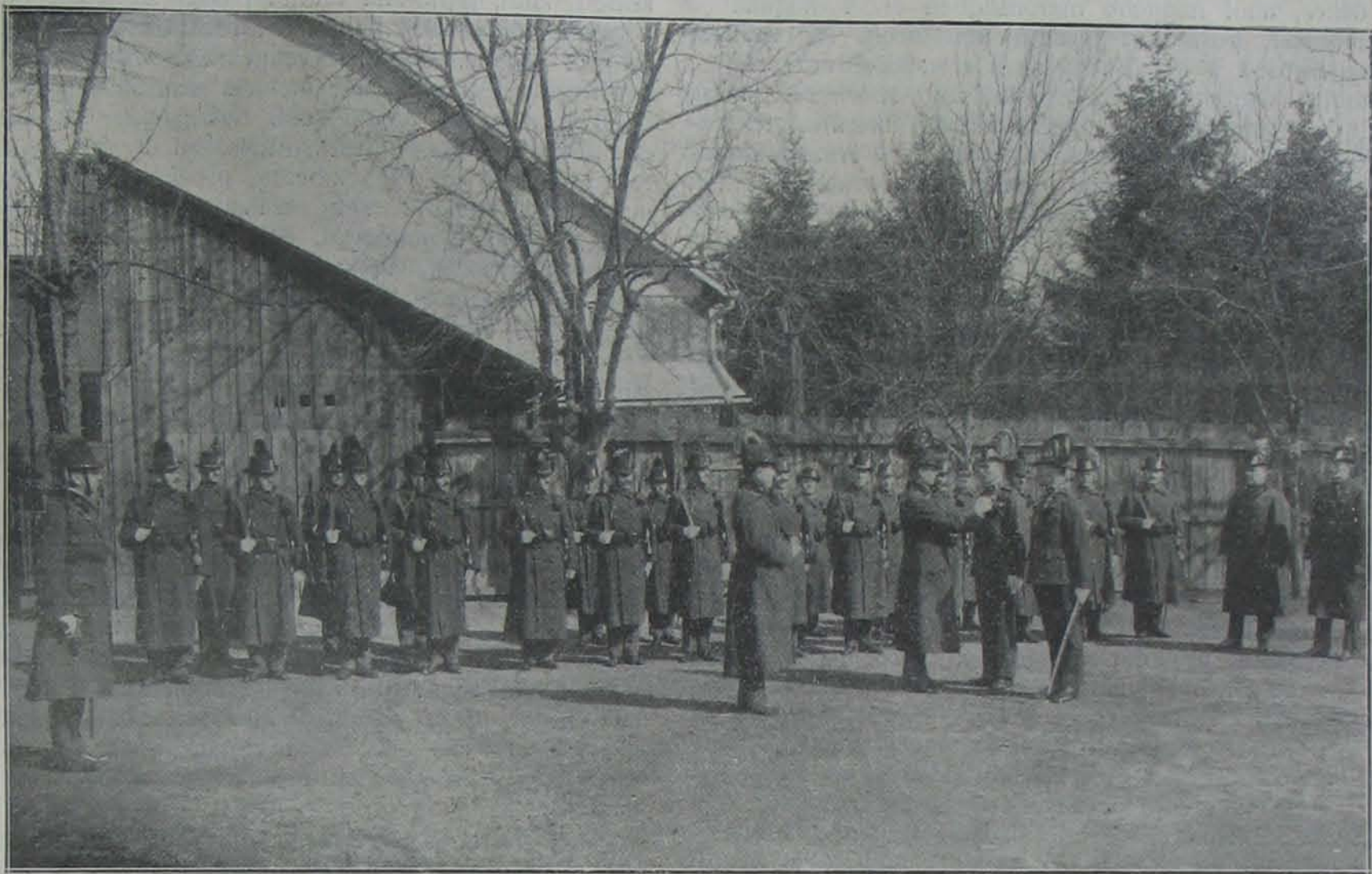
Főként ezen két magas személyiség ellen volt beigazítva az a pokolgép, mely tíz perccel előbb robbant, mint azt a tettesek kiszámították s így a király megmenekült. Mussolini megjelenése az árumintavásáron amugy is bizonytalan volt, a merénylet napján nem is tartózkodott Milanóban s ezért a merénylet eredeti s valószínűleg legfőbb tervének sikere eleve ki volt zárva.

Persze a villanylámpa oszlopába rejtett dinamit nem nézte a személyeket. Amikor az időzítő gyújtott, irtózatossá erővel szétütötte a vassfalakat s a szerterepülő repeszdarabok megöltek tizenhét embert, megnyomortottak, megsebeztek több mint kétszer annyit. Amint az emberek az első dermedtségből magukhoz térnek, szivfacsaró látvány tárul szemük elé.

Közvetlen a végzetes villanyoszlop mellett egy alpesi vadász vonaglik utolsókat, egy vassdarab felszakította hasát s ő mintegy öntudatlanul a kezeivel igyekszik visszatartani, visszahelyezni a kifordult beleket. Néhány lépéssel odébb három fehér ruhás leányka fekszik mozdulatlanul. A fehér ruhákra nagy sötétvörös rózsákat festett a vér, három testvér, mindhárom kezében fehér szekfücsök, amit királyuknak szántak. Mind a három halott. Az apjuk ugyancsak mellettük, ő még él, vértől borítva eszméletlenül hörög. S az anya?... Szorgalmasan sűrög-forog otthon a konyhában, hogy jó ünnepi ebéddel fogadja férjét és három kislányát, ha majd hazajönnek... Mikor a gyilkos pokolgép elrobban, talán hallja ő is a dörrenést, azt hiszi most dördült el az ágyu, mely az ünnepség kezdetét jelzi... Mosolyogva gondol arra, hogy a kislányok kipirult izgalomban talán éppen most dobják virágcsokrukát a király kocsijára. S amikor az anya mindezeket mosolyogva végiggondolja, — mindhárom gyermeke már halott... A férje pedig halálra sebezve...

Csak egy percre, egy rövidke pillanatra próbáljuk elképzelni, próbáljuk beleélni magunkat ennek az anyának helyzetébe, amikor neki a történeteket hirül hozzák.

Általában nagyon szeretném, azt hiszem hasznunkra válna, ha megtanulnánk úgy a betűket olvasni, hogy az előforduló véres eseményekből ne csak a szenzációk okozta izgalmat, ne csak a nemmindennapiság előidézte érdekességet, ne csak kiváló anyagot fekete-kávé melletti beszélgetésekre látnánk, hanem megkisé-

Mónus János és Kocsis János H. gyomai őrsbeli őrmestereket a Kormányzó Úr Öföméltósága a személyes bátorsággal véghezvitt tettek jutalmazására alapított ezüst éremmel a piros fehér pólyás szalagon tüntette ki. Nevezettek a múlt évi nyár folyamán saját életük veszélyeztetésével két asszonyt és egy férfit mentettek ki a Körösből. A kép azt a jelenetet ábrázolja, amint Armandola Wladimir őrnagy osztályparancsnok a két derék őrmestert a gyulai osztályparancsnokság laktanya udvarán egy diszszakasz jelenlétében az ezüst éremmel feldiszi.

relnének erősen átgondolni, átérezni azokat a fizikai és lelki fájdalmakat, miket az szenved, kinek két lábát tőből lemetszette a repülő repeszdarab vagy az, kinek egyik szeretettjét hozzák haza véres hordágyon felszakított koponyával.

Talán így magunkba tudnánk nevelni egy parányit abból az érzésből, ami csak formaszzerűen s látszólag van meg bennünk: a részvét s amit csak önönmagunkkal vagy legfeljebb legközelebbi hozzátartozóinkkal szemben érzünk: a szeretetet.

*

E pillanatban még nem lehet egész biztosan tudni, hogy kik voltak a merénylet tettesei. A tett azonban, a tett végrehajtási módja s az eszközök rendszerint elárulják magát a tettetést is. Nem igen fogunk tévedni, ha azt állítjuk, hogy a pokolgépes pokoli tett terve Moszkvából eredt.

A pokolgép Milanóban robbant, de a tervet Moszkvában eszelték ki s a végrehajtási parancsot is Moszkvában adták. Ez a merénylet, a merénylet különleges végrehajtása már nem új. Hü másolata annak, amit néhány évvel ezelőtt a szófiai székesegyházban követtek el, ahol a pokolgépet az oltárba helyezték s amelynek még több halálos áldozata, még több súlyos sebesültje volt, mint a milánóinak, mert itt kétszeresen zárt helyen lévén a dinamit, még jobban pusztított, mint a milánói disztéren.

Az olaszokkal érzett minden szimpátiám dacára sem tudom azonban elhallgatni, — ez természetesen egyéni vélemény — hogy az olasz közrendészeti ható-

ságok Milánóban mulasztást követtek el. A szófiai pokolgépes merénylet tanulságait nem szabad lett volna figyelmen kívül hagyni. Nézetem szerint, nem ütközött volna különös nehézségbe, ha azt a helyet, ahol az ünnepség, azaz a hivatalos fogadtatás lefolyt, huszonnégy órával előbb lezárják. Persze, könnyű okosnak lenni valaminek megtörténte »után«. Ezt belátom. Nem is azért említem ezt meg, hogy az olasz rendőrség megelőző munkáját szigorú bírálat alá vegyem, hanem inkább azért, hogy az előfordult szomorú esetből nálunk is levonják mindama tanulságokat, melyek mellett nemcsak a nagyvárosok rendőrsége nem mehet el, de a megváltozott viszonyokkal számolva, még az a csendes csendőrőrs sem, mely a legelhagyatottabb, legfélreesebb kisközségben teljesít szolgálatot.

A bolsevik propagandamunka és kísérői jelenségei végigvonultak az összes európai államokban s ha a tevékenység nem is szűnt meg teljesen, a kívánt eredmény elmaradt. Mintegy határozott irányban végigvonuló szélvihar utját, ugyanolyan pontossággal meg lehet állapítani azt az utat, melyen a moszkvai világrobbantásra szánt dinamitos hordó végiggördült. Európában csak undorító büzt és inkább csak demonstratív jellegű szikrákat hagyott maga után. Kiszorult Ázsiába, gyarmatokra s jelenleg a sárga faj között próbálja elérni azt, amit a fehérek között nem sikerült. Persze a propaganda nem szűnt meg teljesen és nem is lehet remélni, hogy hamarosan megszűnjön. De éppen úgy, ahogy székhelyét Nyugatról Keletre tette át, ugyanúgy átterelődik tevékenysége nagyvárosokból a

vidékre, ahol nagyobb biztonságban érzik magukat a rombolást, pusztítást hirdető agitátorok. Az európai nagyvárosok s így Budapest közrendészeti szervei is, annyira megtanulták az ellenük való védekezést, hogy minden nagyobbarányú összeesküvést sikerült felfedezniük, még mielőtt azok kibontakoztak s veszedelmessé válhattak volna. Számos eredménytelen kísérlet után a falusi szegényebb lakosság, a földmunkások sorában igyekeznek azt elérni, amit városokban részint a rendőrség, részint a felvilágosodottabb, józanabb munkásság elutasító magatartása meghiúsított.

Nincs az megírva sehol, hogy a merényleteknek nagyvárosokban, nagy ünnepek alkalmával kell megtörténniük. Ott és úgy, ahol s amint azt legkevésbé sejtik. Ez az elv! Mutatják a szófiai és milánói esetek. Ki gondolta volna, hogy egyik helyen az oltár, másikon az ivlámpa teste rejtegeti magában a pusztító dinamitot. Milánóban a rendfenttartásra rendelt közbiztonsági szervek már jóval az ünnepség előtt lerazziáltak minden gyanus helyet, a kétes, gyanus alakok mind zár alá kerültek, az ünnepség megkezdése előtt házak tetején is voltak elhelyezve detektívek, az utvonalat erős katonai kordon zárta le, s ugyanakkor egy néma lámpavasban a tömeg kellős közepében már ott vigyorgott a Sokszoros Halál...

Fokozott figyelemre, kettőzött éberségre int bennünket csendőroket is a milánói pokolgépes merénylet.

A magyar csendőr az ilyesfajta merényleteket csak ujságokból ismeri s — jó órában legyen mondva — mi hasonló eseteket a praxisunkban hiába keresünk s szeretnők remélni, hogy a jövőben is hiába fogunk keresni. Az ördög azonban nem alszik, különösen nem, ha ez az ördög Moszkvában székel. A kicsinyesnek, nevetségesnek látszó elővigyázatosság sem árt.

De hát, — tehetné fel valaki a kérdést — ha csakugyan olyan rajongásig szeretett ember az olasz király, ha csakugyan olyan nagy ember Mussolini, miért akarják hát őket megölni?

A felelet egyszerű: »Eppen ezért!«

A mai társadalmi rend ellenségei legveszélyesebb ellenfeleiket *azokban* látják, kik velük szemben, őket *Achilles sarkukon* sebző korszerű, hatásos fegyvereket használnak.

Ennek a modern, korszerű fegyvernek feltalálója s hatásos alkalmazója: *Mussolini*. A pokolgép minden valószínűség szerint neki s csak másodsorban volt a királynak szánva.

Rövid életrajzot írni Mussoliniról?

Elbeszélni tetteit?

Lehetetlen.

Vaskos köteteket irtak már róla, de lelke és agya olyan, mint a dús kincseket rejtő bánya, — kiaknázhatatlan.

A tizenkettedik órában mentette meg Olaszországot, amikor lelkes fascista feketeingeseivel legyűrte az olasz bolsevistákat, kiket a tényleges hatalomtól már inkább csak formások választottak el. Vaskézzel állította helyre a rendet, melyet hasonlóan a mi emlékezetes Szamuelli-időnkhez egyformán áhitozott miniszteri tanácsos és kubikos munkás. Az az Olaszország, mely 1921-ben a züllésnek egy oly fokán állott, amelyről a zuhanás már elkerülhetetlennek látszott, ma Európának az az irigyelt, megcsodált egyedüli állama, ahol mindenki megtalálja a maga helyét, ahol minden vállalkozás virágzik s ahol nincs munkanélküliség.

A fascista vaskéz, mint »vaskéz« csak addig mi-

ködött, amig gyilokkal találta magát szemben. Amikor a rendet tökéletesen helyreállította, hozzálátott Mussolini az alkotmánynak, törvényeknek, szokásoknak oly gyökeres átformálásához, melyek mind azt szolgálták, hogy a mai kor legnagyobb betegségét, az osztályellentéteket meggyógyítsák. Mussolini, a »munka apostola«, »a szív és ész embere«, pihenést nem ismerve, nekilátott annak a mély szakadéknak áthidalásához, mely a tőkét a munkától, azaz a munkaadót a munkástól elválasztja. Teljes mértékben sikerült ez neki, amit igazol a háboru utáni idők legnevezetesebb, legjelentősebb alkotása, az ő (*Mussolini*) *munkakartája*.

Mussolini fiatal éveiben köfaragó munkás, majd egy szocialista lap munkatársa volt. Ismerte, saját magán érezte és a lángelme mindent átfogó tekintetével meglátta mindama bajokat, melyek alatt az egyes nemzetek s általában a kor társadalmi nyög. Nem esküdött a szocialista tanokra, mint egyedül üdvözítő életformákra, korának előrehaladtával mindinkább szembe került ezekkel a tanokkal, de viszont nem mondta mindenre, amit ezek a tanok hirdetnek, hogy: »ostobaság«. Hatalmas agyának finomrostu szűrőjén leszürt mindent belőle ami jó, a rosszat elvetette, a hiányosságokat pótolta s megteremtette azt a kormányzati formát, azt az állami és társadalmi berendezkedést, amely megvetette alapját a vajudó s az egyensúlyát megtalálni nem tudó Európa legéletképebb államának.

A hires munkakartájával lehetetlenné tette a sztrájkot, de másfelől a munkabiroóság felállításával lehetetlenné tette a munkás kizsákmányolását is. Erre a törvényére szisztematikusan fel lehangosabban ellenségei, elsősorban a szélsőséges szocialisták (bolsevisták), mert ezzel őket leghatásosabb agitációs fegyverüktől fosztotta meg. Általában minden munkája azt a célt szolgálta és szolgálja, hogy lassanként a forradalmi és eruptív megoldási kísérletek lehetőségét elvegye. »Nem azért nem lesz forradalom Olaszországban — mondotta egy alkalommal —, mert félnek a fascista szuronytól, hanem mert a nép sem gazdasági, sem politikai tekintetben nem fogja érezni annak szükségességét«.

Diktátor!?

Tagadhatatlan.

De lássunk egy-két példát, hogy mily esetekben szokta diktátori hatalmát gyakorolni:

Egy községben az egész lakosság maláriás. Sok a haláleset. A kiküldött orvos megállapítja, hogy a talaj mocsaras, a lakóházak nedvesek, egészségtelenek s valamennyi magában rejti a betegség csiráját. Mussolini maga intézkedik. Intézkedése kommandószerű rövidséggel pattog: »Egészséges helyre államköltségen új községet felépíteni! Lakásokat államköltségen berendezni, lakosokat elszállítani, régi községet felgyújtani!« Az új község helyére több ezer munkás érkezik s rövid idő alatt, akárcsak az Ezeregyéjszaka meséiben, áll az új község s a lakók, a távozó régi lakók boldogan szemlélik elmenőben, hogy öntik le benzinnel s hogyan ég porrá a malária-fészek. — Sziciliában évtizedek óta garázdálkodik egy bünszövetkezet. A hatóságok tehetetlenek vele szemben, a polgári lakosság állandó rettegésben él, de nem meri a maffia egy tagját sem elárulni, mert a bosszu elkerülhetetlen. A maffia keze mindenhová elér. Mussolini kiadja a parancsot, hogy a maffiát »muszáj« ártalmatlanná tenni. Mussolini szava varázserővel bír, az ő »muszáj«-ja

nem türi meg a »nem lehet« választ. Nem telik bele három hét, a maffia tagjai összebilincselve a római gyűjtőfogházban ülnek, vezérük két carabinieri golyótól találva, holtan a törvényszék bonctani intézetének hullakamrájában...

...Szicília népe fellelegzik...

...A diktátor!...

...S a diktátor nevét áldják Olaszországban...

*

Mussoliniban, a Mussolini Olaszországában látják legveszedelmesebb ellenségüket a szovjet népbiztosok is.

A világforradalom nem sikerült. De végre is, ha a tűzfészket, Moszkvát érintetlenül hagyják, megan a kilátás, az időbeli lehetőség, hogy ami *ma* nem sikerült, sikerülhet *holnap*.

Az európai államok különböző irányzatu, különböző ellentétes összetételű, ingadozó kormányaitól Szovjetországnak nincs mit tartania. Ezek az államok megelégednek az »elháritással«, de egyelőre távol áll tőlük a »támadó« fellépés gondolata. Egyedüli ember, akitől Szovjetországnak ily tekintetben félnie kell: *Mussolini*.

Ezért röpködnek oly sűrűn a merénylők golyói Mussolini feje körül.

Szovjetország, amikor az európai államok forradalmosítása nem sikerült, nemrégiben kétszer is egymásután javaslatot tett Genfben az általános leszerelésre. A ravasz, hátsó gondolat azonban olyannyira kiütközött, hogy még a genfi ködben is észrevették s ezért ezen kísérletük is kudarcot vallott. Amíg ezen kérdés körül folytak a tárgyalások, európszerte csend volt. Még Franciaországban is elmaradtak a napirenden lévő katonai lázítások. A szovjet diplomáciai uton próbálkozott s szüneteltette a bombát. Most, hogy a diplomáciai tárgyalások eredménytelenek maradtak, előtérbe lép újból a bomba, revolver, pokolgép. Nincs kizárva, a milánói pokolgép nem-e csak bevezetője sorozatos merényleteknek, melyekről még a jövőben halani fogunk. Lenin a következő mondást hagyta a szovjetvezéreknek örökbe: »Feladatunk nem abban áll, hogy tisztességben és becsületben tönkremenjünk, hanem, hogy végeredményben győzzünk«. Itt vélem megtalálni az összefüggést Moszkva és a milánói pokolgép között.

A bűnöző specialisták.

Írta: ERNST ENGELBRECHT bűnügyi rendőrbiztos (Berlin).

A napilapok rendőri és bírósági hireiben gyakran találkozunk a közönség bűnözőknek és azok tetteinek olyan megjelölésével, amelyet nem ért. A leghasználatosabb szakkifejezéseknek egy rövid magyarázata nem lesz talán minden érdeklődéstől mentes.

A legáltalánosabb vétség vagy büntett a lopás. Kezdve a kasszafúrástól, sokféle változatban, le a kis alkalmi tolvajlásokig. Ezért a tolvajok között is a legkülönbözőbb specialistákat találjuk. A kasszafúró a tolvajtársaság arisztokratája. Az ő foglalkozása bátorságot, ügyességet és mindenekelőtt kitartást követel. Ennek ellenében legjuttalmazóbbnak is ígérkezik mindig a munkája, ha csak nem éri különös »pech« és órák hosszát tartó fáradságos munka után nem találja magát egy üres páncélszekrényvel szemben. A közönséges betörő lehet lakás-, bolti-, kirakat- vagy pincebetörő. Ezeknek is kellő bátorsággal, nagy ügyességgel és biztossággal

kell rendelkezniök. Ezen »család«-hoz tartoznak még a bemászótolvajok is. Rendesen éjjel, ritkán nappal bemásznak a nyitva hagyott ablakon és ezeken keresztül emelik el a lakásból zsákmányukat. Kiváló ügyességgel kell birniök a »falmászóknak« (Fassadenkletterer) is. Kerítésen, erkélyen, cégtáblákon át felkúsznak a ház párkányára, onnan azután be a nyitott ablakon vagy ha másképp nem megy erőszakos módon az ablak vagy erkélyajtó betörésével csinálnak maguknak utat a lakás belsejébe. A betörökhöz tartoznak a »becsengetők« is. Ezek mint koldusok vagy más ürügy alatt először becsöngetnek a lakás ajtaján és ha nem jelentkezik senki, akkor tolvajkulccsal felnyitják a lakást. Ezt az eljárást azonban gyakran a háznak és lakóinak hosszabb megfigyelése előzi meg. Becsöngetés után, ha nem is jelentkezik senki, nem hatolnak be minden esetben azonnal a lakásba, hanem a lakók huzamosabb távolléte felől biztosságot szerzendő, az ajtónak egy fel nem tűnő részét kis papírszalagocskával pecsételik le vagy az ajtó és ajtókeret közé gyufaszálat dugnak. Egy bizonyos idő elteltével, gyakran csak másnap, visszajönnek és megvizsgálják, hogy a pecsét érintetlen vagy a gyufaszál még helyén van-e. Ha mindent úgy találnak, ahogy ők visszahagyták, óvatosságból még egyszer becsöngetnek és ha akkor sem jön senki, akkor bemennek. A »besurranó tolvaj« is egyik fajtája a betörőknek. Ezek belopóznak kedvező alkalmkor a házba, elrejtőznek és ha már mindenki nyugalomra tért, akkor töltik meg zsebeiket.

Érdekes, hogy ezek a betörők mindig a maguk külön szakmájánál maradnak. A lakásbetörő nem vesz részt kirakatfeltöréseknél és a bemászó tolvaj nem »sülyed le« a pincebetörésig.

A csalók között is számos specialista van. Az ugynevezett »parasztfogók« (Bauernfänger) áldozatai nem mindig paraszlok. Az általuk készített csapdába egynémelykor a furfangos nagyvárosiak is beleesnek. Valamennyi trükkjét a »parasztfogók«-nak lehetetlen itt felsorolni. Egyet akarok mindössze megemlíteni.

A jámbor sétáló észreveszi valamely szép erdei uton, hogy két vagy három ur vagy hölgy izgatottan »ütik a blattot«. A sétáló előtt a játék ismeretlen. Megáll és kíváncsian nézi a játékot. Látja, hogy a bankár csaknem mindig veszít. Gondolja magában, hogy a bankárnak ebből a vélt pechjéből ő is csinálhatna egy kis hasznot. Ő is tesz a lapra és nyer. Másodszor megint nyer. Bátrabb lesz, hogy a szerencse úgy mosolyog rá, nagy tétet tesz egyszerre és veszít. A sétáló csodálkozik a hirtelen megfordult szerencsén, de rendesen nem veszi észre, hogy ez előre kicsinált komédia és csak arra szolgál, hogy a járókelőket játszásra csábítsa és beugrassa. »Kümmelblättchen«-nek*) hívják ezt a finom kis játékot, amelyet a birodalmi törvényszékek nem mint szerencsejátékot, hanem mint csalást büntetnek. Ennél a játéknál a játékosnak el kell találni, hogy a jobb kézben tartott két kártya közül, ledobás után, az alsó hová kerül. A »bankár«, kinek bal kezében egy, jobb kezében pedig két kártya van, először mindig ezt az alsó kártyát engedi leesni, úgy hogy a nézőnek nem nehéz kitalálni, hogy hová került ez a kártya. Igen ám, de a kártya még le sem ért az asztalra, villámgyors mozdulattal kilöki a felső kártyát úgy, hogy ez kerül annak a helyére, amelyikre a jámbor játékos meggyőződéssel és nyugodtan rámutat, hogy »ez itt ni, ez a vörös«. Utána persze jön a fejcsóválás és az újabb tét.

A csalók családjához tartoznak a »nepperek« s a »ringnepperek**) is. Gondosan fényesre csiszolt hamisgyűrűket,

*) Ugyanez, mint a nálunk is jól ismert „Hol a vörös? itt a vörös” játék.

**) Éppen úgy nem lehet ezeket az elnevezéseket magyarra fordítani, mint a „fledderert”, a „spanner” „schleppert” és másokul.

esetleg más értéktárgyakat kínálnak nevetségesen olcsó áron, mint »alkalmi« vételt.

A »zockerek« játékosok, azaz hamisjátékosok, akik a »meine Tante, deine Tante« játéknál ujjügyességük révén az alsó helyett az általuk ismert felső kártyát huzzák le s ezáltal persze a játékot is a maguk javára döntenek el.

A »spanner« figyelő szolgálatot végez. Ennek feladata a betörő munkáját meglepetések ellen biztosítani és pedig akként, hogy veszély, tehát rendőrség vagy idegenek közeledése esetén munkában lévő társát füttyel, énekszóval vagy más valamilyen előre megbeszélt jelzéssel figyelmezteti. Éjjeli mulatóknál is beszélnek »spannerek«-ről. Ezekben a helyeken »schlepperek« és »anreisserek« is vannak. Mialatt az »anreisser« a helyiséget az elsétáló közönség előtt fel-dicséri, a »schlepperek« az a feladata, hogy az éjjeli mulatóhelyre a legnagyobb elővigyázatossági rendszabályok mellett vendégeket cipeljen.

Azokat az abnormális hajlamu embereket is »spannereknek« hívják, kiknek legnagyobb élvezetük abban rejlik, ha csendes szegletekben szerelmes párokat megfigyelhetnek.

»Pupen und Tanten« ahhoz a gyalázatos söpredékhez tartoznak, kik maguk nem homoszekszuális hajlamuak ugyan, de szerencsétlen teremtéseknek ily hajlamát a maguk javára kihasználják.

A bűnözővilág egyes nemeinek még sokféle megjelöléseik, elnevezéseik vannak. Ezek leginkább a betörőnyelvből, a csirkefogózsargonból veszik eredetüket. Bizonyos betörő-csoportok többféle elnevezést is viselnek, tehát egyazon »üzletnek« több neve is van.

A csendőrség legelső működése Magyarországon.

A „Csendőrségi Lapok“ számára, a Hadtörténelmi levéltárban őrzött egykoru okmányok alapján írta: báti BERKÓ ISTVÁN ny. ezredes.

A magyar történelemből nemcsak azokat az eseményeket kell ismernünk, amelyek elődeink dicsőségéről szólnak, hanem tájékozva kell lennünk a multnak ránk nézve esetleg fájdalmas emlékeiről is. Csak így tanulhatunk, okulhatunk és tájékozódhatunk sok mindenről, amiről eddig vagy egyáltalán nem tudtunk vagy csak helytelen fogalmaink voltak.

A francia »Gendarm« elnevezésből ferdített »zsandár« név valaha legkevésbé sem volt rokonszenves Magyarországon. Amikor az első zsandárok itt minálunk megkezdték működésüket, abban az időben bizony sötét felleg borult a hazafias érzésre és a nemzeti gondolatra. A legelső ilyen alakulatot ugyanis 1849 nyarán szervezték Magyarországon. Akkortájt kezdett leáldozni a magyar szabadságharc csillaga. A császári főszeregek a honvéd seregek ellen megindult előnyomulása folyamán az ország nyugati és északnyugati területei könnyű szerrel estek a császáriak kezébe, akik a szabadságmozgalmak által felizgatott kedélyek lecsillapítására és a közbiztonság megóvására szolgáló intézményeikkel azonnal berendezkedtek és a polgári közigazgatást is kezükbe vették. Szóval meghódított területeknek tekintették az elfoglalt országrészeket, ahol békét, rendet, csendet és engedelmisséget kellett teremteni. Ehhez volt szükség a zsandárookra.

Magyarországon eddig az ideig nem ismerték a

csendőrség intézményét s az osztrák császárság területén is egyedül csak az olasz tartományokban volt az felállítva és pedig 1817 óta. Az olasz tartományok ugyanis elszakadást célzó mezegekkel folytonos nyugtalanságot okoztak s az egyre ismétlődő felkelések végre is arra készítették a császári hatalmat, hogy az olaszok fékentartására teljesen megbízható, katonai testületet állítson fel. Ez volt tehát a legelső csendőr alakulat a régi monarchiában és ezt vette mintául Haynau báró tábornok, a császári fővezér, a Magyarországon szervezendő hasonló intézményhez, amelyet eredetileg »országbiztonsági őrség«-nek neveztek.

Az új országbiztonsági őrség a hadsereghez tartozott. Egy ezredet alakított, amelynek központjául Pozsonyt jelölték ki, ahonnan azután, a főszereg előnyomulásához képest, mind tovább és tovább, az ország belsejébe kellett előretolni annak egyes részeit. Annyi csendőr azonban nem volt az olasz tartományokban, hogy belőlük elegendőt lehetett volna elhozni. Sőt még ott is erősíteni kellett a létszámot; hiszen az Európaszerte mozgalmas 1848. és 1849. évek hullámai még ott sem simultak el. Azonkívül az ottani csendőrség tagjai nem is lettek volna Magyarország területén azonnal teljes mértékben alkalmazhatók, mert sem az itteni népet, sem az itteni viszonyokat nem ismerték, sem pedig a magyar nyelvet nem értették.

Más forráshoz kellett tehát nyulni. Alapkeretül az akkor Magyarországon működő négy császári hadtest csapataiból válogatták össze a legénységet. Mindegyik gyalog- vagy lovasszázadnak 1 őrséget és 1 közlegényt s mindegyik osztálynak pedig 1 őrmestert 1 káplárt kellett erre a célra kiszemelni és Pozsonyba küldeni. (Az akkori szervezet szerint úgy a gyalogságnál, mint a lovasságnál 2—2 század egy osztályt képezett.) A lovas legénység teljesen felszerelt lovat is magával vitte.

Olyan embereket kellett kiválasztani, akik 24 évesnél nem fiatalabbak és 36 évesnél nem idősebbek; minden tekintetben szeplőtlen a multjuk; kiváló a minőségük; irni-olvasni tudnak; erős és egészséges testalkatúak; nőtlenek; magyarul, tótul vagy németül beszélnek; a csendőrszolgálathoz kedvet és kellő bátorságot éreznek s az ahhoz szükséges értelmi fokon állanak. Szóval a legénység javának legjaváról volt szó. Ma talán furcsának tűnik fel, hogy a legénység legjavánál az irni-olvasni tudást még külön is kiemelték; azonban abban az időben a népoktatás még meglehetősen gyenge lábon állott és nem volt ritka az olyan, különben igen értelmes és ügyes katona, aki a betűvetést nem ismerte.

Az említett 4 hadtest csupa ausztriai kiegészítésű csapatból állott, mert a magyar ezredek abban az időben vagy a honvéd zászló alatt küzdöttek vagy Olaszországban voltak, vagy pedig a császári örökös tartományok helyőrségeiben állomásoztak. Feltűnhet tehát az is, hogy az idegen honos katonáktól a magyar nyelv tudását kívánták. Ez abban leli magyarázatát, hogy 1848 előtt igen sok ausztriai csapat, különösen lovasság, volt Magyarországon elhelyezve, még pedig nem laktanyákban, hanem egyenként beszállásolva a lakosságnál; a katonák 12—14 évig szolgáltak, tehát e hosszú idő alatt folytonosan érintkezve a lakossággal, megtanultak magyarul.

A kiválasztott legénységet 2 havi próbaszolgálat után véglegesen átvették az országbiztonsági őrség állományába.

Ezer főnyi legénységről volt szó. Ezt könnyen össze tudták állítani. Azonban a tisztikar megszervezése már nagyobb gondot okozott. A tiszteket a hadseregtől, saját akaratauk nélkül egyszerűen áthelyezni nem lehetett. Felhívást bocsátottak ki tehát a már említett négy hadtest tisztikarához, hogy a csendőrséghez való átlépésre önként jelentkezzenek azok, akik kedvet és hivatást éreznek, azonkívül magyarul tudnak. Született magyar tiszt ugyan nem sok akadt, azonban voltak mások, akik azelőtt huzamos ideig Magyarországon szolgálván, a magyar nyelvet teljesen elsajátították s ekként a csendőrséghez juthattak. Az átvett tiszteket egy rendfokozattal előléptették; hasonló előléptetésben részesültek az őrmesterek is, akikkel így a hadnagyi helyeket töltötték be. A csendőrtisztól erős jellemet, erélyes egyéniséget és jó szellemi képességet követeltek, tehát éppen úgy a legjobb tisztek jöttek csak számításba, mint ahogyan a legénységet is a javából válogatták.

Azonban a csendőrszolgálatban még egészen új, tehát járatlan tisztekkal és legénységgel aligha lehetett volna már az első pillanattól kezdve a legteljesebb eredménnyel működni. Ennek a szolgálatnak olyan különleges részletei vannak, amelyekben a biztos jártasságot csak tapasztalat útján szerezheti meg valaki. A császári belügyminiszter útján, tehát felhívták a bécsi, ugynevezett községi gárdát továbbá a rendőrtestületet és a pénzügyőrség legénységét, hogy Magyarországon teljesítendő csendőri szolgálatra jelentkezzenek. Ezekből a forrásokból is került ki néhány új csendőr, különösen altiszt.

A rendszeresített létszám betöltésével azonban még nem tettek eleget a szervezés követelményeinek. Arra is kellett gondolni, hogy a létszámban fogyatékok fognak beállni s ezek pótlásáról már eleve gondoskodni kell; azután meg a hadsereg előnyomulásával párhuzamosan újabb és újabb csendőralakulások felállítása fog szükségessé válni, tehát ezek számára is kell majd legénység. A bécsi hadügyminisztérium útján tehát felhívást bocsátottak ki a magyarországi kiegészítésű csapatokhoz, hogy a legénységet a már ismertetett módon és feltételek mellett hozzák javaslatba. Együttal az előnyomuló hadsereg, magyar-, német- és tót nyelvű felhívásokat függesztett ki az elfoglalt területeken, amelyekben azokat a polgári egyéneket szolította fel az országbiztonsági őrségbe való belépésre, akik minden tekintetben megbízhatók és a már elmondott feltételeknek megfelelnek. Még azzal az előnnyel is elő akarták segíteni a toborzás eredményét, hogy a csendőrnek csak 4 évi szolgálatra kellett köteleznie magát, holott a katonaságnál a tényleges szolgálat tartama abban az időben 8 évre terjedt. A lakosság azonban általában sokkal hazafiasabban gondolkozott, semhogy éppen abba a testületbe vétette volna fel magát, amelyet a nemzeti eszme elnyomására szerveztek. Mily nagy a különbség az akkori és a mostani csendőrség hivatása között. Ma a csendőr éppen a nemzeti eszme megóvásának leghivatottabb őre és azokat kell fékentartania, akik az ellen törnek.

A felhívásoknak tehát nem sok eredménye lett. Inkább azokról a vidékekről jelentkeztek néhányan, amelyik vidékeken lelketlen nemzetiségi izgatók a népet hazug és a haza ellen bujtogató eszmék terjesztésével félrevezették. A császári zsandárság sokáig, egészen 1867-ig állott fenn Magyarországon, azonban tiszteinek és legénységének sorában, az előbb mondott

oknál fogva, mindig vajmi kevés igazi magyar akadt, mert a zsandár annyira ellenszenves volt, hogy sokan szinte bűnnek tartották, ha valaki annak a testületnek a tagja lett.

Miután a létszám betöltéséről mindenképen gondoskodtak, a szervezés gyors és megbízható keresztülvitele szempontjából az olasz területeken levő csendőrezredtől egy századost és két számvivő altisztet vezényeltek, továbbá egy kipróbált altisztet számvivővé kineveztek, hogy a szervezésnél nagy szerepet játszó anyagi ügyek is minden zökkenő nélkül elintézhetők legyenek.

A legénység valamennyi tagja altiszti rendfokozatot viselt, a csendőr rangban egyenlő volt a katonaságnál a tizedessel. Javadalmazásuk is jóval nagyobbra volt szabva, mint a katonáké. A lovas csendőrmester rendes pénzbeli illetményeihez tartozott: havonta 26 forint 28 krajcár zsold, 4 forint 10 krajcár fegyverátalány és naponta 16 krajcár pótdíj. A gyalogos csendőrmester hasonló címeiken 19 forint 22 krajcárt, 2 forint 54 krajcárt és 9 krajcárt huzott. A gyalogos közcsendőrnek volt a legkevesebb jövedelme: havi 12 forint 55 krajcár zsold, 2 forint 54 krajcár fegyverátalány és naponta 7 krajcár pótdíj, vagyis összesen havonta 17 forint 19 krajcár. Ha az akkori időknek a mai állapotokhoz viszonyított nagy olcsóságát vesszük, amikor vidéken 10 krajcárért betegre jóllakhatott valaki, akár még valamely jobb kocsmában is, akkor könnyen el tudjuk képzelni, hogy a csendőrtisztességesen meg tudott élni a jövedelméből. Lakást, fűtést, világítást és kenyeret azonkívül még természetben kapott. A sok részletezés helyett elég, ha fel- emlitjük, hogy 1849-ben a katonaságnál a fiatal hadnagy egy havi fizetése csak 24 forintra rugott. A csendőrök jó díjazását azzal is indokolták, hogy így a községektől semmit sem kell természetben igényelniük és ingyen ellátást sem kényszerülnek elfogadni, ami által minden tekintetben függetlenek maradhatnak a lakosságtól.

Az országos biztonsági őrség hamarosan megalakult és a »Magyarországi csendőrezred« nevet kapta. Parancsnokául ideiglenesen egy magyar nevű őrnagyot neveztek ki, s addig, amíg az egész monarchiában a csendőrséget megszervezték és afölött a csendőrfelügyelő átvette a vezetést, a pozsonyi katonai parancsnokság alá rendelték. Tagozása a következő volt: egy-egy törzstiszt parancsnoksága alatt álló 2 »svadron«, amelyek mindegyike szárnyakra tagozódott; a szárnyak szakaszokra, a szakaszok csoportokra, a csoportok »Brigad«-okra, ezek ismét őrsőkre oszlottak. A szárny parancsnoka százados vagy főhadnagy, a szakaszé hadnagy, a csoporté őrmester, a Brigádé »Brigadier«, az őrsé pedig a vezető volt. A »Brigadier« altiszti rendfokozat talán szakaszvezetőfélének mondható.

A polgári hatóságok számára pontosan meghatározták, hogy melyik hatóságnak milyen csendőrpáncsnoksághoz kell fordulnia; például a Magyarország részére kinevezett helytartó a csendőrezredparancsnoksághoz, az országkerületi kormányzó a svadronhoz, a megyefőnök a szárnyhoz intézte megkereséseit s így tovább, mindegyik hivatal a megfelelő kisebb csendőrpáncsnoksághoz.

A csendőrséget tehát jól megszervezték s az, nem számítva a sokszor teljesen ártatlan, de az ő szemükben gyanus hazafiaskodásnak néha komikus üldözését, valóban jól megfelelt hivatásának.

Portyázás.

Könyvkereskedések kirakatait nézegettem. Egyik-másik előtt negyedórát is eltöltöttem és mondhatom nagyon kényelmesen, zavartalanul nézelődhettem, mert a forgalmas utca járókelői oly nemtörődomséggel siettek el ezen kirakatok előtt, mintha egyiptomi hieroglifák, — ah, nem, a hasonlat rossz — mintha adófizetésre vagy jótékonykodásra szólító irások ékeskedtek volna az üvegek alatt. Egyik helyen azután meggyőződhettem, hogy mégis minden szabály alól van kivétel. Az egyik könyvkereskedés előtt csaknem akkora csoportosulást láttam, mint aminők utcai baleseteknél, összeszólalkozásoknál szoktak támadni. Persze, kíváncsi voltam, mi lehet a nagy érdeklődés oka. Hamarosan megtudtam. A kirakat könyvei között egyikben, melynek címe emlékezetem szerint: »A pesti tyukok élete« vagy ehhez hasonló volt, kövér betűkkel irt nagy reklámszalag hirdette a következőket: »Az ügyészség elkobozta, a bíróság felmentette.« Ez aztán mindent megmagyarázott. Rövid ottartózkodásom alatt négyen is jöttek ki a kereskedésből, hónuk alatt ezzel a legujabb irodalmi termékkel, óh, irigylendő szerzője a »pesti tyukoknak!« Ami a könyvből tartalomban hiányzik, pótolja ez a varázserejű hat szó: »Az ügyészség elkobozta — a bíróság felmentette.« De minek is van szükség vaskoskötetű lélekanalizisokra, a háboru utáni idők és emberek tanulmányozására könyvekből? Egy ilyen negyedórás, félórás utcai kirakatelőtti szemlélődés és — mindent tudunk.

*

Nem nézem jó szemmel, ha hatósági közegek visszaélnek a hatalmukkal. Nem találok azon kifogásolni valót, ha csakugyan megtörtént brutalitások a lapokban megjelennek, hogy a közvélemény felháborodásának felkeltésével egyidejűleg azt a célt is szolgálják, hogy az esetek elharapódzásának elejét vegyék. Helyes! Egy követelményem volna csak! Hogy az olvasóban ez a felháborodás érzete csakugyan elő is idéztessék, de úgy, hogy az olvasó azt csak X. Y. hatósági közeggel, nem pedig a csendőr-, rendőr- vagy detektívtestülettel szemben érezze. Ha az ujság egy ilyen visszaélést hoz és az ember képtelen magában a felháborodás érzetét felkelteni, akkor rendszeren valami hiba van az ujságcikkben, amelynek ilyenkor rendszerint csak az a célja, hogy minden adott esetre mohón ráugorva, statisztikai szaporulatra vadászva, válogatás nélkül a közönség elé vigye és elhintse azt a magot, melyből az állam és az állam közegei elleni gyűlölet fakad. De mert a szándék sötét és ravasz, — olykor a hatás éppen az ellenkező. »Egyik« lapban olvastam, hogy egy borbély, miközben egy 7 éves kisleány haját nyírta, egyik kezével elkezdte annak combját fogdosni, úgy hogy a pöttömnyi kisleány sirva szaladt haza a szüleihez. A szülők, kik — egyelőre még nem moszkvai szellemben nevelkedve — elég komolyan vették ezt a dolgot, a borbélyt a rendőrségen feljelentették. A borbélyal szemben — tanu és tárgyi bizonyíték nem lévén — a detektív munkája negatív eredménnyel végződött. A borbély azonban — így írja az ujság — feldagadt arccal, összeverve tért haza. Az a bizonyos lap még feltételes módban sem szentel egy árva szót sem az erkölcs védelmének, még feltételes módban sem áldoz két sort arra, hogy ilyen kájenek gazemberségét (ha netalán mégis előfordult volna!) megbélyegezze. Erre nincs fölösleges ólombetűje, de csak úgy puffogatja

a frázisokat: »detektív-brutalitások«, »védetlen emberek agyba-főbe verése« s ezekhez hasonló válogatott kitételek. Szinte hallani vélem a kihívó, külvárosi, jasszkijelentést a borbély szájából: »Bizonyítsák be!« Hát persze! Bizonyítani, bebizonyítani nehéz. De hiába gondolkodom, el sem tudom képzelni azt a lehetőséget, azt az eshetőséget, hogy egy 7 éves kisleány ok nélkül kiszaladjon egy borbélyüzletből és otthon sirva panaszkodjon az anyjának, hogy őt a »bácsi« mindenütt »tapogatja«. Nem tudom kapott-e tényleg pofont a borbély. De, mondjuk: igen. Mondjuk: olyat, hogy a képe feldagadt tőle. A detektív nem járt el helyesen. Ez tagadhatatlan. Az önbiráskodásnak soha nem lehet helye. Még akkor sem, ha a bűnös büntetlenül menekül. Ez igaz. Így írja elő a perrendtartás is, amelyhez mindnyájunknak szigoruan alkalmazkodnunk kell. Az az »egyik« lap azonban nagyon elszámítja magát, ha azt gondolja, hogy más esetek hijján ilyen esetek megírásának egyoldalú kiszinezésével azt a bizonyos, fentebb említett, elérni akart célt csakugyan el is éri.

Figyelő.

Közbiztonság a vonaton.

Nagy és gazdag kulturállamokkal összehasonlítva, nálunk ideális állapotok uralkodnak a vonatok közbiztonsága terén. Ennek talán az a legelfogadhatóbb magyarázata, hogy a törvényellenes keresetből élőkre is rossz idők járnak, mert a társadalom másik felének nincs semmije, amit el lehetne tőle venni. Nagy és kövér pénztárcák nálunk ma már legfeljebb csak mesékben fordulnak elő, de ott sem vasuti utasoknál, a legkevésbé pedig a II. osztályon.

Remélhetőleg ez a sok szűk esztendő is el fog mulni rólunk és ismét visszatér a jólét korszaka, persze, hogy azzal kapcsolatban szaporodni fognak a merényletek a boldog vagyonosok tulajdona ellen is.

Nagy és gazdag kulturállamok ujságjaiban csak úgy hemzsegnék a nagyszabású biintények. Fokozza a bünözést az általános munkanélküliség is, amely olyanokat is a bün útjára sodor, akik különben talán szivesebben keresnének tisztességes kenyeret. A dilemma nehéz, de azért a törvény mégis csak törvény, melyet tiszteletben kell tartani.

Érdekes, hogy a külföldön a rablótámadásoknak milyen nagy százalékát követik el a vonatokon. Érdekes az is, hogy az ilyen rablások elkövetői rendszeren fiatal emberek, kezdők, akiknek talán még nincs is teljes tiszta fogalmuk cselekedeteik következményeiről. Első büntetettiket lehetőleg idegen környezetben és leginkább a mozgó vonaton követik el, hogy a tett színhelyéről minél gyorsabban eltűnhessenek vagy tettenérés esetén fel ne ismerje őket senki.

Eljárásuk a legtöbbször tulságosan brutális és többnyire nem áll arányban a nyereséggel. A legtöbb esetben gyilkolnak, holott a zsákmány alig tesz ki néhány pengőt, mint pl. egy francia hadbiztos ezredes esetében, aki a vonaton aludt. Egy rá leskelődő fiatal suhanc egyszerűen agyonlötte, hogy elvehesse tőle a néhány frankot tartalmazó aprópénztárcát s aki aztán a saját tettétől annyira megrémült, hogy nem mert tovább kutatni és otthagyt az áldozatánál több ezer franknyi papírpénzt.

Franciaországban annyira elharapóztak a vasuti utasok ellen elkövetett rablómerényletek, hogy még III-ad osztályu utasokat is legyilkoltak a pénzük miatt a W. C.-n s ezért a közvélemény hangosan kezdi a viszonyok orvoslását követelni.

Franciaországban a helyzet annyiból komplikált, hogy több nagy vasuti társaság van, melyeknek előbb egymás között és azután a közbiztonsági szervezetekkel kellene megállapodniok az alkalmazandó rendszabályok egyöntetűségét illetőleg, ami nem éppen alkalmas a kérdés gyors megoldására.

A közönség azonban mindinkább nyugtalankodik és mind többen emelik fel szavukat az ellen, hogy a törvény nem bünteti elég szigoruan a gonosztevőket, különben nem fordulna elő annyi bűneset. Azonkívül a közbiztonsági rendszabályok fokozását is követelik és pedig különösen a vonatokon, melyeknek aránylag kis területét nem lehet nehéz állandó felügyelet alatt tartani, mégis azokon történik a legtöbb merénylet.

A párisi *Echo de Paris* közelebbről foglalkozik ezzel a problémával, mert számos olvasója fordul hozzá a baj orvoslása végett.

Majdnem valamennyien a vészfék ellen foglalnak állást. Vannak ugyan, akik belátják a hasznát, de ezek is kifogásolják, hogy kevés a fék, rosszul látható és csak nehezen érhető el. Legtöbben azonban határozottan tagadják a vészfék hasznát, mert az nem annyira a közönség érdekét szolgálja, mint inkább a gonosztevőt, aki a meglassított vonatról könnyen eltűnhet, még mielőtt az megállana és vizsgálatra kerülne a sor.

Vasuti merényleteknél majdnem minden esetben meghúzzák a vészféket és még nincs eldöntve, hogy a legtöbb esetben nem maga a gonosztevő huzza-e azt meg, hogy kényelmesebben megszökhessek.

A közönség azonban nemcsak kifogásokat emel, hanem mindjárt indítványokat is tesz, hogy miképen kellene a vészféket megfelelőbb módon pótolni. A sokféle indítvány között van néhány említésreméltó is. Így pl. valaki azt javasolja, hogy minden kocsiszakaszban több villanygombot alkalmazzanak. Bármelyik gomb a kocsis összes szakaszait felriasztaná, vagyis végeredményben az utasok egymás felett örködnének. Amint a csengők megszólalnak, a kocsis összes utasai rögtön tisztában lesznek azzal, hogy valamelyik osztályban baj van és segítségre sietnek. A gonosztevőnek ily módon alig lesz ideje a menekülésre s ezt előre tudva, aligha lesz kedve szerencsét próbálni. Ez a rendszer abban az esetben is megfelelne, ha pl. csak segélykérésről volna szó rosszulnélnél vagy balesetnél, ha az illető nem képes a kocsiszakaszt elhagyni. Mindenesetre praktikusabb lenne, mintha emiatt az egész vonatot megállítják, valami lejtős pályán vagy más kényes ponton. Egy másik hasonló indítvány azt javasolja, hogy a csengetés a vonat összes kocsi-jaiban vészszíjakat szólaltasson meg, és jelezze a vonatvezetőnek is, hogy valahol baj van.

Egy további javaslat odairányul, hogy menetközben az összes ajtók automatikusan zárva legyenek. Ezáltal elejét vesszük a sok gyermekszerencsétlenségnek, de a gonosztevő sem menekülhet a bezárt kocsiból, ha tettét végrehajtotta.

Sokan alacsony válaszfalakat követelnek az osztályok között. Van aki külön »biztonsági kocsit« kér egyedül utazó hölgyek és olyan férfiak számára, akik értékekkel utaznak, tehát tökéletes biztonságot követelnek. Ezért persze valamivel többet kellene fizetni s így ellene a vasuti társulatoknak sem lehetne kifogásuk.

Nem minden ember jötevő, akinek erre éppen kedve kerekedik; és némely ember abban a hiedelemben van, hogy sok jót tett, midőn paránvi jóval, amely szembe öllik, nagy rossznak lett okozója, melyet észre nem vesz.

Rosseau.

Mindezek közül gyakorlatilag talán az utasokat felriasztó csengő látszik a legpraktikusabbnak. De van ennél érdekesebb és ami a fő, komolyabb indítvány is, egy francia csendőr századparancsnok javaslata, aki egyelőre nem kívánja magát megnevezni. Ez a csendőrtiszt azt indítványozza, hogy bizzák meg a csendőrséget a vonatok rendszeres ellenőrzésével.

Előrebocsátja, hogy nem akarja a vonatkísérő titkos rendőrség szolgálatait lekicsinyelni, de mire való új közbiztonsági szervezetet létesíteni, ha erre egy már teljesen bevált testület áll rendelkezésre, amelynek szabályzata az utazók védelmét különben is előírja.

Erkölcsi szempontból a csendőrség teljes bizalmat érdemel, — írja — ami pedig a dolog anyagi részét illeti, az sem megoldhatatlan. Nem kell új szervezetet létesíteni, sem létszámot emelni s ennek a két érvnek nagyon is a latba kell esnie ott, ahol takarékoskodni kell. (Mert Franciaország is szűken van, nemcsak mi.) Ha a csendőrséget bizzák meg a vonatok ellenőrzésével, sok kiadást megtakarítanak. A leszálló csendőr mindenütt talál csendőrségi állomást, ahol étkezhetik és szükség esetén alhatik. Erre a célra tehát nem kell a vasutnak külön épületeket emelni.

A csendőrök aránylag gyakran utaznak szolgálati feladataik körében egyedül a vonatokon. Ezt az utazást nagyon jól ki lehetne használni az utazók hasznára.

Különben pedig a gyors- és postavonatok kísérésére — különösen éjjel — külön csendőröket kellene kirendelni. A vonal e célra több szakaszba volna osztandó, úgy hogy egy csendőrre ne essék több, mint 4—5 órás szolgálat. Ezen idő alatt az illető csendőr köteles volna a vonatot állandóan végigjárni, egyik végétől a másikig, anélkül, hogy valamelyik helyen hosszabb ideig tartózkodna. Ezt 4—5 órán át ki lehet bírni, de tovább nem.

Ez a rendszer nem tenné szükségessé, hogy a kísérőcsendőrt minden szakaszhatáron másik csendőr váltsa fel, mert itt-ott kíséret nélkül is roboghatna a vonat egyik-másik szakaszon végig. Erre nézve a helyi körülmények is határoznak, valamint a megállapodás a kormány és a vasutak között. A szakaszok határa szükség szerint változhatna is, mert nem az a fő, hogy a vonatra csak bizonyos meghatározott vonatrészeket felügyeljének. A dolog veleje abban áll, hogy a vonat egész útján vagy annak egy részén minden pillanatban várható ellenőrzésnek legyen kitéve. Tehát inkább csak meglepetésszerű elhárító intézkedésről van szó, mint állandó felügyeletről. Arra jó, hogy pusztán létezésé által megakadályozza a bűncselekményeket.

Mivel a csendőr sem lehet egyszerre mindenütt jelen és nem is tartózkodhatik szakadatlanul a vonaton, szükség lesz ezenkívül olyan jelzőberendezésre is, amelyet támadás esetén bárki könnyen működésbe hozhat és amely a vonaton végig vészjelet ad. Minden kocsi-jaiban jelzőtábla legyen, amely oly módon jelzi a segélykérő helyét, mint pl. a szálloda számtáblája a szobaszámot.

A csendőrök már az első végigjárásnál végignéznék az utazókat; gyakorlott szemük csakhamar meg fogja nekik mutatni, hogy kit kell különösen szemmel tartani az utazás alatt vagy pedig esetleg már a legközelebbi állomáson átadni a vasutügyeletes csendőrnek. Azt sem szabad elfelejteni, hogy már a csendőrök látása, pusztán jelenlétük és az a gondolat, hogy a számos jelzőgombok bármelyikével néhány perc alatt segítségül hívhatnók, nagyon is befolyásolni fogja a gonosztevők merészségét.

A vonat ellenőrzése részben utazó, részben pedig az állomásokon tartózkodó csendőrök által volna végrehajtható.

A csendőrtisztek és tiszthelyettesek időnként felülvizsgálják a csendőroket a vasuti szolgálat teljesítésében és szükség esetén — kényes helyzetekben — autoritásukkal támogatnák őket.

A gondolat maga kitünő, érdemes vele foglalkozni, ha pillanatnyilag talán nincs is rá még szükségünk. P.

CSENDŐR LEKSZIKON.

65. **Kérdés.** *A bírósághoz intézett feljelentésekben rövidítéseket szabad-e használni?*

Válasz. A Csűsz. 50. pontja határozottan elrendeli, hogy a 3. mellékleten rendszeresített rövidítéseket csak a testületen belül és akkor szabad használni, ha ezáltal tévedések elő nem fordulhatnak. Természetes dolog, hogy a testületen kívülállók-tól nem várhatjuk még kevésbé követelhetjük, hogy azokat a rövidítéseket, amelyeket ügyvitelünk egyszerűsítésére magunknak rendszeresítettünk, ismerjék. Az 51. pont előírja, hogy a szövegben sűrűn előforduló hosszabb kifejezéseket a testületen kívüli levelezésben miként rövidíthetjük, megjegyezzük azonban, hogy egy és ugyanazon jelentésben tulsok ilyen rövidítés alkalmazása sem célszerű, mert az olvasónak kényelmetlen azokat megjegyezni. Nézetünk szerint azonban az 50. pontban foglalt tilalom, hogy t. i. a testületen belül rendszeresített rövidítéseket a testületen kívüli levelezésben nem használhatjuk, nem vonatkozik az olyan rövidítésekre, amelyek a testületen kívül is közhasználatban vannak, amelyeket tehát mindenki ismer. Ilyenek pl.: óra (h), perc (p.), délelőtt (d. e., délután (d. u.), büntető törvénykönyv (btvk.), centiméter (cm), doktor (dr.), idősb (id.), ifjabb (ifj.), királyi (kir.) stb., stb. Ilyen rövidítéseket a polgári hatóságokkal és a bíróságokkal való levelezésben is használhatunk.

66. **Kérdés.** *Van-e valami utmutatás arra, hogy a kerékpárt hogy kell kezelni?*

Válasz. A kerékpár kezelésére röviden a következő utmutatást adhatjuk:

A) *Előkészület az utra.* Ügyeljünk arra, hogy az összes csavarok, anyák, a kormányrud és a nyereg szilárdan üljenek; a tömlőket elegendően felfujjuk; a fékek jól működjenek és a kormány szerkezet könnyen mozogjon; a futókerekeket és a középcsapágyat időnkint olajozzuk; ugyanez vonatkozik a pedálokra is; a sisakolajozók fedelei nyitva ne maradjanak; a láncot mindig kissé bezsirozzuk; a lánc se túl laza, se túl megfeszített ne legyen. Különösen vigyázzunk arra, hogy *savmentes* olajat használjunk.

B) *A kerékpár kezelése használat után.* A kerékpár tisztítása olyformán történik, hogy puha szövettel a piszkos részeket letöröljük. A nikkelezett részeket, ha azok nedvesek lettek, szárazra töröljük és e mellett ajánlatos, hogy azokat időnkint gyengén olajos szövettel áttöröljük. A kerékpár tisztításához ajánlatos hosszunyelű kefét használni, amivel a port és a piszkot legjobban lehet letörölni. Mivel pedig ez a kefe állandóan olajos lesz, a hajtómű nikkelezett alkatrészei, a kerekek agyai, a kormányrészek és a küllők ezáltal mindig kissé beolajoztatnak. Figyelmünket időnkint a láncra is kell fordítani, azt esetleg petroleumba fektetjük és alaposan kitisztítjuk. Mielőtt újra felrakjuk, bezsirozzuk és emellett vigyázzunk arra, hogy az egyes szemek könnyen mozgathatók legyenek. Ha a kerékpárt nem használjuk, úgy legjobban, ha azt felakasztjuk vagy állványra állítjuk, hogy a gummiabroncsok földet ne érjenek és ne romoljanak. Ajánlatos ilyenkor a gummitat mérsékelten felfujni.

C) *Általános szabályok.* Mihelyt menetközben valamelyik csapágyban recsegést hallunk, úgy azt legtöbbször hibás golyó okozza. A csapágyat haladéktalanul szétszedjük és a

hibás alkatrészt pótoljuk. Ezt a munkát leghelyesebben szakemberre bizzuk. Ha valaki mégis maga akarja végezni, úgy a következőkre ügyeljen.

Középcsapágynál: először levesszük a láncot, azután a bal forgattyút, ezen az oldalon lecsavarjuk az ellenangát és a konuszt, és nem felejtjük el, hogy itt balmenetű a csavarmenet. A lecsavarás tehát az óra irányában történik. A konusz lecsavarása után a csapágy szétszedhető. A szétszedett részeket megvizsgáljuk, vaselinnel bekenjük és újból összerakjuk; ekkor vigyázzunk, hogy a konuszt ne huzzuk meg túlerősen, viszont a csapágyak kotyogni nem szabad.

Kormányrudnál: a kormányrud közepén lévő hatszegletű csavarfejet balra forgatjuk, miáltal az felfelé emelkedik. Darab fával a kiemelkedett csavarfejet visszaütjük, miáltal a megerősítő konusz meglazul és a kormányrud könnyen kiemelhető.

Kormány szerkezet: miután a kormányrudat levettük, lecsavarjuk a felső rögzítő csavart és a felső konuszt, mire a villát lent kihuzhatjuk. Tisztítás után vaselinnel jól bekenjük és az egészet ellenkező uton összeillesztjük.

Elsőkerékagynál: a külső anyákat lecsavarjuk, levesszük a sárhányó támaszait, széthuzzuk a villa végeit, míg a kerék kiesik. A konuszrögzítő anyát és a konuszt lecsavarjuk, kivesszük a golyós gyűrűt, esetleges hibás részeket kicseréljük, az egészet megtisztítjuk, vaselinnel bekenjük és ellenkező uton ismét összerakjuk.

Hátsókerékagynál: először levesszük a láncot, azután lecsavarjuk a tengelyről az anyákat, leemeljük a sárhányó támaszait és a kereket hátrafelé kihuzzuk. A csapágyakat ugyanúgy vizsgáljuk, mint az első keréknél, de felette ajánlatos, hogy *szabadonfutó fogaskeréknél vagy torpedóagynál* kizárólag szakértő egyén végezze a szétszedést és összeszerelést.

Hátsókerék peremféknél: a gummituskók lekopása esetében azokat a peremfék hátsó részénél kell beállítani.

Gummiabroncsok: a gummicso foltozásnál ügyelni kell arra, hogy a gummizott folt felillesztése előtt a csövet a hibás helyen üvegpapírral és benzinnel jól megtisztítsuk. Az abroncsoknak újból való felhuzását különös gonddal kell végezni, nehogy a gummicso elcsavarva feküdjön vagy az abroncs szélei azt becsipjék, mivel ezáltal a cső erősen összenyomódik, ezeken a helyeken porozus lesz, tehát nem tartja többé a levegőt.

67. **Kérdés.** *A tettes egy gazdaságban igáskocsisként van alkalmazva. A lószerszámhoz tartozó hajtószárból 3 méter hosszúságú levágva eltulajdonít s abból nadrágszíjjat készít magának. Mily büncselekményt követett el?*

Válasz. A leirt cselekmény a Btk. 333. §-ába ütköző, a 336. §. 7. pontja szerint minősülő lopás büntette. A levágott hajtószár értéke nem haladván meg 200 pengőt, a lopás nem minősül büntetté érték szerint. A cselekmény azért nem tekinthető sikkasztásnak, mert a cseléd nem tekinthető ama tárgyak tulajdonosának, amelyek gazdája tulajdonában és birtokában lévén, a cseléd kezébe csak azért jutnak, hogy szolgálatát betölthesse. Nem jön létre tehát a cseléd és gazdája között külön jogügylet valamely, a szolgálattal járó foglalkozáshoz szükséges tárgy örizetbe adása és az ezzel járó köteleességek és jogok tárgyában. Az, hogy a cseléd a gazdája holmiját örizze és gondozza, a szolgálati szerződésből folyó köteleesség. A cselédhez szolgálata folytán jutó tárgyak megmaradnak a gazda birtokában s így azok eltulajdonítása a szolgálati viszony felhasználásával a gazda birtokából történik; ezért a cseléd által a szolgálati viszony körében a gazda kárára elkövetett eltulajdonító cselekmények általában lopásnak minősítendők. Természetesen nincs kizárva sikkasztás megállapítása sem, amikor valóban az a helyzet, hogy a cselédnek külön meg-

bizatással, külön feltételekkel, külön meghatározott ingóságot adnak át s a külön átadással kapcsolatosan történik eltulajdonítás, amikor jogosan beszélhetünk arról, hogy a cseled az átvett tárgy birtokosa nem általában a szolgálati viszony, hanem külön megbízás jogügylete keretében.

68. **Kérdés.** *Szükséges-e kikérdezni a csendőrségi nyomozás során tanuként olyan egyént, akinek a nyomozás tárgyává tett bűncselekményről való tudomása magánügyének által felvett jegyzőkönyvbe van foglalva s ez az okirat a csendőrség birtokában van?*

Válasz. A Szut. 68. §-a 424. és 425. pontja tartalmazza azt az elvi állásfoglalást, amelyet a csendőrnek a kikérdezések foganatosításában követnie kell. Az itt foglalt irányítás szerint kell adott esetben eldönteni, hogy a kikérdezésre szükség van-e vagy sem. Ha a tanu vallomása nem elsőrendűen fontos, a kihágás a kérdésben leírt esetben mellőzhető, ha azonban fontos a vallomás, a kikérdezést a nyomozás érdekében nem lehet mellőzni. Ilyen esetben ugyanis arra is ki kell kérdezni a tanut, miként jött létre a jegyzőkönyv s az abban foglaltakat, mint tanu fentartja-e vallomás gyanánt. A csendőrnek arra kell ilyen esetben gondolnia, hogy ezek a jegyzőkönyvek minden különösebb felelősség vállalás nélkül is létrejöhetnek. Kérdéses lehet tehát, hogy a jegyzőkönyv aláírói hatósági eljárás során ugyanígy adják elő a dolgot, mint magánügyek között létrejött beszélgetések során. Nem szükséges hangoztatnunk, milyen sok példa van arra, hogy az emberek felelősség nélkül másként szoktak beszélni, mint felelősség terhő alatt. Különböző sem árt, ha a csendőr az ügy minden szereplőjéről személyes benyomást szerez s legalább azt tisztázza, hogy az illető jegyzőkönyvet vagy nyilatkozatot a tanu valóban sajátkezűleg írta-e alá s annak tartalmáról az aláírás előtt pontos tudomása volt.

69. **Kérdés.** *Közalkalmazottak középiskolát és főiskolát végző gyermekei folyamodhatnak-e ösztöndíjért?*

Válasz. A közalkalmazottak gyermekeinek ösztöndíját újabban az 1927. évi XIV. t. c. szabályozza. A középiskolások (gimnázium, reál-gimnázium, reál, tanítóképző, felső kereskedelmi iskola) évi 400, a főiskolai hallgatók évi 800 P ösztöndíjban részesülhetnek. Aki középiskolai hallgató korában az említett ösztöndíjat megkapja, abban mindaddig részesül, amíg főiskolai tanulmányait be nem fejezte, ha csak közben arra méltatlanná nem vált. Ugyanez vonatkozik természetesen azokra is, akik az ösztöndíjat a főiskolán kapják meg. Azok, akik az ösztöndíjat a középiskolából a főiskolára magukkal viszik, a főiskolán természetesen már nem 400, hanem 800 pengőt kapnak évenként. Kivételesen érdemesek még főiskolai tanulmányaik elvégzése után külföldi tanulmányutra is továbbkapják az ösztöndíjat. Az ösztöndíjért folyamodni nem lehet. Az intézet tanári testülete választja ki hivatalból azokat, akik arra méltók s akik arra természetesen rá is szorulnak. Ez a kiválasztás minden iskolai év elején történik, az előző évben vagy években mutatott eredmény alapján. A háború előtti és háború alatti ösztöndíj-alapok legnagyobb részét hadikölcsönben vagy egyébként teljesen értéküket veszítették, azokból ösztöndíjakat folyósítani nem lehet.

70. **Kérdés.** *Egy asszony jajveszékelve fut az örsre, hogy férjét a fia azért, mert költséges életmódjára szemrehányásban részesült, egy bunkóval szándékosan úgy fejbe vágta, hogy azonnal meghalt. Járőr siet a helyszínre, ahol a hulla szétloccsant feje az első pillantásra kétségtelenül teszi a halál bekövetkeztét. Mikor a járőr a hulla megtekintése után az asszonytól a gyanúsított holléte iránt érdeklődik, a gyanúsított kiugrik az istállóból és futásnak ered. A járőr üldözőbe veszi, de utolérni nem tudja, más módon sem lehet a menekülőt feltartóztatni s az még a*

fegyverhasználattal fenyegető rákiáltás dacára sem áll meg. Jogos volna-e ebben a pillanatban a járőr löfegyverhasználatára?

Válasz. A szut. 330. pontjának 5. alpontja értelmében a szolgálatban álló csendőr köteles fegyverét használni, ha az elfogott vagy elfogandó veszélyes gonosztevő menekül, a fegyverhasználattal fenyegető rákiáltás dacára meg nem áll és feltartóztatására más mód nincs. A Szut. 339. pontjának 2. bekezdése értelmében veszélyes gonosztevő rendszerint az, aki a törvény szerint halállal, életfogytig tartó fegyházzal vagy öt évnél hosszabb tartamu szabadságvesztéssel büntetendő cselekményt követ el vagy kísérelt meg, ilyen bűncselekménnyel alaposan gyanúsítható, stb. az említett pont szerint. Ebben az esetben a Btk. 280., esetleg a 281. §. 1. bekezdése szerint minősül a bűncselekmény, mindkét esetben a törvényben kiszabott maximális büntetés 5 évnél hosszabb tartamu szabadságvesztés büntetés. A halál bekövetkeztét a járőr kétségtelenül megállapította, a bűncselekmény elkövetésével a menekülő alaposan gyanúsítható, mert maga az anyja jelentette fel mint tettest s az alapos gyanut alátámasztja az is, hogy a járőr érkezésekor a gyanúsított az istállóban elbujva tartózkodott, majd futással akarta elkerülni azt, hogy a járőr kérdőre vonhassa, sőt futás közben a fegyverhasználattal fenyegető rákiáltás dacára sem állott meg. Mindezek alapján az alapos gyanu megállja helyét és pedig olyan bűncselekménynek az alapos gyanuja, amelynek elkövetőjét a Szut. 339. pontja értelmében veszélyes gonosztevőnek kell tekinteni. Ezen az alapon a fegyverhasználat jogos.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Egy betöréses-lopási eset kiderítése.

Írta: KONCSAG KÁLMÁN g. tiszthelyettes (Kisvárd)

A csendőr ne csak az országutakon, illetve járt utakon folytassa portyázását, hanem járatlan utakon is (gyalog utakon, mezei utakon, kisebb erdőségeken át vezető utakon, sőt torony irányában), aminek igen sokszor üdvös eredménye van. De emellett az előirt tereptárgyakat elhagyni nem szabad. Igaz, hogy az őrsjáratok a rendes utakon vannak felvéve, de az a csendőr, aki fentiek szerint jár el, nem követ el mulasztást vagy szabályellenességet, sőt dicséretes szolgálati buzgalomról tesz tanuságot.

Amióta a Csendőrségi Lapok megjelentek, sok bajtársamnak igen szép és tanulságos nyomozásairól olvastam, miből fiatalabb bajtársaim sokat tanulhatnak.

Itt egy érdekes nyomozási esetet óhajtok e lapok olvasói elé tárni.

Nagyszébenben voltam a háború alatt őrsparancsnok, hol igen sok bűncselekmény fordult elő. Többek között 1917 június havában az örskörlethez tartozó Kistorony községből egy reggel egy jómódu szász gazda beállított az örsre és panasolta, hogy az éj folyamán előtte ismeretlen tettesek bezárt kamráját felnyitották és onnan 1 oldal szalonnát, kb. 30 kg. súlyban, 3 egész kenyeret és egy kikészített csikóbört elloptak.

A panaszt felvéve, egy tapasztalt, jó nyomozó járőrvezetőt egy népfelkelővel azonnal kivezényeltem a bűncselekmény kinyomozására, utbaindításuknál teendőikre kioktattam és meghagytam, hogy mindent kövessenek el, hogy a bűncselekmény kiderüljön.

Magamat azért nem vezényeltem ki, mert egy hosszabb

szolgálatból azon éjjel vonultam be s az irodai teendők is vártak rám. Mikor azonban az irodai teendőket elvégeztem, folyton azon törtem a fejem, hogyha a járőr a bűncselekményt ki nem deríti, akkor a pótnyomozást be kell vezetnem. Ez pedig nagy ritkán szokott eredménnyel járni, mert a bűnös ily alkalomkor a bűnjeleket rendszerint megsemmisíti vagy tulad rajtuk. Másnap kora reggel kivezényeltem magam egy népfelkelővel ellenőrző szolgálatba, azon szándékkal, hogy ha járőr még a bűncselekményt ki nem derítette, akkor a nyomozás irányítását átveszem.

Kistorony községben panaszost a lakásán felkerestem és érdeklődtem a járőr eljárása iránt. Káros azt felelte, hogy a járőr megnézte honnan lopták el a fent említett dolgokat, őt és családját kikérdezve a községbe eltávoztak. Kérdeztem a károost, hogy valakit nem gyanusít-e a lopás elkövetésével, ki azt felelte, hogy nála olyan elemek nem fordultak meg, kikről feltételezhetné, hogy azok követték el a lopást. Sem haragosa olyan, kit gyanusíthatna, tudomása szerint nincs.

Ekkor én is helyszini szemlét tartottam és megvizsgáltam a kamra ajtaját, amelyen keresztül a lopásnak történni kellett. Az ajtó zárján semmi erőszak nyoma nem látszott, tehát feltételeztem azt, hogy a káros az ajtót nyitva hagyta, de úgy ő, mint családja azt állították, hogy még naplemente előtt bezárták az ajtót és a kulcsot a szobába bevitték. Tehát itt azon meggyőződésre jutottam, hogy tolvajkulccsal mehettek be.

A kamrában és udvaron semmiféle nyomot vagy bűnjelt nem találtam. Azon törtem a fejem, vajjon merről jöhettek be a tettesek az udvarra, amint a kamra előtti másfél méter magasságu kerítést vizsgáltam, észrevettem, hogy a kerítés oldalán és tetején valami karcolásféle látszik. Alaposabban megnéztem a kerítést és a kerítés tetején egy kis sarat is találtam, ami arra engedett következtetni, hogy a tettesek ott másztak keresztül. Amint a kerítésen átnéztem, a szomszéd konyhakertjében nyomokat pillantottam meg. Károssal azonnal átmentem a szomszéd udvarra és érdeklődtem tőle, — természetesen a szomszédot odahívtam, a nyomokat megmutattam — nem ők jártak-e ott, hogy a nyomok nem tőlük származnak-e? Azt a feleletet kaptam, hogy ők nem jártak a kertben már régen. Nagyon könnyen felismerhető volt egy mezitlábás és egy csizma vagy bakancs nyom.

Járőrtáskámból papírt és iront vettem elő és a lábnyomok közül hármat lemértem, illetve lerajzoltam. Népfelkelő járőrtársam nagy érdeklődéssel nézte ezt a műveletet és mikor érdeklődésére azt mondtam neki, hogy ezeknek a lemásolt lábnyomoknak még hasznát vehetjük, hitetlenkedve csóválta a fejét.

A helyszinről eltávozva a községben a járőr után érdeklődtem s megtudtam, hogy járőr a községből még előző napon eltávozott. A járőrrel volt községi közegtől arról is értesültem, hogy a nyomozás nem járt eredménnyel. Felkerestem ismerőseimet, az éjjeli öröket, kiktől érdeklődtem, hogy a bűncselekmény elkövetése előtti napon vagy azon éjjelen nem láttak-e a községben gyanus egyéneket kóborolni, de nyomravezető felvilágosítást nem kaptam. Megállapítottam, hogy járőr Kereszténysziget községbe ment, hol néhány gyanus cigány lakott. Gyanum nekem is arra irányult, hogy azok követték el a lopást. Kistorony községben is lakott egy pár ilyenfajta cigány, kiknél házkutatást tartottam, de eredmény nélkül.

Miután Kistorony községben nyomozásom eredménnyel nem járt, Kistoronyból Kereszténysziget községbe vezető vasúti töltésen Kereszténysziget felé indultam. A községtől mintegy 2 km. távolságra egy vasúti kanyarultnál, ahol a kilátást füzes takarta el, hirtelen felbukkant velünk szem-

ben egy katona. Megállásra szólítottam fel és kérdőre vontam, hogy hol járt, szabadságolási, illetve eltávozási engedélyét mutassa fel, de nevezett egyikkel sem rendelkezett. Őrizet alá vettem és álmotoztam. Kenyérzsákjában 2 kiló kenyeret és fél kiló szalonnát találtam. Mihelyt a kenyeret és szalonnát megláttam, mondtam járőrtársamnak, hogy a kenyér és szalonna hasonlít a károostól ellopott kenyérhez és szalonnához. A kenyér héja alul-felül zsiros volt. Kérdeztem a katonát, hogy a kenyeret és szalonnát hol, kitől és mikor kapta. Azt felelte, hogy Kereszténysziget községben egy ismerős cigánytól.

Ekkor kérdeztem, hogy a kenyér héja miért zsiros, a katona azt felelte, hogy neki úgy adták. Most megparancsoltam neki, hogy vezessen bennünket arra a helyre, ahol a kenyeret és a szalonnát kapta.

A katonát Kereszténysziget községbe visszakisértem és a község közelében figyelmeztettem, hogy egyenesen azon cigány ismerősehez vezessen, aki a kenyeret és szalonnát adta neki. Mikor közeledtünk a cigánytelephöz mondtam a katonának, hogy mutasson arra a házra, ahol a kenyeret és szalonnát kapta, én akkor már tisztában voltam, hogy kivel állok szemben. Járőrtársamnak szoltam, hogy gyorsítsuk meg lépésünket, nehogy elrejtőzzenek vagy megszökjenek a cigányok.

A község szélén egy csoportban mintegy 25 cigány-család lakott, mindannyijukat apraját-nagyját egy csoportba összegyűjtöttem, nagyobbbrészt ismertem is őket. Láttam, hogy 2 férfi és 4—5 asszony hiányzik; kérdeztem az egyik cigánytól, hogy a hiányzók hol vannak, ki azt felelte, hogy a csendőrök ezelőtt egy órával elkisérték a község házához. Ez alkalommal éppen arra jött egy községi esküdt, kit azonnal a járőr után küldtem, hogy a cigányokkal együtt azonnal jöjjenek hozzám.

Én a helyszinről el nem távoztam, sem a cigányokat el nem engedtem, amíg a járőr oda nem érkezett. Járőr

T Á R O G A T Ó

a legkönnyebb fuvóhangszer! Saját találmány! Óvakodás utánzatoktól! mert mind melyek nem gyáramból erednek, silány, külföldön készült utánzatok. Hegedük, Trombiták, Harmonika és az összes hangszerek és hurok legfinomabb kivitelben szállítja az

ELSŐ MAGYAR HANGSZERGYÁR

STOWASSER kir. udvari szállító

Budapest, II., Lánchíd u. 5.

Kivánatra árjegyzék bérmentve.

Az egyedüli magyar hangszergyár az országban,
Csendőröknek kedvezményes részlelvezetés!

A Csendőrségi Lapokban

csak olyan teljesen megbízható cégek hirdetéseit közöljük, amelyektől olvasóink bizalommal vásárolhatnak. Annak a cégnek a hirdetését, amely ellen a legkisebb jogos kifogás merül fel, azonnal töröljük, miért is kérjük olvasóinkat, hogy minden felmerült panaszt velünk közölni sziveskedjenek.

jelentette, hogy az eddigi nyomozása eredménnyel nem járt. Megállapította, hogy ezen cigányok, akiket a községházához kísérték, jártak ugyan a lopás elkövetése előtti napon Kistorony községben, de tagadják, hogy ők loptak volna.

Az összegyűjtött cigányokat a két járőrtársra bízta és én a másik járőr vezetőjével és a járőr által hozott községi esküdtel a katoná által megnevezett cigány lakásába mentem. A lakásban az asztalon egy darab kenyeret láttam és kérdeztem a cigányt, hogy a kenyér honnan van, azt felelte, hogy munkában kapta. Kérdeztem tovább, hogy van-e szalonnája, mire az volt a válasz, hogy nincs. Ekkor elővettem járőrtáskámból a láb méretét és összeegyeztettem a cigány lábán lévő bakancs méretével, mely a legpontosabban talált. Most már teljesen tisztában voltam, hogy az egyik tettes megvan. Felszólítottam, hogy az asztalon lévő kenyéren kívül adja elő még a szalonnát és többi kenyeret is, ami a háznál van. Akkor a lakás egyik sarkában lévő ládából egy fél kenyeret vett elő, melyet a katonánál talált kenyérral összehasonlítottam és megállapítottam, hogy ugyanaz a kenyér. Szalonnát nem akart mutatni, sűrűn hangoztatta, esküdözött, hogy nála nincs szalonna és hogy a katonának sem adott. Erre a szobában a házkutatást megtartottuk, de itt szalonnát nem találtunk. Felmentem a padlásra kutatni és a padlás egyik sarkában piszkos rongyok között, mintegy 5 kilónyi szalonnát találtam. A cigány most megtört és beismerte, hogy előző napon Kistorony községben járt és este, amikor hazafelé jött az uton, találkozott az általa megnevezett három társával, akik két zsákban valamit cipeltek. Ő is segített nekik hazahozni és azért kapta azoktól a kenyeret és szalonnát.

Ezután az általa megnevezett három társát vettem elő. Mind a háromnál házkutatást tartottam. Az ellopott kenyérből mindháromnál a lakásban találtam, míg a szalonnából kettőnél a padláson és a harmadiknál, ki egy özvegyasszony volt, kb. 4 kg. szalonnát a községtől 2 km. távolságra a határban lefolyó kis patakocska partjába ázott gödörbe, rongyokba göngyölve rejtette el. Legnehezebb volt ezt előkeríteni, mert a cigányasszony konokul tagadta, hogy ő szalonnát kapott vagy a lopásban részes lett volna.

Mikor azután mind a hárman látták, hogy tettüket letagadni nem tudják, mind a hárman nekitámadtak az első gyanúsított cigánynak. »Te is velünk loptál, te is ugyanannyi szalonnát kaptál, mint mi, minek tagadod?»

Közben a helyszínen felvett mezitlábnyom rajzát hozzámértem a cigányasszony lábához. Ez is egyezett. Kétségtelen volt tehát, hogy a lopást ezek követték el.

A kenyeret és szalonnát, amit el nem fogyasztottak, előkerítettem, illetve a tettesek előadták, csak még a csikóbőr volt hátra. Hosszas faggatás után végre az egyik tettes beismerte, hogy azt ő hozta magával és egy kert tövében a földbe ásta, honnan hamarosan előkerült. Hogy mind-ezen dolgoknak tisztázása, a tettesek beismerése, a bűnjelek előkerítése, milyen nehezen ment, azt csendőrbajtársaim, kik a cigánytermészetet szintén jól ismerik, el fogják tudni képzelni.

A tetteseket, mivel Kereszténysziget községi illetőségűek voltak, s saját házaikban laktak, elfogásukat szükségesnek nem tartottam, szabadlábban hagytam. A bűnjeleket biztosítottam s a községi előjárásnak jegyzék ellenében átadtam. A négy társtettet lopás büntetéseért a nagyszebeni kir. ügyészségnél feljelentettem, kik később fejenként 6, illetve 4 hónapi börtönt kaptak.

A katonát pedig, mint önkényüleg eltávozottat tényvázlattal a nagyszebeni katonai állomásparancsnokságnak átadtam. Nevezettel szemben megállapítottam, hogy a bűncselekmény elkövetésében része nem volt.

*

Fentiekből azt a tanulságot jegyezze meg minden fiatal bajtársam, hogy ha cigányokkal szemben jár el, nagyon óvatos és figyelmes legyen. Már a fellépésnek olyannak kell lenni, hogy az félelmet gerjesszen benne, mert különben ő kerekedik felül. Nem szabad a cigánynak megengedni, hogy sokat beszéljen, csak kizárólag arra feleljen, amit kérdez a csendőr tőle. Ha többen vannak, mint jelen esetben is, úgy kell őket összeállítani, hogy sem szóval, sem intéssel egymással ne érintkezessenek.

Ha cigányokkal szemben nyomozást fogatosít a csendőr és alapos gyanuja van arra, hogy a vele szembenálló

FOX

a legjobb **szalagos légyfogó**

Konyhák és istállók részére
óriás alakban is kapható.

Mintával készséggel szolgál a gyár.

GÖTZL LIPÓT vegyitermékek gyára

Budapest VII., Cserei utca 14

ÓRÁK, ÉKSZEREK

Tiszteknek és altiszteknek
kedvező fizetési feltételek

TAUB Budapest, Rákóczi út 90.

(Közvetlen a Keleti pályaudvarnál.)

BECZÁSSY ANDOR

a Société Horlogère de Porrentruy Phénix Walch Co
svájci óragyár magyarországi képviselője

BUDAPEST,

IV., Kossuth Lajos utca 4. l. 2.

ajánlja a m. kir. honvédségnél, a m. kir. államrendőrségnél és más közrendészeti szerveknél szolgáló óra gyanánt forgalomba hozott és **kitűnően bevált Phénix gyártmányú szolgáló zsebórákat.**

A **Phénix óra** valódi **svájci gyártmány**, tiszta nikkeltokban, 15 rubinos szerkezettel bír és **10 évi jótállással havi 3 pengős** részletfizetéssel mindössze **30.— pengőbe** kerül.

A Phénix óra fölül áll minden más hasonló gyártmányú óra-nak. Teljesen pormentesen zár és úgy lovaglásnál, mint bármilyen erősebb rázkódás mellett is a lehető legpontosabb, ezért **szolgálati célokra különösen alkalmas.**

Megrendelő katonai parancsnokságoktól számtalan elismerést és megelégedést nyilvánító levél birtokában van a cég. A Phénix óra a m. kir. Csendőrség tagjai által közvetlenül a cégtől rendelhető meg levelezőlapon, vagy levélben a pontos cím és személyi adatok megjelölése mellett. Az első 3 pengős részlet a megrendelést, illetve az óraleszállítást követő hó 1. napján esedékes.

a tettes, akkor ne a kikérdezés legyen az első, hanem a bünjelék biztosítása, mert ha a kikérdezést foganatosítja először, akkor könnyen előáll az, hogy hozzátartozói a bünjeleket teljesen megsemmisítik és ha a cigánynál bünjel nincsen, akkor a cselekmény sincsen kiderítve, mert a cigányt még akkor is nehéz beismerésre bírni, ha kézzelfogható és letagadhatatlan bizonyítékok vannak vele szemben.

Végül még figyelmébe ajánlom minden egyes bajtársamnak, hogy akár járt, akár járatlan uton éjjel vagy nappal, olyan idegenekkel találkozik, akiket nem ismer, különösen ha nem arra a vidékre való, barátságosan szólítsa meg s érdeklődjön tőle, honnan jön, hová megy, ha valamit visz magával, azt nézze meg, de mindezek alkalmával erősen nézzen a szemébe, mert ha bünös, akkor azt azonnal elárulja. Abban a mondásban, hogy »A szem a lélek tükré«, nagyon sok igazság van.

HIREK

Felhívás. A budapesti csendőrkerületi parancsnokság törzsgazdasági hivatala feloszlattott szabóműhelyében az alább felsorolt ismeretlen származású használt ruházati cikkek maradtak vissza: egy régi csendőrtiszti dolmány, egy bélés nélküli táborizöld ulánka, egy csukaszürke zubbony, egy csendőr gazdasági tiszt köpeny, egy khaki zubbony gallér nélkül, egy fekete kamgarn pantalló és 3.20 méter khaki köpenyposztó. Akik ezen ruházati cikkek valamelyikében a sajátjukra ismernek, erről a törzsgazdasági hivatalt értesíteni s a elszállításáról sürgősen gondoskodni sziveskedjenek. Atvehetők a hivatalos órák alatt a törzsgazdasági hivatalban.

Helyőrségi vivóverseny Kaposváron. A szokásos évi vivóversenyét április hó 1-én tartotta meg a kaposvári helyőrség tisztikara, tiszt és polgári vivók részére, amelyen a

néhány nappal előbb megnyert mezei futóverseny után ismét a csendőrség vitte el a győzelem pálmáját. A Turul-szálló nagytermében nagyszámu előkelő közönség előtt megtartott versenyen 13 vivó vett részt és pedig: 9 honvéd-, 1 csendőr-, 1 vármőrtiszt és két polgári vivóklubhoz tartozó ur. *Horváth Halas Antal* csendőrszázados úgy az elő-, mint a döntőmérkőzésben fölényesen vezetve nyerte asszót s öt győzelemmel a helyőrségi vivóverseny győztese lett. A további helyezettek a 7. honv. gy. ezr. tisztjei voltak.

Uj szépirodalmi lap. *Nyáry Andor*, az ismertnevű író szerkesztésében a közeljövőben »*Otthon*« cím alatt kéthetenként megjelenő új szépirodalmi lap fog megindulni, melynek írói a magyar irodalom legkiválóbb képviselői lesznek. A lap — programja szerint — mindazt fogja nyújtani, amit egy magyar család szellemi szükséglete megkíván, beleértve a gyermekeket is. A minden ízében magyar lapot szívesen ajánljuk olvasóink figyelmébe annál is inkább, mivel az előfizetési ára a mai viszonyok között valóban csekélynek mondható. Egész évre 10 pengőbe, félévre 5.40 pengőbe, negyedévre pedig 2.80 pengőbe kerül, vagyis az egész éves előfizető havonta 80 fillérért jut a családjával együtt egy tartalmas szépirodalmi laphoz. Ha többen fizetnek elő közösen a kiadás még elenyészőbb. Az esetleges megrendeléseket *Nyáry Andor* szerkesztő címére (Budapest, X., Augusztá-telep 3/A. szám 5. ajtó) kell intézni. Előfizetési díjat majd csak a lap megjelenése alkalmával kell beküldeni.

Merénylet a közbelépő csendőr ellen. Folyó hó 2-án a reggeli órákban az ercsii őr s tőszomszédságában *Tokics Gergely* a vele vadházasságban élő *özv. Gyuricza Mihálynét* gyilkos szándékból kénsavval leöntötte. *Gévai János* őrmester híret kapva az esetnek, felszerelés nélkül Tokicsék lakásába szaladt. Tokics maró folyadékkal *Gévai* őrmestert is arcon öntötte s azután öngyilkossági szándékból a még meglevő maró folyadékot megitta. *Gévai* őrmestert és *Gyuricza Mihálynét* a budapesti Rókus-kórházba szállították. *Gévai*

Hegedő
Harmonlum
Tárogató
Cimbalom
Harmonika
Citera

és az összes hangszerek, legjobbak, csakis itt a gyárban kaphatók.
Művészesen javít, legjobb hurokat készít.
Árjegyzéket ingyen küld

MOGYORÓSSY GYULA m. kir. szab.
hangszergyára
BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 71.
Csendőrségnek részletfizetési kedvezmény

Diamant, Praeciosa-Viktoria

eredeti német.

RAMLER, IPAG, KOSMOS

eredeti stájer gyártmányu

KERÉKPÁR

előleg nélkül havi 13.— P. vagy heti 3.—

pengő részletre, teljes csendőrségi felszereléssel 240.— pengő.
Részletek a vásárlást követő hónap 1—5 között fizetendők.

HERMANN GYULA

MAGYAR KOSÁRFONÓ R.-T.

— BUDAPEST, V., LIPÓT-KÖRUT 15. SZ. —

Butorhitel

a csendőrség tagjainak **Sándor Ignác** butoráruháza. Budapest, VI., Dessoeffy-u. 18-20 (Nagymező-u. és Vilmos császáru-ut között). Szállít készpénzárban kedvező fizetési feltételekkel **elsőrendű butorokat.**

Akar Ön könnyű szolgálatot?

A volt osztrák-magyar hadsereg és magyar kir. honvédség katonai kerékpárjai:

ATMOS-ARBRE	— — — — —	250.—	P	STEYR WAFFENRAD (fegyvergyár)	280.—	P	
AUTOMOTO-RACAN	— — — — —	270.—	P	PRAECIOSA-VICTORIA	— — — — —	250.—	P
				VICTORIA-LUXUS (csukaszürke)	— — — — —	270.—	P

Az árak teljes felszereléssel együtt értendők raktáromban.

Havi 20.— P részlet mellett **10.— pengővel olcsóbb**, korább lefizetés esetén lényeges **árengedmény.**

KOVÁCS JÓZSEF kerékpár varrógép, gramofon, sportcikkek, alkatrészek, gummiárúk gyári raktára

Még ma kérjen levelezőlapra részletes ismertetést.

Budapest, VI., Podmaniczky ucca 18.
(Nyugati pályaudvar mellett.)
Alkatrészek, felszerelések, gummik részletre is.

Rendeljen azonnal a régi, kipróbált gyártmányu kerékpárokból és meg fog győződni arról, hogy szolgálatát könnyebben fogja teljesíthetni.

örmester sérülése 20 napon belül gyógyuló s mint kórházi kezelést nem igénylő, örsére még aznap bevonult. Tokics és Gyuricza Mihályné sérülése súlyos.

Megtámadott csendőr. A hejőcsabai örs jelentése szerint *Veréb Sándor* örmestert Szirma község utcáján, szolgálaton kívül, f. hó 9-én 20 órakor minden ok nélkül *Tamás Bertalan*, *Tamás Ferenc*, *Szabó József*, *Szabó Bertalan* és *Szabó Sándor* részeg egyének megtámadták, földre tépték, kardját elvették és pusztá kézzel bántalmazták. Nevezett arcán 8 nap alatt gyógyuló sérülést okoztak. Tettesek a győri kir. ügyészségnek adattak át. A kivizsgálás folyamatba tétetett.

Előléptek: A m. kir. szombathelyi III. csendőrkerületben törzsörmesterré: *Illés Miklós*, *Ihász Imre*, *Rózsa György* és *Pillicár Sándor* örmesterek. — Örmesterré: *Andó István*, *Bajsz József II.*, *Egyed László*, *Horváth Gyula I.*, *Vincze István II.*, *Gicze István*, *Gasparics Lajos*, *Humli Sándor*, *Kovács János IV.*, *Döbrösy József*, *Horváth József VII.*, *Sághi Imre*, *Polgár Lajos*, *Szabó Péter* és *Illés Sándor* csendőrök. — A m. kir. szegedi V. csendőrkerületben törzsörmesterré: *Petrovác István*, *Mári András* és *Hangai István* örmesterek. — Örmesterré: *Tapodi Antal*, *Csernák Pál*, *Király József*, *Gál Ferenc I.*, *Jónás János*, *Kiss Lajos II.*, *Tóth Péter*, *Kovács Pál I.*, *Buglyas János*, *Süli János*, *Pál István*, *Balázs István*, *Majorovics János*, *Dudás Sándor*, *Zsardon Géza*, *Tösmagi János*, *Csordás Béla*, *Marusák József*, *Hégely Lajos*, *B. Tóth Lajos*, *Nánási János*, *Kovács Pál III.*, *Gombos János* és *Krocok György* csendőrök.

Házasságot kötöttek: A m. kir. szombathelyi III. csendőrkerületben: *Nagy Lajos III.* örmester *Davidovits Juliannával* Nagykanizsán.

Eladó egy teljesen jókarban lévő Underwood írógép, 2 vagy 3 havi részletfizetésre 200 pengőért, 70 pengő az átvételnél volna fizetendő. Érdeklődők írjanak *Berecz József* csendőrnek a vámosgyörki örsre.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Olvasóink szives figyelmébe!

Cikket nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk s azt közlés esetén megfelelően honoráljuk. Kéziratokat nem adunk vissza. A közleményeket kérjük az ivnek csak az egyik oldalára, lehetőleg félhasábosan és írógéppel vagy legalább is olvasható írással írni. Kéziratok sorsáról csak a szerkesztői üzenetek között adunk felvilágosítást, azért kérjük mindig megírni, hogy milyen jelige alatt válaszoljunk. Ha jelige nincs megjelölve, a szerző nevének kezdőbetűit és lakhelyét tüntetjük fel. — A szerkesztői üzenetekben mindenkinek válaszolunk, levélben senkinek, válaszbélyeget tehát felesleges beküldeni. Jeligéül kérjük kisebb helységek neveit választani, mert a gyakran használatos jeligékből származó félreértéseket csak így lehet elkerülni. — Büntetőjogi vonatkozású vagy közérdekű csendőrségi kérdésekre a *Csendőr Lekszikon* rovatban válaszolunk. Az előfizetést kérjük pontosan megnevezni, mert a felszólítás költségét külön felszámítjuk. — A hozzáink intézett leveleket így kell címezni: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest I. ker., Vár, Országház-utca 30 szám”.

Erdőbénye. 1. Nem. 2. Válasz a lekszikon rovatban jön.

Velemély. 1. Örskihallgatáson adja elő erre vonatkozó kérelmét s kérje, hogy ügye döntésre az osztályparancsnoksághoz terjesztessék fel. 2. Lehet, hogy esetleg tévedés történt. Örskihallgatáson előadhatja az ügyét. Leveléhez csatolt 16 f. bélyeget lapunk javára bevételeztük.

Szekszárdi g. h. Válasz a lekszikon rovatban jön.

D. Sz. J. csendőr, Dombegyház. Kölcsönös áthelyezési kérelmeket nem közlünk.

Mohács. A vámőrséghez csak csendőrségi kötelezője letelte után léphet be. Erre vonatkozó kérelmét azonban kötelezője lejártá előtt is (ajánlatos már 2—3 hónappal előbb) előadhatja örskihallgatáson s kérheti, hogy ügye

SIDOL fém-, ablak- és márványlisztítésre a legalkalmasabb!
Csakis eredeti palackokban kaphatók.
Óvakodjunk az utánzatoktól!

MORT poloska-, rovar- és légyirtószesz
Porlakban is kapható
Mintával készséggel szolgál a gyár:
GÖTZL LIPÓT vegyitermékek gyára
Budapest, VII., Cserei ucca 14.

A MÁV. és a csendőrség hivatalos szállítója

világhírű **THE WHITWORTH** kerékpárok

csendőröknek **16 pengő** havi részletre. Kerékpár alkatrészek lánc, pedál stb. gyári árban, külsők P. 6'80-tól, belsők P. 2'10-től. Új kerékpárok 135 pengőtől kezdve.

LÁNG IMRE műszerész, kerékpár és gyermekkocsi gyári raktára. Budapest, Teréz-krt. 3 (sarok üzlet). Árjegyzék 650 képpel ingyen.

Ne ügynök utján vegyen.

St. Fernolendit cipőfénymaz és bőrszír.
Kapható mindenütt!
Óvakodjunk az utánzatoktól!

Világhírű

„Styria“ kerékpárok

és elsőrendű

„HUNTER“ gépek

összes alkatrészek. Legolcsóbban kedvező fizetési feltételek mellett szállít

DEMÉNYI ÉS FIA CÉG

BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 4.

Kérjen árjegyzéket kerékpárokról, varrógépekről, gramofonokról

A világ legjohh hangszerei: hegedű, zongora, harmonika, harmónium, gramofon stb.

Reményi Mihálynál
Budapest, VI., Király-u. 58 — 60

Ófensége Dr. József Ferenc kir. herceg kamarai és a Zeneművészeti Főiskola szállítója.
Csendőröknek kivételes részletfizetési kedvezmény.
Minden hangzerről külön-külön árjegyzék díjmentes.

szolgálati uton a pénzügyminiszter urhoz (XIX. oszt.) felterjesztessék. A vámörtség rendfokozattal veszi át. A vámörsegnél a nős legénységi állományuk az összlétszám 20 százalékát nem haladhatják túl. Nősülési kérvényt beadhat az, akinek 5 évi vámörsegi szolgálata van, illetve, aki a vámör őrmesteri rendfokozatot elérte. A nősülési kérvényeket ugyanugy kivizsgálják, mint a csendörsegnél.

Jövő. Egyelőre nincs rá kilátás.

Csiz. 1. A képviselőházi őrséghez jelenleg nincs felvétel. 2. Az utóbbi a helyes.

Visszavágó. 1. Igen, ha az elbocsátás és újabb szolgálathoz lépése között 1 év még nem telt el és a felvett végkielégítésnek az 1912. évi LXV. t. c. 49. §. második bekezdésében meghatározott részét (annyi tizenketted részt, ahány teljes hónapig ebből az évből újból tényleges szolgálatot teljesít) visszafizeti. 2. Igen, ha egy összegben visszafizetni nem tudja. 3. A mai napot véve alapul 1929. június 20-án. 4. Kérheti.

N. F. őrmester, Mátészalka. A volt 17. h. gyalogezred irattára elszakított területen maradt vissza. Leveléhez csatolt 16 f. bélyeget lapunk javára bevételeztük.

N. D. A következő negyedig. 2., 3. Nyugdíjaztatása után kegyelmi uton kell kérnie.

Kolozsvár. Csak annak válaszolunk, aki a levele alá a nevét és rendfokozatát is oda meri írni.

Mezőnyék 163. Ha az eladó tanukkal igazolni tudja a valóságos, illetve teljes vételárát, akkor nyugodtan perelheti a vevőt a hátralékos 10 mázsa buza vételáráért, ezt a bíróság megítéli. De még a kereset megindítása előtt menjen be az adófelügyelőséghez és jelentse be, hogy az adásvételi szerződésben tévedésből 10 mázsa buzával kevesebbet vettek fel s az ezután járó illetéket fizesse ki, különben illetékeltitkolás miatt hivatalból indul meg az eljárás s ebben az esetben a bírság igen magas lenne; ha a fél maga jelentkezik és az illetéket azonnal kifizeti, akkor a bírságot elengedik. Az eladó vigye magával az adóhivatalba azt a végzést, amellyel a szerződés után az illetéket kiszabták. Az eladó nyugodtan mondhatja, hogy a vevő írta a szerződést s ő csak később jött rá, hogy tévedésből 10 mázsa buzával kevesebbet állított be a szerződésbe a vevő. Az illetékügy elintézése előtt azonban ne pereljen.

Nagykanizsa. 1. Hogy van-e az őrsparancsnoknak köze ahhoz, ha a közigazgatás tagjai a rendes napi étkezéseken kívül a közigazgatás kenyéréből közös megegyezéssel levágnak és megesznek egy-egy darabot? Ehhez így, ilyen

formában bizony nincs az őrsparancsnoknak hozzászólni valója, mert hiszen ő nem tagja a közigazgatásnak. Mint előjárónak kötelessége és joga ugyan, hogy a közigazgatást a helyes gazdálkodás tekintetében ellenőrizhesse a pazarlást vagy visszaélést megakadályozza, de ha naponta egy-két karéj kenyér a rendes napi étkezéseken kívül elfogy, azt még nem lehet pazarlásnak mondani és kár is abba beleszólni. 2. Az őrsparancsnok ott írja elő a pihenőt, ahol azt a szolgálat érdekében szükségesnek és helyesnek látja. Amellett azonban lehetőleg figyelemmel kell lennie arra is, hogy a járőr valóban pihenni tudjon ott, ahol azt számára előírják. A Szut. kifejezetten megengedi, hogy olyan őrzőjáratban, amelyben pihenőhely nincsen, a járőr akár a szolgálat közben, akár pedig a végén a laktanyában is pihenessen. 3. Magáncélra nem kapható.

Országút. Az ügyészség fogházában a csendőr járőröktől a foglyokat kötelesek a nap bármelyik órájában átvenni. A Szut. 332. pontja értelmében a csendőség őrzetében az őrzetbe vett egyén 24 óránál tovább nem maradhat s ha az átadás tekintetében a járőröknek hivatalos órákhoz kellene alkalmazkodniuk, ennek a rendelkezéseknek a saját hibájukon kívül sokszor nem tehetnének eleget. Ha előfordul olyan eset, hogy a foglyot az arra illetékes hatóság közegei nem akarják átvenni, szolgálati uton be kell jelenteni az esetet az előjáró osztályparancsnokságnak.

Iratkereső, Erdőcsokonya. Adja elő az ügyet örskihallgatáson. Onnan szolgálati uton a kerületi parancsnoksághoz jut a kérése s annak ilyen esetben eleget is fognak tenni.

Heer dr. Szolgálatban, akár gyalogosan, akár kerékpáron teljesíti azt, magával kell vinnie a kardot és szuronyt. Szolgálaton kívül csak kardot viselhet kerékpározás közben is. 2. Legénységi állományuk kaució nélkül nősülhetnek, csupán azt kell kimutatni, hogy a házasság a csendőr anyagi helyzetére előnyös lesz s természetesen az arának erkölcsi tekintetben megfelelőnek kell lennie. Esetenkint dönti el a kerületi parancsnokság, hogy az erre kimutatott vagyona elegendő-e vagy sem. 3. A házasságközvetítőt nem ajánljuk senkinek. Többnyire van valami nem kívánatos dolog a háttérben, ha valaki házasságközvetítő útján próbál férjhez menni vagy megnősülni. Ne tegye, mert izléstelen dolog s ami a fő, veszélyes.

B. 2. Dombrád. Olvassa el mai számunkban »Heer dr.« jellegére küldött üzenetünk 2. pontját.

Csi., Kaposvár. A kérdéssel a lekszikon rovatban külön foglalkozunk. Bizony, ha a törvény betűjét nézzük, ha nem is 98 százalékban, de 50-ben szó férhet hozzá. Tulságosan könnyelműen fogják fel a dolgot, az a baj.

Több mint 32 év óta a világot uraló ered. angol

The Champion kerékpárokat

Eredeti **Motobécane** francia motorkerékpárokat 840 pengőért, előnyös 20-24 pengős havi részletre.

kerékpáralkatrészeket láncot, pedált, nyergeket nagyban, eredeti gyári árban

külső gummit 6-80, belsőket 2-10 pengőtől. — Kerékpárok 136 P.-tól feljebb.

LÁNG JAKAB ÉS FIA kerékpár és motorkerékpárnagykereskedők

Magyarország legnagyobb, legrégebb és legmegbízhatóbb kerékpár üzlete

Budapest, VIII., József-körút 41. szám.

Alapítva 1869-ben —o— Nagy árjegyzék 700 képpel ingyen

Lábizzadás, kézizzadás és hónaljizzadás csak helyes testápolással szüntethető meg.

E célra szappan helyett használjunk **SUDORÁN-t** Ez egy amerikai recept szerint készült szer, melynek hatása nem abban nyilvánul, hogy a porusokat eltömi vagy összehuzza, hanem az epidermisen át beszívódik és az okot gyógyítja meg, hogy az okozat magától elmaradjon. Bekenés után az izzadás és az esetleges penetráns szag azonnal elmúlik. Kívánatra bármelyik őrsnek küldök mintaküldeményt, melynek ára csak akkor lesz kiegyenlítő, ha annak jó hatásáról meggyőződést szereztek — Husz évnél régebb idő óta van forgalomban

Készíti: **MOLNÁR JÁNOS** vegyészeti laboratoriuma, **BOZSOK** (Vas megye), ahova a megrendelések intézendők. Ára 1.20 P.

BUTORCSARNOK

ERNST GYULA, Budapest, VII., Dohány-utca 33.
(Klauzál-utca sarok) és **Dohány-utca 50.**

Mindenféle bútorok és lakberendezési tárgyak óriási választékban A csendőség tagjainak jutányos ár és kedvezményes fizetési feltételek. Vidékre csomagolás.

A Csendőrségi LAPOK részére HIRDETÉSEKET

kizárólag **Balogh Sándor hirdetőirodája**

V., Bálvány-utca 12. **vesz fel.** Telefon: T. 157-83.

Mindennemű megkeresések erre a címre intézendők.

„CORVIN” BUTORCSARNOK

Részletre olcsón! Dohány-utca 39.

A közalkalmazottak bevásárlási forrása.

BUTOR részletre olcsón VI., Ó-utca 3.
Postások és rendőrség szállítója.

Legény a gáton.

Regény

Irtta: BARÉNYI FERENC

(12.)

A beállott sötétben már jó hasznát vették a fáklyának. A felvégi hidhoz igyekeztek. A máskor oly gyérvízű folyó most óriásivá növe fülsértő, hatalmas robajjal rohant kiszélesedett medrében. A két meredek partot átívelő öreg fahid minden eresztékében recsegett-ropogott.

— Ez össze fog dűlni. Elviszi a nagy víz, ami még ezután fog jönni a hegyekből. — Szólt Gál csendőr és aztán az egyik fáklyához fordult.

— Öreg, menjen lassan át a hidon. Aztán maradjon ott a tulsó parton és ne engedjen senkit a hidra.

Az öreg bakter vén szemével gyanakodva méregette a hidat és aztán Gál csendőrhöz fordult.

— Uram nem lehet már azon keresztül menni. Rögvest leszakadna, ha rálépnék.

— Leszakad az esze tokja, maga gyáva vén salabakter. Nézze, hogy megtart a hid.

Bátran, szemernyi félelem nélkül haladt végig Gál csendőr az imbolygó hidon és az öreg restelkedve, félve csoszogott utána. Szerencsésen átértek a tulsó partra.

— Na lássa, mit mondtam? Szóval, öreg, maga maradjon itt és vigyázzon, hogy senki se lépjen a hidra. Isten áldja!

Éppen olyan bátran, ahogyan jött, Gál csendőr ismét átment a hidon, hol már aggódva várták a biró, a szatócs, meg a szintén csuronvizes járőrtársa. Nagy örömmel fogadták, amikor teljes testi épségben visszaérkezett.

— Istenkisértés az ilyen — mondta a biró fejcsóválva; a kis szatócs pedig annyira meg volt illetődve, hogy szólni se tudott. Gál csendőr vígan nevetve rántott egyet a vállán.

— Istenkisértés? Hát miért?

— Mert bármely pillanatban leszakadhatott volna a hid.

— És mégsem szakadt le. De hát, mit tettem volna, a vén salabakter nem ment volna át itéletnapig sem, ha meg nem mutatom neki, hogy még át lehet menni. És a tulsó oldalra kell valaki, aki visszatartsa a hidramenőket.

— Igen-igen, de Gál ur még vissza is jött a hidon — mondta a szatócs fontoskodva és áhítatos csodálattal nézett Gál csendőrré. — Ha menet még nem is, de jövet már leszakadhatott volna.

— Annyi baj legyen. Voltam én már máma vízben nem egyszer. Kiusztam mindannyiszor. Innen is kiusztam volna.

A biró megingatta deres fejét.

— Dehogyan uszott volna. Ilyen magasról beleesni ebbe a gyorsan ragadó vízbe. Lehetetlen.

Gál csendőr már nem ügyelt a biró szavaira, mert úgy tetszett neki, mintha segélykiáltást hallott volna. Arra figyelt.

— Jöjjön biró ur a fáklyával. Ugylátszik errefelé baj van.

A hangok irányába siettek. A kovácsék háza előtt tolonganak az emberek. A házat körül fogta a víz, sárhajos hullámai már az ablakfát nyaldosták. Az ablakokban rémült asszony s gyermekfejek jöttek egyik ablakból a másikba. Velőtrázó kongatások, segítségkiáltások rimáncodtak segítségért.

Az egyik kovácslegény, a falu legszálásabb embere, bátran taposta a vizet és kitapogatta merre gázolhatna a házig. De a víz egyszerre már a válláig ért és az erősen sodró hullámok felfordították a magas, erős embert. Hirtelen elmerült a sárga habokban. Egy jajkiáltás futott végig a parton, mely mintha elvágták volna egyszerre

olnémult. Erős karok gyors lendülettel szelték a vizet, csak a feje látszott a bátornak, aki birokra mert menni a fékevesztett elemmel. Gál csendőr elszántan uszott a kovácslegény után és éppen amikor még egyszer feldobta a vizet, el tudta kapni. Üstökénél fogva uszott ki vele a partra, ahol dörgő éljenzés fogadta. Partot érve élesztgetni kezdte és közben tanakodva körül nézett. Az asztalosék háza előtt csomó deszkát látott.

— Nosza emberek szegyezzék össze hamar tutajnak.

Mire a pár szál deszkából hevenyészett kis tutaj elkészült feléledt a kovácslegény. Gál csendőr a biró gondjaiba ajánlotta és a tutajra állva egy hosszú póznával csáklázva a kovácsék háza felé igyekezett. Amint a víz közepébe ért, ahol a legerősebben sodort az ár, az örvénylő hullámok haláltáncra kapták a gyenge alkotmányt. Addig-addig forgatták, húzták, hogy a kis tutaj széjjel ment és vakmerő hajósát elnyelték a habok. A parton állókban meghűlt a vér, rémülten bámultak a vízre, de nem látták Gál csendőrt sehol.

— Ott van, ott van!

Kiáltják egyszerre többen, amikor a kovácsék házában felbukkant a feje.

Gál csendőr felállt a kapufára, pár pillanatig pihent, aztán az egyik siró-rivó apróságot a nyakába vette és kiuszott vele a partra. Azután hamar megint a vízbe, visszauszott a kovácsékhoz és megint elhozott egy gyereket. Ötször egymásután tette meg Gál csendőr ezt a veszedelmes utat, amíg az egész háznépét megmentette. Mikor legutoljára a kovácsnéval uszott ki ismét, óriási éljenzéssel fogadták a parton állók, mert alig hogy partot értek sűrű porfelhőt verve, nagy robajjal összeomlott a kovácsék háza, mely maga alá temette volna lakóit, ha Gál csendőr idejében ki nem menti.

A rémes éjszakára virradóra borzalmasan bontakoztak ki a megmaradt házak körvonalai a derengő hajnali homályból. Viz, viz, sárgahabos, csunya víz mindenfelé és a szép fehér falu helyén rut romhalmaz. A megmenekedett lakosság hálát adott az Ur Istennek, hogy megmenekült a vízbefullástól, hogy él. Él és kétségbeesetten nézett körül. Élni, de miből? Minden élelem, minden jószág ott pusztult a förtelmes vízözönben. A vízbefulladás halálveszedelme után az éhség réme kísértett. Gyors segítség kellene, de honnan? El vannak vágva mindenfelől.

A fázó Gál csendőrré, minden tiltakozása ellenére egy jó meleg gubát adtak. Abban melegedve, mély gondolatokba merülve járkált a parton és tekintetét a földre szegezve sokáig keresgélt. Egyszerre lehajolt és egy lapos követ emelt ki a sárból. Gondosan letisztította, szárazra törülgette. Aztán elővette a tintaironját és a lapos köre rövid jelentést írt. Hogy nagy az inség, gyors segítség kell. Mikor elkészült az irással felállt és két ujját a szájába dugva éleset füttyült. A füttyezőre előkerült a tulsó parton az öreg bakter és kiégett fáklyáját magasra tartva lóbálgatta, jelélül, hogy meghallotta a jeladást.

— Hej, öreg! Átdobom ezt a követ. Irtam rá jelentést. Vigye futva az örsre. Adja át az örmester urnak.

Az öreg megint meglóbálta a kiégett fáklyát, hogy érlette. Ekkor Gál csendőr meglóbálta a követ maga körül és erős lendítéssel átdobta a vizen. Nagy ivben repült a kö, olyan pontos célzással, hogy majdnem az öreg fejét találta, közvetlenül mellette esett le. Az öreg hamar felszedte és a ködmöne alá kapva sietett vele a hegyi ösvényen. Délre már lesz segítség.

Gál csendőr hosszan utánanézett a hegyen mászó bakter után, hogy elég gyorsan megy-e? Észre sem vette, vette, hogy a köhajtással a gubát is ledobta magáról. A szatócs emelte fel és amikor ráadta, ijedten kiáltotta:

— Véres az inge, Gál ur.

Gál csendőr csak most eszmélt rá, hogy nagyon fázik, holtrafáradt és hogy mindene fáj. Az inge alá nézett, a melle fel volt horzsolva, attól lett véres az inge.

— Tessék hozzánk jönni. Megpihenni, felmelegedni — kérte a szatócs s nagyon boldog volt, hogy Gál csendőr ezuttal vonakodás nélkül elfogadta a meghívást. De ezt egyedül annak köszönhetette, hogy Gál csendőr maga érezte, mennyire ki van merülve, már alig állt a lábán. A szatócs-hoz menet Gál csendőr a birónak utasításokat adott.

— A községházán van a járőrtársam, mondja meg neki, hogy maradjon ott, amíg Babos őrmester ur jön. Délre már megjöhet. A lakosságot nyugtassa meg, délután már lesz segítség. Addig az épségben maradt házaktól szedjen be ételmezt és főzessen az inségeseknek ebédet.

A szatócs házában egy kézszorítással vált el a birótól.

— Hát ezeket intézze el biró ur. Én kicsit lefekszem, mert nagyon fáradt vagyok. Mihelyt kipihentem magam és felmelegedtem, azonnal odamegyek én is a községházára.

De akármilyen szótartó volt is Gál csendőr, ezt az ígéretét nem tartotta meg. Nem ment ő aznap vissza a községházára, még azután se. Tele volt sebekkel, melyeket a vízben uszó gerendák ütöttek rajta. Mikor a szatócsnál ágyba feküdt a teljes kimerültségtől menten elaludt. Alig aludt pár órát, erős láz rohanta meg. Amikor Babos őrmester eljött hozzá, már félrebeszélte. A bátor életmentő, ki eddig másokért állta a küzdelmes élet-halálharcot, most önmagáért vivódott a halállal.

XVIII.

»Esti személyvonathoz kérek kocsit. Gál csendőrrel érkezem. Babos őrmester.«

Ezt a szüszavú sürgőnyt tartotta Jolán a kezében s bár már harmadszor olvasta el, még mindig nem tudta megérteni. Egyedül annyit tudott a kurta szövegből kivenni, hogy valami baj van Gál csendőrrel és ez nagyon felizgatta. Vajjon mi történt? Csak nem lelt megint öngyilkos? Nem, ez lehetetlen. Az öngyilkosságtól egyszersmindenkorra elment a kedve és amikor itt volt a kórházban, többször hangoztatta, hogy nagy számár az, aki öngyilkosságot követ el. De hát akkor mi baja? Talán megsebesítették? Csendőrnél ez könnyen megeshetik. Istenem, csak nem lesz komolyabb baja?

Aggódó tünődéséből Venyige bácsi riasztotta fel, aki a friss ujsággal a kezében nyitott be a szobába. Jolán odaadta a sürgőnyt.

— Most jött, sehogy sem értem.

Venyige bácsi átfutotta a sürgőnyt és aztán széles lendülettel csapott az ujságra.

— Itt van. Ebből megérted. Olvasd el. Itt, itt. »Életmentő csendőr« cím alatt, itt.

Venyige bácsi görcsös ujjával odabükkött az ujságra és Jolán mohón falta a betűket. Az ujság külön rovatban hozta, hogy milyen árvizveszedelmet okozott a váratlanul jött borzasztó nagy felhőszakadás és hogy milyen emberfeletti, hősi cselekedetet vitt véghez Gál csendőr, aki a saját élete kockáztatásával tizenöt emberéletet mentett meg a szörnyű vízhaláltól. A bátor életmentőt dicsérő ujság-cikket Jolán valami különös jóleső büszkeséggel olvasta el ézen tünődött, hogy miért is érez ő büszkeséget Gál csendőr dicséretének hallatára? Mi jogositja fel őt erre? Mi neki Gál csendőr? Ismerőse, jóbarátja. Azért büszkélkedhetik vele? Mint magyar lány, mert most minden magyar ember büszke lehet Gál csendőrré, hogy ilyen bátor, ilyen elszánt, ilyen hős a magyar csendőr. Ezzel a meghatározással megoldottnak vette lelkének e kényes, fogas kérdését.

— Na, most beszélj, mit szölsz ehhez?

— Szépen viselkedett...

— Szépen viselkedett? Gyönyörűen. Ez a legény a gáton! Óriási, óriási! — harsogta tultengő lelkesedéssel

Venyige bácsi és az ujságot büszkén lengette, mintha ünnepi zászlót lobogtatna. Öreg arca átszellemült a lázas lelkesedéstől.

— Nagy ember ez a Gál Imre! Óriási, óriási! Ez az én barátom. A mi barátunk. Büszke vagyok, hogy ez a hős az én barátom. Hát te nem vagy büszke? Nem örvendesz a barátunk dicsőségének?

— De igen nagyon büszke vagyok — felelte Jolán szokatlan melegséggel. — Nagyon örülök, de örömömnél nagyobb az aggodalmam, mert hiszen a sürgöny szerint Babos őrmester hozza a kórházba. Biztosan nagy beteg...

Venyige bácsi lehangoltan bocsátotta le diadalmasan hadonászó kezeit és elkomorodott.

— Igaz, erről megfeledeztem. Nagy beteg lehet, ha idehozzák. — De aztán a derülátó emberek verhetetlen bizakodásával hozzáfűzte. — Jó, hogy idehozzák, mi majd kiápoljuk. A mi doktorunk meggyógyítja. Legalább lesz megint diszbetege. Azóta se volt. Abba a szobába tesszük, ahol volt...

— Igen, megyek is, hogy rendbeszedjem. Tisztába huzom az ágyat.

— Helyes, én meg addig szólok a kocsisnak. Idejében álljon elő, hogy kimehessek a vasuti állomásra hős barátom elé...

— Én is megyek — kockáztatta meg Jolán az elhatározás alakjába burkolt kérést és talon-tul boldog volt, hogy az apja hozzájárult.

— Helyes, nagyon helyes. Ugy is illik, hogy te is gyere. Ketten várjuk Gál Imre barátunkat. Hős barátunkat. Az óriást. Óriási...

Venyige bácsit megint elragadta a nagy lelkesedés és az ujságot diadalmasan lobogtatva robogott ki az ajtón. Lehetetlennek látszott, hogy ez a határtalan lelkesedés szó nélkül meg tudna benne maradni és így könnyen megeshetik, hogy mire Gál csendőr a kórházba kerül, még a legkisebb konyhai lány is teljesen tájékoztatva lesz viselt dolgairól.

Jolán felment a betegszobába rendezkedni. Az ágyat tisztába huzta és saját fejpárnáját tette az ágyra.

Amikor mindent gondosan eligazított, felsóhajtott, hogy most már jöhet. Ekkor valami szorongó érzés szállt a szívére, bánat volt-e vagy öröm? Maga sem tudott volna számot adni róla. Csak egyszerre leborult a fehér ágyra és sirt hangtalanul, csendesesen.

Nem tudni meddig sirt, de a sirástól megkönnyebült. Felszárította az arcán végigcsurgott könnyeket, aztán hideg vízbe mártotta kis zsebkendőjét és azzal borogatta a szemét, nehogy az apja meglássa, hogy sirt. Nem is látszott meg rajta a sirás, amikor utrakészen lement. De akármilyen kisirt lett volna a szeme, Venyige bácsi úgy sem vette volna észre, mert sokkal jobban foglalta le a kocsin a Gál csendőr fekvőhelyének elkészítése.

Egész uton Venyige bácsi beszélt, persze csak hős barátjáról áradozott. Jolán, bár szívesen hallgatta, tulajdonképpen nem figyelt oda, mert saját gondolatai sokkal jobban lekötötték, semhogy másfelé tudott volna figyelni. Természetesen az ő gondolatai is csak Gál csendőr körül jártak. Vajjon, hogy néz ki? Mi baja? Megsérült vagy meghült? Megörvend-e nekik, ha meglátja őket? Biztosan örülni fog, mert hiszen valószínűen saját maga kívánczolt ebbe a kórházba, hogy Babos őrmester idehozza.

(Folytatjuk.)

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
PINCZÉS ZOLTÁN százados.

HELIOS-nyomda Budapesten, VII., Sip-utca 3. sz.
Telefon: József 413—27.
Felelős vezető: Weitz Károly.